

TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

POSZTER KIADVÁNY 2020

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

POSZTER KIADVÁNY

Magyar Hadtudományi Társaság
Budapest, 2021.

IMPRESSZUM

Szerkesztők:

Dub Máté - Kircsi Tamás

Lektor:

Dr. Bányász Péter

A tördelést végezte:

Dub Máté

A borítót szerkesztette:

Kircsi Tamás

ISBN

978-615-5954-08-5

Kiadó:

Magyar Hadtudományi Társaság
1581 Budapest, Hungária krt. 9- 11.
Tel.: +36-1-432-9000 / 29-684 mellék
Levélcím: 1581 Budapest, Pf. 15.
Internetcím: www.mhtt.eu

Felelős kiadó:

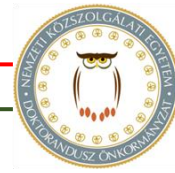
Szenes Zoltán

Magyar Hadtudományi Társaság
Budapest, 2021.

ELŐSZÓ

Prof. Dr. Szenes Zoltán

Elnök

Magyar Hadtudományi Társaság

Tisztelt Olvasó!

A Magyar Hadtudományi Társaság elnökeként örömömre szolgál, hogy 2015 óta megrendezésre kerülő, mára már hagyománnyá vált *Tudomány Kapujában Poszterverseny és Kiállítás* szervezésében Társaságunk is évről-évre kiemelt szerepet vállal, közreműködik az esemény sikeres lebonyolításában, a lektorálási és megjelentetési folyamatokban.

Az MHTT kiemelt célként fogalmazza meg a fiatal, tehetséges hallgatók bevonását a tudományos világba, kik ezáltal a tudományos élet szellemi utánpótlását is jelentik egyben, így Társaságunk egyik elsődleges céljaként az egyetemi polgárok szakmai támogatását fogalmazza meg.

Jelen poszterkiadvány keretein belül az ifjú kutatók bemutathatják egyaránt jelenleg folytatott kutatásaikat, valamint Tudományos Diákköri Konferenciákon elért eredményeiket. A poszter készítése egy sajátos formája az eredmények bemutatásának, segít a lényeglátásban, az üzenetek hatékony bemutatásában.

Bár a világjárvány hatására 2020-ban a kiállítás, valamint a verseny nem kerülhetett megrendezésre, a Szerzők munkáikat bemutathatták szóban, az online formában megrendezett Haza Szolgálatában Konferencián, ami lehetőséget adott a fiatal kutatóknak előadói képességeik fejlesztésére, tudományos munkáik bemutatására. A tudományos munkákból készült kiadványkötetből az olvasók megismerhetik más fiatal kutatók eredményeit, betekintést kaphatnak a tudományos élet működésének rejtelmeibe. A legjobb pályamunkák továbbfejlesztésében és a szélesebb szakmai nyilvánossággal való megismertetésben a Magyar Hadtudományi Társaság szakosztályai is közreműködnek.

A rendezvény sikeres lebonyolításában ezúton is szeretnénk köszönetet nyilvánítani minden társszervezőnek!

ELŐSZÓ

Dub Máté

Magyar Hadtudományi Társaság

Kápolnai Pauer István Ifjúsági Klub

Tisztelt Olvasó!

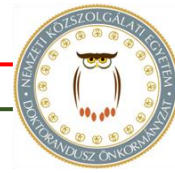
A Tudomány Kapujában Poszterverseny és Kiállítás az elmúlt években a Nemzeti Közszerzői Egyetemen egyfajta hagyománnyá vált, és mára már nem csak Egyetemünk hallgatói vesznek részt az eseményen, hisz idén a Pécsi Tudományegyetem doktoranduszaitól is fogadhattunk be pályamunkát. A koronavírus okozta világjárvány azonban a megszokott rendezvényeinket sem kímélte, így a rendhagyó módtól eltérően a beérkezett pályamunkákat a lektorálást követően nem nyomtatott módon, egy kiállítás keretében, hanem jelen online kiadványban szeretnénk bemutatni.

Szerkesztőként és az MHTT Ifjúsági Klubjának titkáráként örömmel láttam, hogy a Szerzők között egyaránt találkozhatunk alap- és mesterszakos hallgatókkal, doktoranduszokkal, illetve közösen készített kutatásokkal, akár oktatói oldalról, társszerzővel. A munkák interdiszciplináris módon felölelik egyaránt a kiberbiztonság, a jogtudomány, a biztonságpolitika és korunk aktuális kérdéseinek egy-egy specifikus területét. A megjelent tudományos posztereken a Szerzők egy sajátos, vizualizált módon mutathatták be kutatásaikat, eredményeiket, és mind ezek által a kiadványkötet és egymás munkáinak megismerése véleményem szerint pozitív hatást gyakorolhat a fiatal kutatók tudományos tevékenységének ösztönzésére.

A következő években pedig remélem, hogy már a versenyt és a kiállítást követően tudjuk a beérkezett pályamunkákat egy soron következő kiadványban publikálni.

ELŐSZÓ

Kovács Tamás

Elnök

Ostrakon Szakkollégium

Tisztelt Olvasó!

Az Ostrakon Szakkollégium elnökeként nagy megtiszteltetés számomra, hogy néhány bevezető gondolattal hozzájárulhatok a Tudomány Kapujában kiadványkötet idei számához. Továbbá büszkeséggel tölt el az is, hogy szakkollégistáink aktívan, eredményesen és rendszeresen hozzájárulnak az egyetemi tudományos színvonal növeléséhez.

A poszterverseny egy remek kezdeményezés, és mint minden olyan egyetemi lehetőség, amely biztosítja a hallgatók számára a tudományos munkáik publikálását, ösztönözve őket a Tudományos Diákköri Konferencián való részvételre, mindez egyértelműen előremutató az egyetemi tudományos élet gyarapítása szempontjából.

E tekintetben a szakkollégiumok különös fontossággal bírnak, hiszen belső képzési rendszereikkel, a különböző kutatómódszertani kurzusokkal és a tudományos tevékenységre célzottan felkészítő foglalkozásokkal fokozottan segítik elő a hallgatók tudományos életben való elmélyülését. Mindezt egy motiváló, megtartó és építő közösségként teszik, amely egy biztos alapot nyújthat az Egyetem jövőbeli doktoranduszai számára.

A tudományos poszter, mint publikációs forma egy rendkívül hasznos és könnyen fogyasztható módja a tudományos eredmények megosztásának. Továbbá meghatározó lépésként szolgálhat a kezdő kutatók számára a tudományos életbe való bekapcsolódásba.

Szívből remélem, hogy a következő évi poszterverseny – az idei és a korábbi évekhez hasonlóan – színvonalas rendezvényként fog megvalósulni. Az ilyen sikeres rendezvények mentén tovább mélyülhet az együttműködő szervezetek közötti kapcsolat, amely további közös projektek számára jelenthet stabil kiindulópontot.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

BAGLYOS SÁNDOR

A KATONAI TOBORZÁS MŰVÉSZETE

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Társadalomtudomány

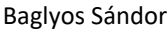
Szerző kutatási témája: Videójátékok hatása a katonai toborzásra

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: sandor19990213@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

A szerző a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar közigazgatás-szervező alapképzési szakon hallgató, és tanulmányai mellett hatalmas érdeklődéssel tölti el a kiberbiztonság világa és annak kihívásai. Alapképzés után az egyetem kiberbiztonsági mesterképzésén szeretne tovább tanulni.

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

A videójátékok hallatán sok embernek egy értelmetlen időtöltés juthat eszébe, amiknek többsége tizenéveseknek vagy gyermekeknek a szórakoztatására készültek.

Tanulmányomban megpróbálok erre rácáfolni, és feltárni az egyre növekvő politikai, kulturális és katonai vonatkozásokat a videójátékokkal kapcsolatban.

A videójátékokat a világ haderői évtizedek óta használják katonáik kiképzéséhez. Igaz nem egyforma léptekben haladva.

A digitalizáció miatt átalakult a hadviselés.

Olyan katonák sokaságára van szükség, akik tudják tartani a lépést a technikai fejlődéssel és kiberbiztonsági szempontokból is meg tudják védeni a hazájukat.

A fiatalokat is egyre nehezebb lesz a régi, elavult módszerekkel megszólítani. Meg kell találni azokat a csatornákat a filmek és videójátékok mellett, amelyek hatással lehetnek rájuk.

Többek között a Pentagon és Hollywood közötti szoros történelmi kapcsolatokat vizsgáltam az 1920-as évektől napjainkig, feltárva, hogy hogyan jutottunk el a háborús filmekről, videójátékok világáig.

A történelem során a játékokat az egész életen át tartó alapvető és normális tevékenységnek tekintették. A játékok révén a gyerekek megtanulják felfedezni, elsajátítani a különböző kognitív képességeket, és kötődést alakítanak ki rajtuk keresztül a szülőkkel és társaikkal egyaránt. A játékok olyan feltételeket teremthetnek meg, amelyek lehetővé teszik az emberek számára, hogy fejlesszék a különböző készségeiket, vagy akár egy olyan szerepet ölthetnek magukra, amelyet a való életben is el szeretnének érni. Sőt, az a fajta játék, amelyet az emberek választanak, befolyásolhatja a személyiségük fejlődését is. A memóriajátékok fejleszthetik a kognitív képességeket, a társasjátékok pedig az együttműködési és kommunikációs készségekre vannak pozitív hatással. Az emberek azt játszik, amit szeretnek és idővel egyre jobbá válnak abban, ami tetszik nekik.

Az elmúlt években a Pentagon érdekeltsége túlnyúlt a filmek, a sorozatok és a valóságshowk műfaján. Tekintettel a játékkonzolok, az FPS játékok és sportszimulátorok kereskedelmi sikerére, a hadsereg úgy gondolta, hogy hiba lenne nem kihasználni a médiaszektort, adta lehetőségeket. Ezért 1999-ben megalapították a Los Angeles-i „Institute for Creative Technologies” (ICT), vagyis a Kreatív Technológiai Intézetet. Itt a fő cél az volt, hogy a Pentagon finanszírozásából összefogják azokat a hollywoodi tehetségeket, neves játékkészítőket, és magát a játékipart, hogy a katonaság segítségére legyenek. A cél az, hogy minél valóságosabb (immerzív) élményt tudjanak kreálni az amerikai hadseregnek, hogy a katonák kiképzésén, a taktikai döntéshozatalán, a kulturális tudatosságán áttörő fejlődést érjenek el, továbbá, hogy a PTSD-ben (poszttraumas stressz) szenvedő betegeket a legmodernebb technológiával tudják meggyógyítani.

A szimulációkat és az FPS játékokat egy idő után már nem csak katonai kiképzésre vagy magánszemélyek számára tervezték, hanem egyre inkább toborzási célokra is. 2002-ben például a Pentagon kiadta az „America’s Army” játékát, egy ingyenes, korszerű videójátékot, amelyet kizárólag a fiatal férfiak és nők katonai szolgálatra vonzása céljából fejlesztettek ki. A 2005-ben felvett hallgatók mintegy 40 százaléka korábban játszott a játékkal, és a 16 és 24 év közötti amerikaiak 30%-a azt mondta, hogy a tudásuk egy része a hadseregről, a játékból származik. Eredeti verziójában a játék két részből állt, az egyik a „Soldier” nevű boot camp edzőszimulációból, és egy másik hagyományosabb „Operations” nevű FPS játékból, amelyben a játékosok online csapatokba szerveződve küzdenek meg egymással, és oldanak meg különböző feladatokat. Az „America’s Army” a huszonegyedik századi katonai fogyasztói kultúra monumentális lépését jelentette. Óriási siker volt, mind a játékosok, mind a toborzás szempontjából. 7,5 millió dollárba került a programot létrehozni, és a hadsereg reklámarzenáljának állandó eszköze lett.

Az Afganisztánban és Irakban zajló háborúk fényében próbálták más A rendszerváltozást követően a Magyar honvédség nem részesült radikális megközelítésből fellendíteni a toborzást. A hadsereg 16–18 éves fiatalokat fejlesztésekben, egészen a 2017-ben meghirdetett Zrínyi 2026 elnevezésű jelölte meg, mint célcsoport, viszont azokra is gondolt, akik nem honvédelmi és haderő fejlesztési programig.

rendelkeznek számítógépekkel. Az amerikai hadsereg sikerei után 2008- A program céljai között szerepel, hogy területvédelmi alapon úgy döntött, hogy a nagyvárosok bevásárlóközpontjaiba játékgépeket újjászervezzék a tartalékos rendszert, felszereljük modern eszközökkel a telepít. Erre az egyik legnevesebb példa a Filadelfiában létrehozott „Army honvédséget, felállítását a toborzást, és hogy újjáépítsék a magyar Experience Center” (továbbiakban AEC). Ez egy komplett központ volt tele hadiiparral. Kutatási témák szempontjából a program alapvető eleme a különleges játékgépekkel, amelyeken ki lehetett próbálni harci Honvédelmi Sportszövetség létrehozása, amely köztestületként helikoptereket, harckocsikat, különböző fegyvereket természetesen a tevékenykedik. A sportszövetség elsődleges feladata a honvédelmi virtuális valóságban. Ezeket a játékgépeket toborzótisztek felügyelték és nevelés, valamint a honvédséghez és a honvédelemhez köthető sportágak bármikinek bármi kérdése volt a katonasággal kapcsolatban, egyből választ felkarolása lesz. kaphatott rá ezektől a tisztektől.

Kutatásom célja a videojátékokban rejlő potenciál ismertetése, amit a bevásárlóközpontban.

Magyar Honvédség a toborzási missziója és a kiképzései során alkalmazni A költségek csökkentése érdekében búféket, ajándékboltokat, gamer tudna. Valamint részcelomnak tekintem, hogy a videojátékokat felszereléseket forgalmazó elektronikai boltokat is ki lehetne alakítani, elfogadottabbá tegyem a társadalom számára.

amelyeknek a bevételeit vissza lehetne fordítani a kiadásokba.

Kutatásom során az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1. Akik videójátékokon játszanak, nagyobb eséllyel döntenek úgy, hogy katonának állnak.

H2. A katonaságra vonatkozó percepcióra pozitív hatást gyakorolnak a filmek és sorozatok.

H3. Akik videójátékokon játszanak, szívesebben állnának be a seregbe, ha az ottani feladatuk az lenne, hogy e-sportolóként tevékenykednek.

H4. Az e-sport kifejezés említése az interneten többségében pozitív jelentéstartalommal bír.

Empirikus vizsgálattal elemeztem a videójátékok és a filmek hatását a katonai toborzásra és megismertem a játékprogramokban rejlő hatalmas lehetőséget a katonai szakma népszerűsítésére.

Dolgozatom első fázisában kérdőíves felmérést végeztem a videójátékok, e-sport, illetve filmművészet témakörében.

A kérdőívek kiértékelését keresztábraelemzéssel végeztem el az SPSS segítségével. Ezen felül szentimentanalízis segítségével vizsgáltam az eszportokkal kapcsolatos internetes attitűdöt.

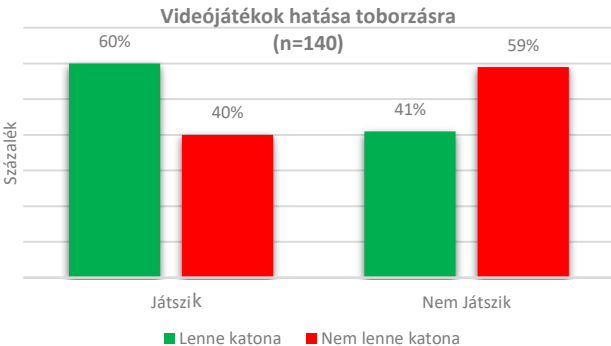
Kérdőívet 140-en töltötték ki, amelynek 61,4%-a volt Nő, míg 38,6%-a Férfi. Életkori különbségeket vizsgálva a kitöltők 55%-a volt 18 és 25 év közötti fiatal és a kitöltők 48%-a játszik valamilyen videójátékkal.

Az általam kreált hipotézisek közül csak az elsőt fogom szemléltetni a A katonaságra nagy szükség van, főleg Magyarországon. Benkő Tibor szűkös karakterkorlát miatt. Az első vizsgálatom arra vonatkozott, van-e (honvédelmi miniszter) szavaival élve: *“az utóbbi időben olyan új összefüggés a videójátékok használatát és a katonai életpályra választás biztonságai fenyegetések jelentek meg, amelyek befolyásolhatják és között (n=140). Kétoldali szignifikanciaszint 0.028 volt, ami azt meghatározhatják a jövőben a Magyar Honvédség helyét és feladatát. A katonai fenyegetettség (például a hibrid hadviselés) szintere, formája, tartalma és módszere jelentős változáson megy keresztül, s „amely befolyásolhatja, meghatározhatja a jövőben a Magyar Honvédség helyét*

Ez azt magyarázhatja, hogy Magyarországon a katonai toborzást, a *kormány úgy döntött, hogy egy modern, ütőképes, hazája iránt lojális, videójátékok csak minimálisan befolyásolják. Viszont a 18 és 25 év közötti kiváló felkészültségű katonákból álló Magyar Honvédségre van szükség, kitöltők 52%-a játszik rendszeresen valamilyen videójátékkal, ezért a mely biztosítani tudja Magyarország és a magyar állampolgárok megfelelő eszközökkel, talán van rá mód ezeknek a számoknak a biztonságát.” [1]* növelésére.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] <https://cutt.ly/Vh8fzm9>

[3.sz.ábra: forrás: saját szerkesztés]

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

DR. BÁNYÁSZ PÉTER

**ÉLET A LAPOS FÖLD UTÁN – AZ 5G ÉS KORONAVÍRUS KONTEÓK TERJEDÉSE A
KÖZÖSSÉGI MÉDIÁBAN**

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK Közszerkezési és Infotechnológiai Tanszék

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: A kiberbiztonság humán aspektusa

Szerző státusza: Adjunktus

Szerző elérhetőségei: E-mail: banyasz.peter@uni-nke.hu

Szerző szakmai bemutatkozása:

Dr. Bányász Péter az ELTE ÁJK-n politológiából szerezte diplomáját, majd az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskolájában szerezte meg tudományos fokozatát. Jelenleg az NKE ÁNTK oktatója, illetve az NKE EJKK Kiberbiztonsági Kutatóintézetének kutatója. Kutatási témája a kiberbiztonság humán aspektusa. Számos hazai tudományos társaság tagja, alapító elnöke a Magyar Hadtudományi Társaság Kápolnai Pauer István Ifjúsági Klubnak. Aktívan részt vesz az egyetemi tehetséggondozásban, az Egyetem Puskás Tivadar Műszaki Szakkollégiumának, illetve a Nemzetbiztonsági Szakkollégiumának mentoroktatója. De e kiadványban talán legfontosabb információ: jelen poszterverseny egyik megálmodója.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KATONA GERGŐ

ÉLET A LAPOS FÖLD UTÁN – AZ 5G ÉS KORONAVÍRUS KONTEÓK TERJEDÉSE A KÖZÖSSÉGI MÉDIÁBAN

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: Álhírek hatásai a közösségi média felületen, A koronavírus kiberbiztonsági kihívásai

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: katona.gergo@uni-nke.hu

Szerző szakmai bemutatkozása:

A Szerző a Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Kiberbiztonsági mesterszakának hallgatója. A szerző a kiberbiztonság különböző aspektusait vizsgálta már. Foglalkozott ezeltől is a közösségi médiában megjelenő a álhírekkel, és azok hatásaival. További kutatási témája volt a szerzőnek a koronavírus által megjelenő, illetve felerősödő fenyegetések vizsgálata. Ezen tématerületen belül a kutatás fő célja az volt, hogy megvizsgálja az otthoni munkavégzés kiberbiztonsági kihívásait, illetve azon megoldásokat, amelyekkel az egyes munkáltatók próbálják ezen kihívásokat csökkenteni. További kutatási területe az intelligens és autonóm közlekedés kiberbiztonsági vonulata.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

Élet a lapos Föld után- Az 5G és koronavírus konteók terjedése a közösségi médiában

Bányász Péter - Katona Gergő

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Téma aktualitása

Az új típusú koronavírus nem csupán a bolygón terjedt el rohamosan, hanem az ezzel kapcsolatos álhírek is a közösségi oldalakon. Mindez ismételt felhívta a figyelmet a lélektani műveletek veszélyeire, amelyek igen súlyos károkat okoztak nem csak a tudományba vetett közbizalom mértékében, hanem a járvánnyal kapcsolatos védekezési mechanizmusokban is. A közösségi oldalak algoritmusai a vírusszkeptikus tartalmakat nem csupán felerősítették, de sajátosságukból fakadóan kölcsönösen hatottak egymásra a képtelenebbnél képtelenebb elméleteket vallók táborával. Ennek következtében számos országban törtek ki erősszakos tüntetések, az állampolgárok jelentős része szándékosan szabotálja a járványügyi védekezést, amely súlyosbítja a járvány hatását. A járványt 2020. március 11-én az Egészségügyi Világszervezet világjárvánnyá nyilvánította. A koronavírusal kapcsolatos megbetegedések egybeestek az 5G hálózatok kiépítésével és fejlesztésével, ami számos összeesküvés alapjául szolgált.

5G és konteó elméletek

A svéd Ericsson telekommunikációs cég szerint 2025-re a világ lakosságának 65%-a számára elérhető lesz az 5G által biztosított szupergyors internet, gazdasági előrejelzések szerint pedig a technológia az egész internethasználatunkra és a dolgok internetjére is nagy hatással lesz, ezáltal nagy mértékben megváltoztatja majd a gazdasági és technológiai fejlődés irányát. Az Ericson mellett a kínai Huawei mobil- és hálózateszköz-gyártó is jelentős szereplője a piacnak.

Az 5G technológia kiépítése komoly nemzetbiztonsági kockázatot is jelent, hiszen a kibertérben végzett hírszerzésben fontos szerepe lehet. Éppen ezért az Amerikai Egyesült Államok és Kína között zajló kereskedelmi háború egyik főszereplője az 5G technológia kiépítésében érdekel Huawei. Az Egyesült Államok bő egy éve próbálja elszigetelni a Huawei-t, arra hivatkozva, hogy a biztonsági kockázatot jelentene, ha a kínaiak építhetnék ki az ötödik generációs mobilhálózatokat. Európa kormányai ennek ellenére gazdasági érdekből nem akarják kitiltani a Huawei-t, ugyanakkor az esetleges kockázatokat is szeretnék minimalizálni, ami a briteket és az EU-t is egyensúlyozásra sarkallja. 2020 januárjában jelent meg először a közösségi oldalakon egy bejegyzés, miszerint az 5G terjedése tehető felelőssé a koronavírus terjedéséért. A bejegyzés hamar népszerűvé vált, és más álhírekkel jelentősen megnövelte a vírusszkeptikus tábor. Kutatásunkban azt vizsgáljuk, hogyan terjedtek az 5G-vel kapcsolatos álhírek a közösségi oldalakon. Ehhez a SentiOne (www.sentione.hu) weboldalt használtuk, ami teljes világot lefedő, 30 nyelven beszélő és webes szöveganalitikán alapuló social listening szoftvere kulcsszavas keresés alapján, valós időben vagy akár 3 évre visszamenően figyel, indexálja és elemzi az internetes fórumokon, blogokon, weboldalakon és közösségi média csatornákon közzétett publikus szöveges tartalmak minden típusát, melyek önmagukban vagy kontextusukban tartalmazzák a felhasználó által már előre definiált és a platformra felvitt kulcskifejezések bármelyikét. A releváns tartalmakat, kvantitatív kutatás céljából és ezt megkönnyítendő, különböző fókuszpontok és kutatási paraméterek mentén rendezi össze, melyeket interaktív grafikonokon ábrázol. A kvalitatív mélyelemzéseket is támogató módszertani, technológiai felépítés pedig biztosítja a kutatáshoz kapcsolódó összes indexált tartalom, poszt, komment, cikk és említés egyenként történő elemzésének és kategorizálásának lehetőségét is.

A koronavírus és 5G kapcsolatát firtató összeesküvés elméletek kapcsán a FELHASZNÁLT IRODALOM

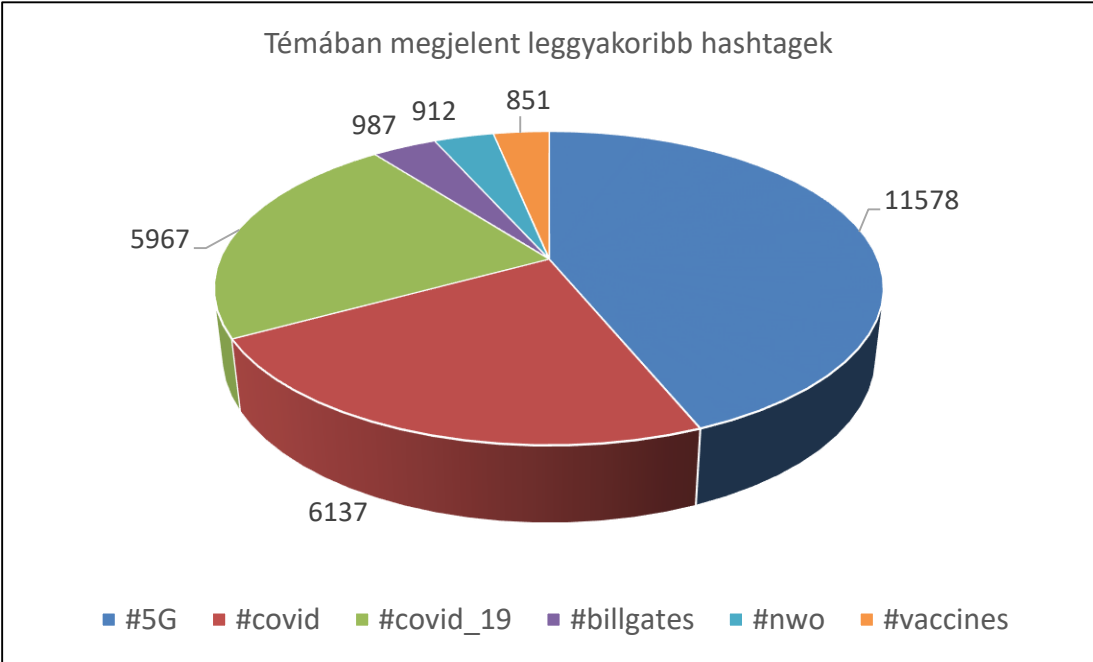
koronavírus első hulláma idején végeztünk elemzéseket. Az első hullám idejének 2019. december 1. és 2020. június 30. közti időpontot vettük alapul, amely idő alatt összesen 66857 találatot kaptunk az „5G” és „covid” keresőkifejezésekre. Földrajzi vizsgálatunk során 27 országban 31290 említést tudtunk beazonosítani. Az első ábrán a legtöbb említést tartalmazó országokat ábrázoltuk, amely esetében az Egyesült Királyság magasan vezet, az összes említés 40,95%-a tulajdonítható a szigetországnak. Annak fényében, hogy több esetben számoltak be a híradások arról, hogy az 5G konteók következtében a kiépült infrastruktúrát támadták meg és rongálták meg, nem meglepő túlzottan ez a kiugróan magas szám. Szintén magas az Egyesült Államokhoz köthető említések száma (30,84%). Érdekességként szükséges megemlíteni, hogy Magyarország 6. helyen található a listában. Érdekes megemlíteni az egyes megoszlások szerint a leggyakoribb hashtageket is, amelyek a téma kapcsán megfigyelhetőek voltak (2. számú ábra). A #5G, #covid és #covid_19 nem meglepő, hiszen alapvetően ezzel kapcsolatos posztokat vizsgáltunk, azonban a #billhates, #nwo és #vaccines az összeesküvés-elmélet fantáziavilágának kiterjedésére, más népszerű összeesküvés-elméletekkel való mutációjára utal, mint a #nwo, azaz New World Order-t, az Új Világrendet jelöli. Ez esetben egy olyan globális világösszeesküvésben hisznek az elmélet támogatói, amely szerint egy titkos hatalmi elit különböző eszközökkel (például a politikai korrektség, gendersemlegesség stb.) a régi nemzetállami keretek lebontásával a világ irányítására törnek. Ebben a világképben a kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakami támogatásával koronavírus célja az emberek megfigyelése, irányítása. A NWO kapcsán Bill Gates viszonylag új szereplő, mint ennek a globális hatalmi elitnek a vezetője, de a különböző összeesküvés-elméletek állandó evolúciós folyamatban mennek keresztül. Ahogy a Pizzagate ügyben is 2016 óta új és új „vezetők” bukkannak fel, mint a pedofil-sátánista-kannibál csoport irányítói, napjainkban politikusok helyett színészek, zenészek kerültek célkeresztbe, mint Tom Hanks vagy Justin Bieber.

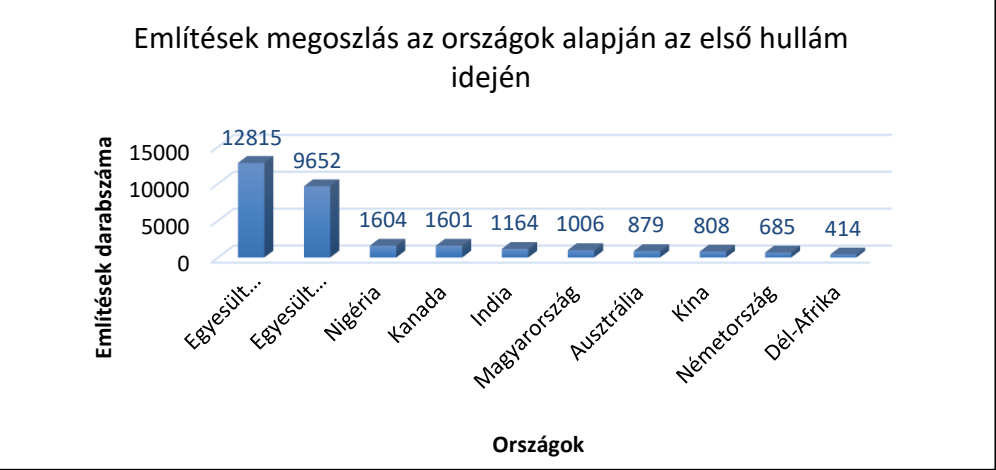
Katona Gergő

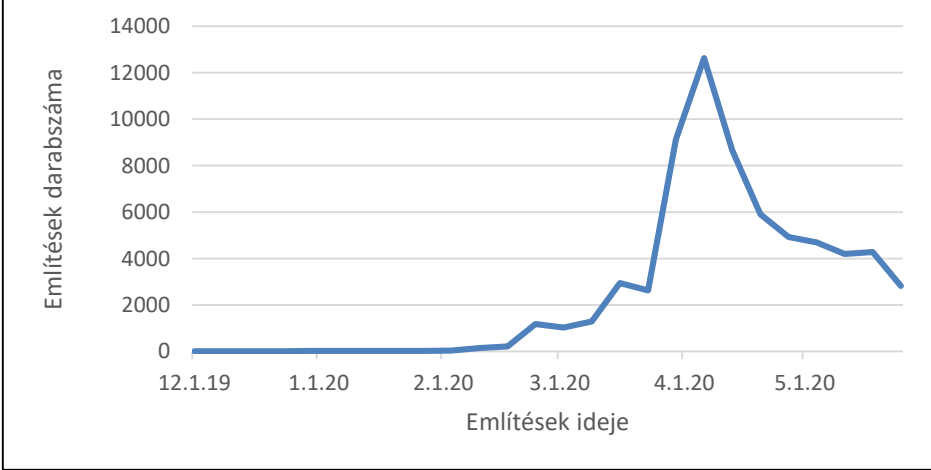
Bányász Péter

2.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: SentiOne

1.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: SentiOne

3.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: SentiOne

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

A COVID-19 kiberbiztonsági kihívásai

Katona Gergő
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Téma aktualitása

2019 végén Kínában megjelent, majd rövid időn belül az egész világon elterjedt egy újfajta vírus, amely az általunk ismert világ berendezkedését átformálta. Világszerte kijárási korlátozásokat vagy éppen tilalmat rendeltek el, amivel - a köznyelven koronavírusként ismert SARS-CoV-2- vírus terjedését próbálták, illetve és mai napig próbálják lassítani. A védelmi intézkedések az élet számos területére nagy hatást gyakoroltak, a gazdasági tevékenységek számos országban szinte teljesen leálltak, emberek milliói veszítették el az állásukat. Egyik napról a másikra egyes közigazgatási szerveknek és a gazdasági vállalatok nagy részének kellett átállni távoli munkavégzésre. Ebben a legnagyobb problémát, az idő rövidsége jelentette, ami alatt az egyes vállalatoknak biztosítaniuk kellett a távoli munkavégzéssel üzletmenet folytonosságukat. A távoli munkavégzés során az elektronikus információs rendszerben tárolt adatok bizalmasságát, sértetlenségét, rendelkezésre állását mint az információbiztonság alapját biztosítani kell. Mivel a szervezetek nem voltak felkészülve a távoli munkavégzés tömegessé válására, így sok esetben jelentett kockázatot az informatikai eszközök gyenge védelme, illetve a munkavállalók nem megfelelő szintű adat- és információbiztonsági tudatossága, amihez gyakran a digitális írástudás hiánya társul. Ebből következik, egy olyan munkavállaló, aki gyakorlatilag „betanított munkásként” az általa kezelni szükséges információs rendszerben a munkavégzésként meghatározott helyekre kattint, de nem ismeri, nem érti a folyamatot, milyen magas fokú kockázatot jelent információbiztonsági szempontból. Ezen felkészültségnek a hiányát a mutatója az első számú ábra is, amin látható, hogy a távoli munkavégzés aránya a normál munka végzéshez képest Európában az egyik legalacsonyabb (1,2%) hazánkban volt.

Zavart okozó kártevő programok (Ransomware és DDoS): A kiberbűnözők FELHASZNÁLT IRODALOM

egyre nagyobb mértékben használják a kritikus infrastruktúrával és az egészségügyi intézményekkel szemben a zavart okozó programokat, a nagy hatás és az anyagi haszon lehetősége miatt. 2020 első felében számos olyan ramsoware támadás száma megugrott, amely előtte igen kis mértékben volt fellelhető,

Adatgyűjtő programok: A kiberbűnözők által használt adatgyűjtő kártékony programok számának növekedése is kimutatható, például a távoli hozzáférésű trójai program, a kémprogramok és a banki trójai programok száma egyre növekszik. Ezen támadások fő témája a koronavírus.

Rosszindulatú domainek: A COVID 19 orvosi termékek és információk iránti megnövekedett igény kihasználásával jelentősen megnőtt az olyan kiberbűnözők száma, akik olyan kulcsszavakat tartalmazó domain neveket regisztráltak, mint például „koronavírus” vagy „COVID”. Ezek a csaló webhelyek sokféle rosszindulatú tevékenységet követhetnek el, beleértve a rosszindulatú programok telepítését és az adathalászatot. 2020 februárjától márciusig 569 százalékos növekedés történt a rosszindulatú regisztrációkban, beleértve a rosszindulatú programokat és az adathalászatot.

Téves információ: Egyre több félretájékoztató és hamis hír terjed gyorsan a nyilvánosság körében. A nem ellenőrzött információk, a nem megfelelően megértett fenyegetések és az összeesküvés elméletek hozzájárultak a szorongás növekedéséhez, és egyes esetekben elősegítették a kibertámadások végrehajtását. Megjelentek a vírussal együtt a vírusstagadók csoportjai is, amely csoportok buzdítják az emberek arra, hogy hagyják figyelmen kívül a járványügyi intézkedéseket, ezzel emberi életeket sodorva veszélyben.

[1] Bányász Péter, Katona Gergő; A távoli munkavégzés kiberbiztonsági kockázata; 2020. november 23.; Letöltés dátuma: 2020. december 15.; <https://www.ludovika.hu/blogok/cyberblog/2020/11/23/a-tavoli-munkavegzes-kiberbiztonsagi-kockazatai/?fbclid=IwAR0KkXZRZh4FixBMCvPzOErZHUis9QMil0s7J4Jd-IgMtYUfQGa1IXhTxU>
[2] Eurostat: Employed persons working from home as a percentage of the total employment, by sex, age and professional status (%); https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_ehomp
[3] Interpol: INTERPOL report shows alarming rate of cyberattacks during COVID-19 ; 2020. augusztus 4.; [file:///Users/gergo.katona/Downloads/COVID-19%20Cybercrime%20Analysis%20Report-%20August%202020%20\(1\).pdf](file:///Users/gergo.katona/Downloads/COVID-19%20Cybercrime%20Analysis%20Report-%20August%202020%20(1).pdf)

A poszterem az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-2-II-NKE-84 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakami támogatásával készült.

Katona Gergő

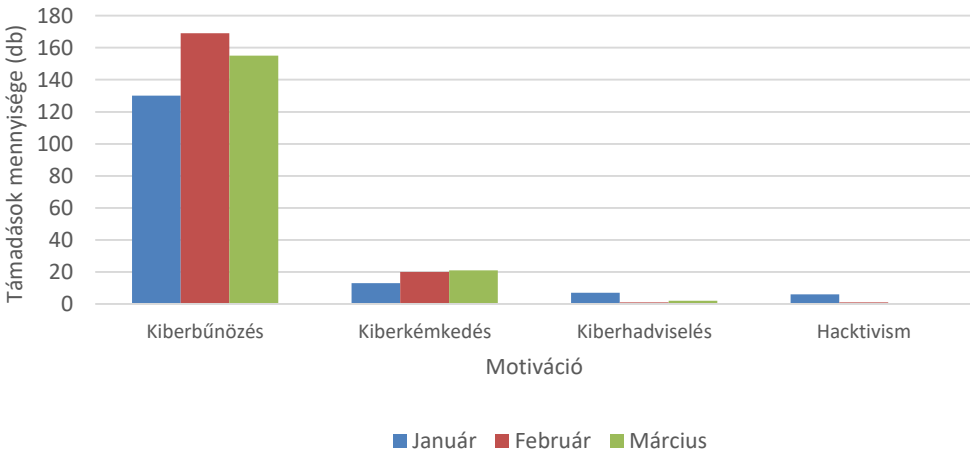
Otthon dolgozó munkavállalók a teljes foglalkoztatottság százalékában az EU-ban

Szolgáltató: Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

1.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_ehomp

A támadások motivációjának eloszlása

3.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: <https://www.hackmageddon.com>

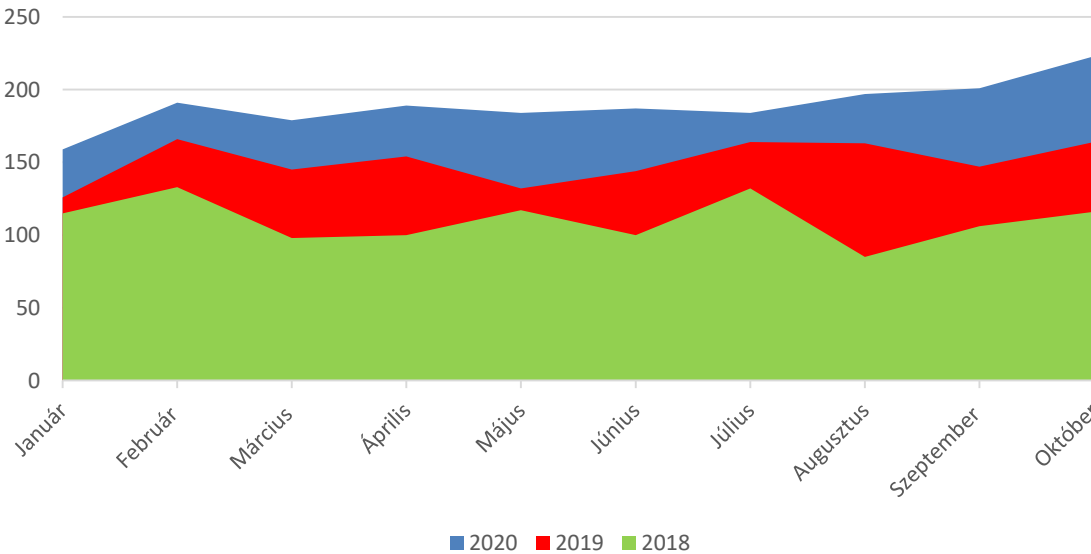
Támadások a kibertérből

A koronavírus megjelenésével és a kibertér jelentőségének felértékelődésével kimutatható, hogy 2020-ban mindennél több támadást regisztráltak mint az előző években. Ezt a tendenciát a második ábra is meg mutatja. Az is látható a 3. ábrán, hogy az első hullám idején a támadások legfőbb motivációja a kiberbűnözés volt. Ezért vizsgálatomban ezen motivációra koncentráltam.

A COVID-19 kiberbűnözésre gyakorolt hatásáról az INTERPOL értékelése jelentős céleltolódást mutatott magánszemélyektől és kisvállalkozásoktól nagyvállalatok, kormányok és a kritikus infrastruktúra felé. Mivel a szervezeteknek és vállalkozásoknak gyorsan és nagy arányban kellett távoli rendszereket és hálózatokat telepíteni az otthon dolgozó munkatársak támogatására, a bűnözők a megnövekedett biztonsági részeket is kihasználják az adatok ellopására, a nyereség szerzése és rendellenességek előidézésére. Egy négy hónapos időszakban (január-április) mintegy 907 000 spam üzenetet, 737 rosszindulatú programmal kapcsolatos eseményt és 48 000 rosszindulatú URL-t – mind ezek a COVID-19-hez kapcsolódtak – fedeztet fel az INTERPOL egyik magánszektorbeli partnere. A következő támadási formák jelentek meg nagy arányban a koronavírus hatására:

Online csalások és adathalászat: A kiberbűnözők a COVID-19 témájú adathalász e-mailek használatával – amelyekben gyakran a kormányzati és egészségügyi hatóságok nevében – csábítják az áldozatokat személyes adataik megadására és rosszindulatú tartalmak letöltésére. A globális számítástechnikai bűnözéssel kapcsolatos felmérésben válaszadó tagországok kétharmada az adathalászat jelentős használatáról számolt be a járvány kitörését követően.

Kibertámadások száma

2.sz. ábra: saját szerkesztés forrás: <https://www.hackmageddon.com>

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

CZAKÓ BOGLÁRKA

A SZABADSÁGTÓL A KARANTÉNIG

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Alkotmányjog

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: czabogab@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Czakó Boglárka az egyetemi tanulmányait 2018-ban kezdte meg a Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karán. Jelenleg harmadéves Államtudományi osztatlan mesterképzésés szakos hallgató.

2018 decembere óta a Magyar Zoltán Szakkollégium tagja és az egyetemen eltöltött három év alatt, szakmai tapasztalatai jelentős részét a szakkollégiumi tagságának köszönheti.

Szakmai jellegű tapasztalatait gyarapíthatta az Országgyűlés Hivatala által szervezett Mint-a-Parlament szimulációs játékon a Parlamentben, ahol bepillantást nyerhetett a törvényhozási folyamatokba a gyakorlatban.

A szakkollégium keretén belül a kurzusok és műhelyek segítségével többféle tudományos témakörbe belekóstolhatott. Még nem talált egy konkrét témát, ami kimondottan a kutatási területévé vált. Nyitott mindenre, ami fel tudja kelteni az érdeklődését, illetve amiben megtalálja az aktualitást. Leginkább az alkotmányjogi témák iránt érdeklődik, amelyet most a koronavírus, mint aktuális kérdés szempontjából vizsgált meg.

A SZABADSÁGTÓL A KARANTÉNIG

Mennyiben korlátozhatóak az emberek jogai?

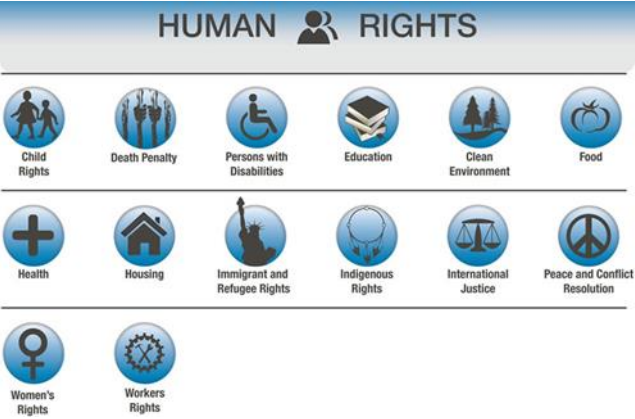
Czakó Boglárka

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

Az elmúlt évszázadok hosszas és lassú folyamatának eredményeként kivívtak és elismert emberi jogokat egy világjárvány megcsonkíthatja? Erre a kérdésre keresem a választ.

AZ EMBERI JOGOK LÉTREJÖTTE ÉS NEMZETKÖZIVÉ VÁLÁSA

Az emberi jog jellegzetesen modern kifejezés, mivel csak a XVIII. században, az angol, amerikai és francia emberi jogi nyilatkozatok nyomán váltak használatossá, amelyek arra szolgálnak, hogy az egyének megvédjék magukat az állami beavatkozásokkal szemben. Több nagy gondolkodó is értekezett arról, hogy az emberek jogai elidegeníthetetlenek, veleszületett méltóságuk van, amelyeket az állam köteles tiszteletben tartani és megvédeni. Az emberi jogok nemzetközivé válása az ENSZ Alapokmányának elfogadásával kezdődött, amit az ENSZ Közgyűlése 1948. december 10-én fogadott, ezáltal nemzetközi alpnorma rangjára emelve az emberi jogokat. [1]

1.sz. ábra: Nemzetközileg elismert emberi jogok
forrás: https://1.bp.blogspot.com/-2GzZL6nEuU8/UyRcaxNuxki/AAAAAAAAA2E/zjkXoMIQlg/s1600/human_rights_topics_grid_html_2.jpg

Az első generációs jogok, amelyek a XVIII. század végének, a polgári forradalmak eszményeiként kerültek megfogalmazásra klasszikus szabadságjogoknak nevezzük. Feladatuk első sorban az emberi jogok védelme volt. A mai napig magukba foglalják az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jogot, a szólásszabadságot és a politikai jogok végrehajtásának szabadságát.

Az emberi jogok második nemzedékéhez tartozó jogok a XX. sz. első harmadában jelentek meg. Ide az úgy nevezett szociális jogok sorolhatók. A XX. sz. második felében a nemzetközi jog fejlődésének eredményeképpen pedig megjelentek a harmadik generációs jogok is. Ezek a jogok jellemzően kollektív jogok, amelyek a szolidaritására építve, a globális problémák megoldására kívánnak választ adni. Ezek túlnyomó részt megoldandó kívánságokat fogalmaznak meg, mint az egészséges környezethez való jogot, gyermekek, betegek, fogyatékosok jogait, a békéhez való jogot, a fejlődéshez, a humanitárius segítséghez való jog.

Magyarországon az Alaptörvény I. cikke képezi az alapvető jogok védelmének fundamentumát. [2] Magyarország elismeri az ember alapvető jogait tehát e jogok az Alaptörvénytől függetlenül léteznek. Az állam aktívan védelme alá helyezi őket azáltal, hogy nemcsak elismeri, hanem tiszteletben is tartja e jogokat. A modern alkotmányok már nemcsak ünnepélyesen deklarálják az alapvető jogokat, hanem az alapjogvédelem eszközeiről és módjáról is gondoskodnak. Az alapvető jogok tehát kikényszeríthetőek. Az alapvető jogok katalógusa garanciális szereppel bír, hogy ne fordulhasson elő az, hogy a törvényhozó önkényesen, a mindenkori igénye szerint határozza meg az alapvető jogokról szóló döntések körét és tartalmát. A végrehajtó szerveknek az alapjogi szempontból védett érdekekkel kapcsolatban beavatkozásra lényegében csak törvényi felhatalmazás alapján van lehetőségük. [3]

A KORONA VÍRUS ELEGENDŐ INDOK AZ ALAPJOGOK KORLÁTOZÁSÁRA?

„Ha a világ megváltozik, a szabályok is változnak vele.”
James S. A. Corey

A WHO 2020. március 11-én kijelentette, hogy a COVID-19 vírusbetegség, amelyet először 2019 decemberében Kínában, Wuhanban azonosítottak elérte a globális világjárvány szintjét, egyúttal felhívta a kormányokat arra, hogy tegyenek sürgős lépéseket a vírus elterjedésének megakadályozására. [4] Tehát a világjárvány egy lehetséges ok, amelyet a világ megváltozásával azonosíthatunk, melynek következtében a szabályok, a törvények megváltozhatnak ezzel befolyásolva az emberek jogait? A COVID-19 világjárvány mértéke és súlyossága egyértelműen olyan közegészségügyi fenyegetés szintjére emelkedett, amely igazolhatja bizonyos jogok korlátozásait. Ebből kifolyólag a mostani járványveszély miatt kihirdetett veszélyhelyzet beletartozik a különleges jogrendbe, ami azt jelenti, hogy a kormány rendkívüli intézkedéseket vezethet be rendelet formájában, amelyekkel az emberek mindennapjaiba fokozott mértékben beavatkozhat. Tehát az állampolgárok egyes jogai bizonyos célok elérése érdekében szigorú feltételek szerint, és keretek között korlátozhatók. Az állam még különleges jogrend idején is, ezen bizonyos jogok gyakorlását kizárólag akkor korlátozhatja, ha a cél más módon nem elérhető. Tehát a hatalom gyakorlása ilyenkor sem lehet korlátlan. A közhatalom gyakorlása az Alaptörvényhez kötött, emiatt bármilyen jogot, bármilyen okból nem korlátozhat a kormány. [5]

Korlátozhatatlan, azaz abszolút jogok azok, amelyekkel szemben semmilyen alkotmányos cél nem előrébb való. A korlátozhatatlan jogok szűk csoportjába az élethez és az emberi méltósághoz, valamint a jogalanyisághoz való jogot soroljuk. Tehát semmilyen beavatkozás nem mehet el az élet, a méltóság és a jogalanyiség sérelméig. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés meghatározza, hogy alapvető jogot csak a szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan lehet korlátozni. [6] Emellett meghatározott formai és tartalmi követelményeknek is teljesülniük kell. A magyar Alkotmánybíróság a szükségesség, alkalmasság és arányosság tesztjét dolgozta ki az adott esetre, amely kimondja, hogy feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan korlátozhatók az alapjogok. A korlátozás, az alapjog lényeges tartalmát azonban nem érintheti.

Az Emberi Jogok Nemzetközi Törvénye, mindenki számára biztosítja az egészséghöz való jogot, ezáltal arra kötelezve a kormányokat, hogy tegyenek lépéseket a közegészségügyi veszélyek megelőzése érdekében. Az emberi jogi törvény elismeri azt is, hogy a nemzet életét fenyegető súlyos közegészségügyi fenyegetések és nyilvános vészhelyzetek esetén egyes jogok korlátozása igazolható. Mivel valamennyi állam végső célja a koronavírus teljes felszámolása mellett az egészséghöz és az élethez való jog biztosítása mindenki számára, ennél fogva a legtöbb állam a betegség terjedésének megakadályozása érdekében olyan intézkedéseket vezetett be, amely teljes vagy részleges kijárási korlátozást rendel el. Az emberek a házaikat csak alapvető feladatok elvégzése idejéig hagyhatják el, például élelmiszerek, gyógyszerek vásárlására erejéig és emellett számos ország felső korlátot vezetett be arra vonatkozóan, hogy hány ember találkozhat egy adott helyszínen. Az otthonmaradásra kéri az embereket, hogy a minél kevesebb emberi kontakttal lelassíthassák a járvány terjedését. Ezzel olyan emberi jogokat befolyásolva, mint például a szabad mozgáshoz, gyülekezéshez való jogot. Ezek mellett az oktatási intézmények bezárására is sor került és a második hullám intézkedési között szerepel a kijárási tilalom is. Az emberek részéről tehát az ügyben az országok együttműködést és szolidaritást várnak, hogy a lehető leggyorsabban történjen a harc a vírussal szemben.

2.sz. ábra: Felhívás az otthonmaradásra
forrás:

http://www.hernadiskola.hu/images/hirek/2020/maradjotthon_stayathome_koronavirus_s.jpg

Végső soron tehát, az emberek egészségének védelme érdekében történnek mindazok, az időnként drasztikusnak tűnő intézkedések, amelyek a mozgásukat korlátozzák, a különböző oktatási intézmények, éttermek bezárásért, üzletekben vásárlási időszáv bevezetésért felelősek. Nem téveszthető szem elől az sem, hogy e lépések megtételekor a kormányoknak határidőkkel és megfelelő parlamenti felügyelettel kell rendelkezniük, továbbá rendszeres időközönként felülvizsgálatot kell készíteni arra az esetre, ha meghosszabbítást javasolnak. Emellett a nemzetközi normák és a legtöbb ország alkotmánya magába foglalja azt a követelményt, hogy a kivételes intézkedésnek ne csak szükségesnek és arányosnak, hanem megkülönböztetésmentesnek és időben korlátozottnak kell lennie. Tehát a koronavírus nem szabad az emberi jogok korlátozására felhasználni. A kormányok ebben a helyzetben is felelnek a jogok védelméért és mindent megtesznek a szükséges információk biztosításáért, hogy azok mindenki számára elérhető és hozzáférhető legyen

Tehát az egészséghöz és az élethez fűződő jogok védelme érdekében, bizonyíthatóságuk esetén, az emberi méltóságot tiszteletben tartva, kellő körültekintés mellett, a cél eléréséhez arányos mértékben, az alapjogok korlátozhatóvá válnak. A kormányok a vírusra, az emberi jogokat tiszteletben tartó módon reagálnak akkor, ha figyelembe veszik az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa által 1984-ben elfogadott Siracusa-alapelvek és az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága által a sürgősségi állapotokra és a mozgás szabadságára vonatkozó általános útmutatását, mivel ezek abban nyújtanak segítséget, hogy a kormányok közegészségügyi vagy országos vészhelyzet esetén, választépiséiben hogyan korlátozzák az emberi jogokat. [7] Alapvető fontosságú, hogy az intézkedéseknek megfelelő jogi alapúak, szükségesek és az elérendő céllal arányosak legyenek.

ÖSSZEGZÉS

Mindent egybe véve elmondható tehát, hogy az emberi jogok elsődleges funkciója az, hogy védelmet nyújtson az egyén számára az állami beavatkozásokkal szemben. Az abszolút jogok érvényesülésével szemben nem létezik olyan érdek, amely miatt korlátozhatókká válnának. Azonban az alapjogok, általában korlátozható jogok. Az alapjog-korlátozás legitim oka önmagában nem elégséges, szükség van továbbá, hogy a korlátozás arányos legyen az elérni kívánt céllal, tehát a cél és az eszköz közötti kapcsolat vizsgálendő annak érdekében, hogy bizonyossá váljon, hogy az adott célt más eszközzel lehetetlen lenne-e elérni. Mindezeket figyelembe véve, az alapjog-korlátozásra csak kivételes esetekben kerülhet sor. Továbbá az alapjog-korlátozásnak az alkotmányra közvetlenül visszavezethetőnek kell lennie. Ilyenformán a humánjárványban megfertőzöttek és elhunytak számának csökkentése érdekében a különleges jogrend keretei között rendeletalkotással bizonyos törvények felülríthatóak, azonban csak a cél megvalósításához szükséges mértékben, az abszolút jogok sérelme nélkül. Tehát az alapjogok korlátozása csak egy bizonyos pontig legitim. Végsősoron addig, amíg az Alkotmányra visszavezethető, közérdekű cél érdekében történik a korlátozás.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- [1] Dr. Bólyai János, Dr. Szigeti Péter, Dr. Szikinger István: Emberi jogok, Rejtjel Kiadó, 2005, ISBN: 963-7255-04-4
- [2]<https://u-szeged.hu/efop362-00007/minden-szocikk/alapjogok> (letöltve: 2020. december 23.)
- [3]Halász Iván: Alkotmányjog, Dialóg Campus Kiadó, 2018, ISBN: 987-615-5764-47-9
- [4]<https://www.hrw.org/news/2020/03/19/human-rights-dimensions-covid-19-response> (megtekintve: 2020. december 23.)
- [5]http://real-phd.mtak.hu/481/1/Zakarias_dolgozat_v_doi.pdf (letöltve: 2020. december 23.)
- [6]Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv> (megtekintve: 2020. december 23.)
- [7]<https://rwi.lu.se/2020/03/the-coronavirus-human-rights/> (megtekintve: 2020. december 23.)

ÁBRÁK JEGYZÉKE:

- [1]https://1.bp.blogspot.com/-2GzZL6nEuU8/UyRcaxNuxki/AAAAAAAAA2E/zjkXoMIQlg/s1600/human_rights_topics_grid_html_2.jpg (letöltés dátuma: 2020. december 23.)
- [2]http://www.hernadiskola.hu/images/hirek/2020/maradjotthon_stayathome_koronavirus.jpg (letöltés dátuma: 2020. december 23.)

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

DERGEZ ILDIKÓ

A KATONAHŐSÖK ISKOLAI EMLÉKEZETE ÉS TÉRBELISÉGE A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI PÉCSEN

Szerző intézménye: PTE – BTK Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

Szerző kutatási területe: Oktatástörténet, neveléstudomány

Szerző kutatási témája: Horthy-korszak neveléstörténete, a két világháború közötti neveléstudományok (reformpedagógiák), nőnevelés, iskolai emlékezet

Szerző státusza: Doktorandusz

Szerző elérhetőségei: E-mail: dergez.ildiko@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Dergez Ildikó a Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola doktorandusza. Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán szerzett egyetemi diplomát teológia szakon, valamint történelem BA diplomát a PTE BTK-n. Kutatásaiban a két világháború közötti nevelés történetével foglalkozik, annak elméleti és gyakorlati megvalósulásaival. Külön részét képezi ennek a nőnevelés korabeli alakulásának kérdései. Emellett a korszak iskolai emlékezetének alakulását is vizsgálja, különösen a háborús emlékezet diákokra való hatását.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KISS MÁRTON

**A KATONAHŐSÖK ISKOLAI EMLÉKEZETE ÉS TÉRBELISÉGE A KÉT VILÁGHÁBORÚ
KÖZÖTTI PÉCSEN**

Szerző intézménye: PTE – TTK Földtudományok Doktori Iskola

Szerző kutatási területe: Földtudomány, politikatudomány

Szerző kutatási témája: Emlékezetpolitika, politikai földrajz, emlékezeti földrajz, katonai emlékezet, hadtörténelem

Szerző státusza: Doktorandusz

Szerző elérhetőségei: E-mail: kiss.marton1990@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Kiss Márton a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományok Doktori Iskola doktorandusza. Történelem szakon szerzett BA, MA diszciplináris és tanári szakos diplomát a PTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán. Kutatásai a politikai és történeti földrajzra, valamint az emlékezeti földrajzra terjednek ki. Emellett hadtörténeti témájú cikkeket is szerez, főként a 18. századi hadviselés és a hadtörténetírás eredményeiről. E témák középpontjában pedig a katonai emlékezet áll, mint közös pont.

A katonahősök iskolai emlékezete és térbelisége a két világháború közötti Pécsen

Dergez Ildikó – Kiss Márton

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola
Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földtudományok Doktori Iskola

Történeti kontextus

A trianoni békediktátum (1920) megkötésével az ország elvesztette területének közel kétharmadát, népességének pedig hozzávetőlegesen 60%-át. A Horthy-korszakban újra kellett kezdeni az építkezést, amit a kései békekötés tett lehetővé egy zavaros átmeneti időszak után. A forradalmak hevében felmerült reformelképzelések után a döntések visszakarultak a kormányzathoz, nevezetesen mindenkori vallási- és közoktatási miniszterhez.[1]

Pécs városa különösen sokat szenvedett a háború következményeitől. A fegyverszünetek megkötése után egészen 1921 augusztusáig antant-szerb megszállás alá került a település, ami hatalmas anyagi és szellemi károkat okozott. Az élet csak 1921 után indulhatott újra, ami érezhető a katonai megemlékezések tekintetében is.[2]

A háborúban harcolt és elesett katonák emlékének ápolására 1924-ben hoztak törvényt, ami minden év májusának utolsó vasárnapját jelölte ki a „Hősök emlékünnepének”. Az emlékezés spontán módja mellett a törvényi háttér lehetőséget adott arra, hogy a nemzet megkezdhesse emlékezését a háborús áldozatokra.[3]

Vizsgálat elméleti háttere

Kármán Mór (1843-1915) a példakép alapú nevelést preferálta. Kármán szintén három területre osztotta a nevelés szakaszait: úgy mint, testi, erkölcs és értelmi nevelés. Az erkölcsi nevelés két fő feladata tehát a vezetés és a fegyelmezés. Az értelmi nevelés szintén nem elhanyagolható, és ennek jegyében elsősorban a középiskolai oktatásra való tekintettel a műveltségnek három fő körét határozza meg. Ezek: a nyelvi és irodalmi tanulmányok, a műszaki és természeti tanulmányok, valamint a történeti és erkölcsi tanulmányok. Ezek közös vonása, hogy az ősök, a múlt, és a nemzet tiszteletére, valamint a nemzeti közösséghez való tartozás fontosságát hangsúlyozza.[4]

Pierre Nora a különböző emlékezeti helyek (*lieux de mémoire*) összefonódása élővé teszik a történelmet, erősítve az identitást és az együttélést. A vesztesekhez köthető emlékezeti helyek mindig érzelmekkel teliek (forró emlékezet) – ilyenek lehetnek a hősi múlt képviselői. Az állami (győztes) emlékezet felülről kikényszerítve jön létre – nemzeti autoritásból vagy formális testülettől fakadóan.[5]

A pécsi hősi megemlékezések térbelisége

Pécsen az első világháborúra való megemlékezés a megszállás lezárulta után következhetett be. Több helyen hoztak létre különböző emlékhelyeket a katonák tiszteletére, amelyek közül kiemelkedtek a város főterén (Széchenyi tér) lévő alkotások. Másik fontos helyszín természetesen a település köztemetője volt, ahová számos katona sírját helyezték át 1928-ban. A katonahősök emlékére több pénzalapot is létrehoztak az idők folyamán, amelyek segítségével nagyszabású terveket kívántak megvalósítani. Az 1920-as években kezdődött gyűjtések végén a város 1932. június 5-én avatta fel a főtéren a 19-es és 52-es pécsi ezredek domborművét. Az egy évvel korábban kialakított „Örökmécses” támfalába pedig 1939-ben helyezték el a pécsi 8-as huszárok bronzdomborművét. A központi emlékezeti tér egyik alapját azonban nem ezek, hanem egy 1926-ban felavatott emlékmű jelentette. A pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumának épületében felállított vörös márványtáblán az iskola korábbi és onnan hadba vonult tagjainak állított emléket. Ezt az emlékművet később több póttáblával egészítették ki, így 1941-ben például az intézet önképzőköre avatott itt új táblát. A Nora-féle emlékezeti hely a város központjában létesült, a vesztes háborúra való nemzeti emlékezet csúcspontját jelenti. Ide nem csak a város által állított fő emlékművek, hanem a kisebb – iskolákhoz köthető – emlékek is beletartoznak. A katonahősökre való emlékezés hagyománya a mai napig velünk él.[6]

A hősi megemlékezések eszmeisége

1933. május 28-án zajlott le a pécsi Zrínyi Miklós Magyar Királyi Reáliskolai Nevelőintézetben a megemlékezés az első világháborúban elhunyt hősi halottakért, akik egyben az iskola tanárai és/vagy növendékei voltak. A megemlékezés az iskola előterében felállított Zrínyi Miklós szobor előtt zajlott. emellett leleplezték az 1926-ban állított, és a későbbiekben kiegészített névsort tartalmazó márványtáblákat, melyek az iskola hősi halottainak névsorát tartalmazzák. Az ünnepi beszédet az intézet igazgatója, Péchufalusi Péchy Kálmán mondta el, hármas felosztást követve. Megemlékezett a múlt nagy hőseiről, reflektálva a jelenre, hogy emlékezetük ne fakuljon, mert csak így jöhetnek újabb hősök a haza védelmére, ha emlékeznek rájuk. Ezzel egy fajta hősi patetikus narratívát alakított ki a katonáról, aki vérért és életét áldozza a hazáért, Magyarországért, aki személyként jelenik meg, a szent korona szakralizálásával. Ezért fontos visszanyúlni a nemzeti hősi példaképekhez, akár az iskola névadójához Zrínyi Miklóshoz. Ugyanakkor megjelenik az európai műveltség alapjául is szolgáló ókori görög-római kultúra hős harcosa Leonidas. Ezzel kihangsúlyozta az Európához való kötődést, mely tágabb értelemben vett hazaként is értelmezést nyert. „S előttünk a magyar hősiesség egyik legnagyobbjának szobra áll, a szigetvári Leonidasé, aki időtlen időkig örök példája marad a haza iránti kötelességteljesítésnek és a hősies önfeláldozásnak.” A beszéd végén

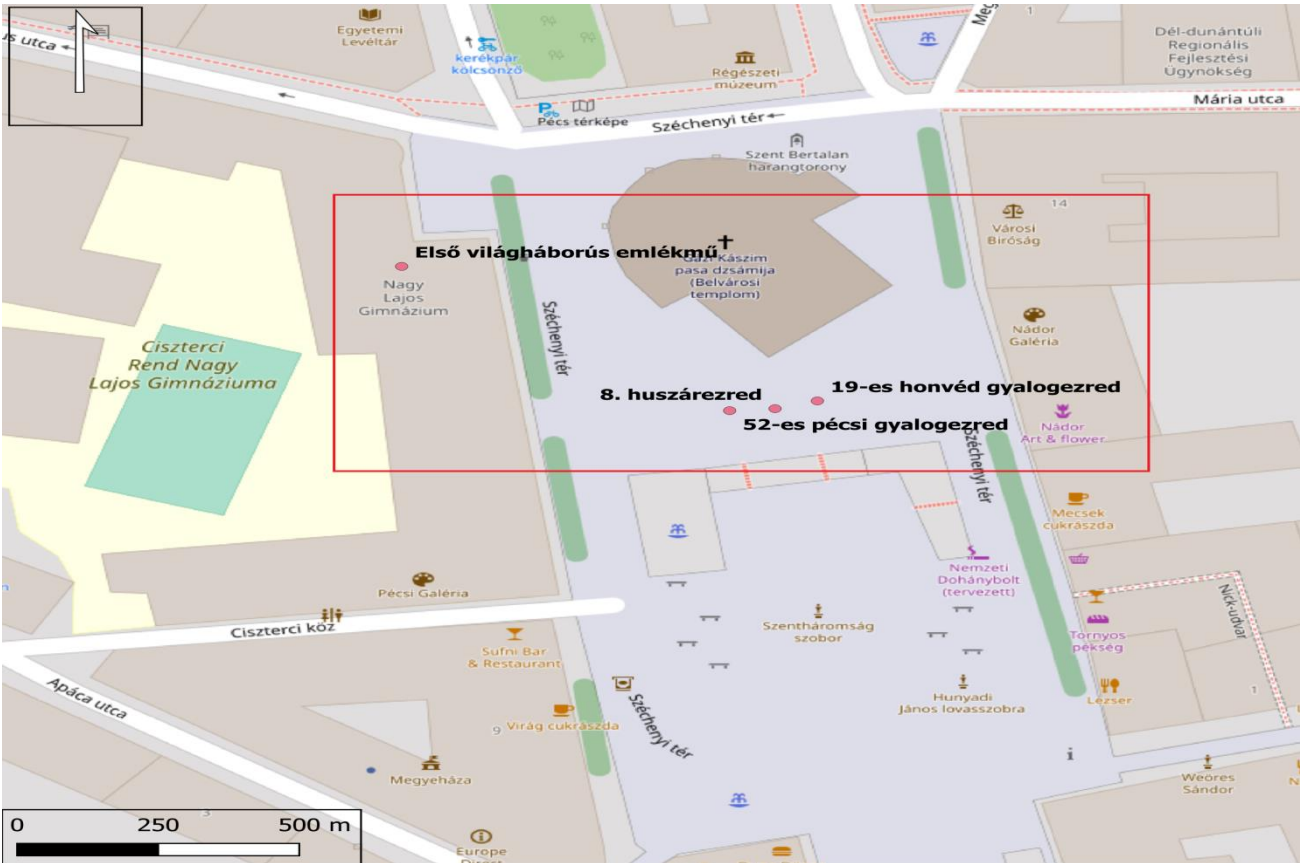
hangzik el az 1930-as évek Magyarországot átható revízió vágya. Míg az 1920-as évek az országban egyfajta gyászidőszakként is értelmezhetők, az 1930-as években már a trianoni gyász helyét átveszi „Magyarország feltámadásának” toposza. A beszéd lelkesítő erőteljes hangvételű, harcra és önfeláldozásra szólít fel az igazság nevében. Zrínyi Miklós szobra is egy erőteljes jelképe a katona hősiességének, illetve az elhelyezett táblák és rajtuk a hősi halottak névsora emlékeztet, hogy nevük és tettük ne felejtődjék el a mindenkori növendékek előtt. Az egész ünnepi megemlékezés egy szakrális szertartás volt, hiszen a Himnusz és a Magyar Hiszekegy elénekklésével zárult. A megemlékezés erőteljes és harcias hangvételében, közre játszanak a helytörténeti események is (szerb megszállás), így megjelent benne az elégtétel és igazság követelése, valamint a katona hősök példaképként való beállítása a diákok számára. Az emlékezet ezáltal az erkölcsi oktatás eszközévé is vált.[7]

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, 2010.
- [2] Hornyák Árpád: A szerb megszállás Baranyában 1918-1921. História, 2010, 9–10. szám, 49–54.
- [3] 1924. évi XIV. törvénycikk az 1914/1918. évi világháború hősi halottai emlékének megünnepléséről. <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92400014.TV>
- [4] Pukánszky Béla-Németh András: Neveléstörténet. Budapest, 1995, 287.
- [5] Pierre Nora: Emlékezet és történelem között. Ford. K. Horváth Zsolt. In: Aetas 14. (1999), 3. sz. <https://epa.oszk.hu/00800/00861/00012/99-3-10.html>
- [6] Romváry Ferenc: Pécs köztéri szobrai. Épületplasztikák, emlékművek, emléktáblák. Pécs, 2014.
- [7] Pécsi M. Kir. Zrínyi Miklós Reáliskolai Nevelőintézet Értesítője. Pécs, 1933.

1.sz. kép: Zrínyi-szobor a Zrínyi Miklós Magyar Királyi Reáliskolai Nevelőintézetében. forrás: https://library.hungaricana.hu/hu/view/Pecs_27230_Zrinyi_27240_1932/?pg=4

1.sz. ábra: Pécs belvárosának első világháborús emlékművei (szerzők szerkesztése)

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

DUB MÁTÉ

VÉDEKEZÉSI LEHETŐSÉGEK A HUMÁN ALAPÚ TÁMADÁSOKKAL SZEMBEN

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: Adat- és információbiztonság, social engineering

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: mate.dub@protonmail.ch

Szerző szakmai bemutatkozása:

Dub Máté a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának végzős, alapszakos, valamint az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának nemzetközi biztonság- és védelempolitika szakos hallgatója. Egyetemi tevékenységei mellett tagja a Puskás Tivadar Műszaki Szakkollégiumnak, valamint a Magyar Hadtudományi Társaságnak.

A Szerző elsődleges kutatási területei közé tartozik a kiberbiztonságon belül az adat- és információbiztonság, biztonságtudatosság, humán alapú támadások és social engineering. Kutatói tevékenységét számos konferencián és írásos felületen volt lehetősége bemutatni. A 2020-as őszi Intézményi Tudományos Diákköri Konferencián I. helyezést ért el különdíjjal, a XXXV. OTDK-n pedig II. helyezést ért el.

Védekezési lehetőségek a humán alapú támadásokkal szemben

Dub Máté

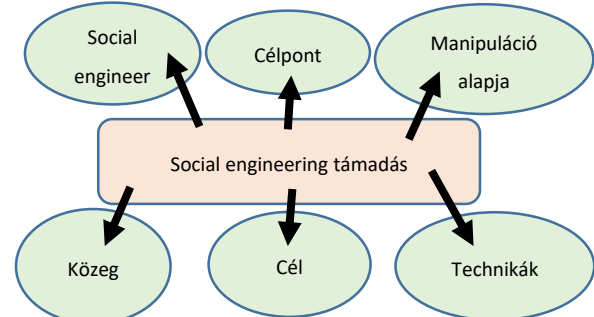
Nemzeti Közzolgálati Egyetem - Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar

Az infokommunikációs technológiák rohamos terjedésével napjaink egyik legjelentősebb biztonsági kockázataként a kiberteret azonosíthatjuk. A kibertámadásokkal szemben rendkívül nehéz védekezni, hiszen annak költségei jelentősen magasabbak, mint a támadók költségei. Eppen ezért az egyik legfontosabb, és egyben legolcsóbb módja a védekezésnek a felhasználók kiberbiztonsági tudatosságának erősítése. Ahogy a védelmi megoldások, úgy a támadások is egyre szofisztikáltabbak, komplexebbek, ezért a támadók elsősorban a rendszerek leggyengébb láncszemén, a nem kellően biztonságtudatos felhasználón keresztlőn igyekeznek meg hozzáférni a védett rendszerekhez. A szakirodalom az ilyen jellegű támadásokat social engineering támadásként definiálja. A social engineering modus operandi, amelyet bűnözők, terroristák, hírszerzők egyaránt használnak céljaik elérése érdekében. A social engineering célja rendkívül eltérő lehet, vonatkozhat információszerezésre, az informatikai rendszer befolyásolására, dezinformálásra és számos egyéb tevékenységre.

Az információbiztonság és a social engineering kapcsolatának tekintetében elmondható, hogy a social engineer a célponttal – ide értendő a személy, mint individuum, mint egy szervezetet képviselő, vagy mint egy csoport tagja – folytatott szociális interakció során próbálja meg rábeszélni vagy megtéveszteni és végül meggyőzni az illetéket, hogy egy konkrét kérést teljesítsen. Egy social engineering támadás négy fázisból épül fel:

1. információgyűjtés,
2. kapcsolat kiépítése,
3. kapcsolat kihasználása,
4. támadás végrehajtása.

A támadó a támadás végrehajtása során a célponttól személyes információkat gyűjt, személyes kontaktusba elegyedik, beszélget és bizalmat – illetve neki kedvező hangulatot – teremt. A támadó a célpont emberi magatartására támaszkodva kezd el tevékenykedni. A befolyásolás művészeteként is definiált social engineeringnek számos támadási modellt és támadási módszertant tulajdoníthatunk. Az ontológia tekintetében a támadók a kommunikációjuk jellegeként használhatnak direkt és indirekt modellt. A támadáshoz a social engineernek meg kell határoznia emellett a célpontot, a közeget, a célt, valamint a manipuláció alapját és technikákat, emellett el kell döntenie, hogy a támadás több lépcsőfokon keresztül is valósuljon-e meg. Mind ezek az alkalmazott ontológiai modelljétől függenek a támadásnak.

1. sz. ábra: A social engineering támadások ontológiai modellje; Saját szerkesztés; Forrás: Mouton, F., L. Leenen, és H.S. Venter. „Social Engineering Attack Examples, Templates and Scenarios”. Computers and Security 59 (2016): 186–209. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2016.03.004>.

Az 1. sz. ábra alapján elmondhatjuk a social engineering támadások tekintetében, hogy:

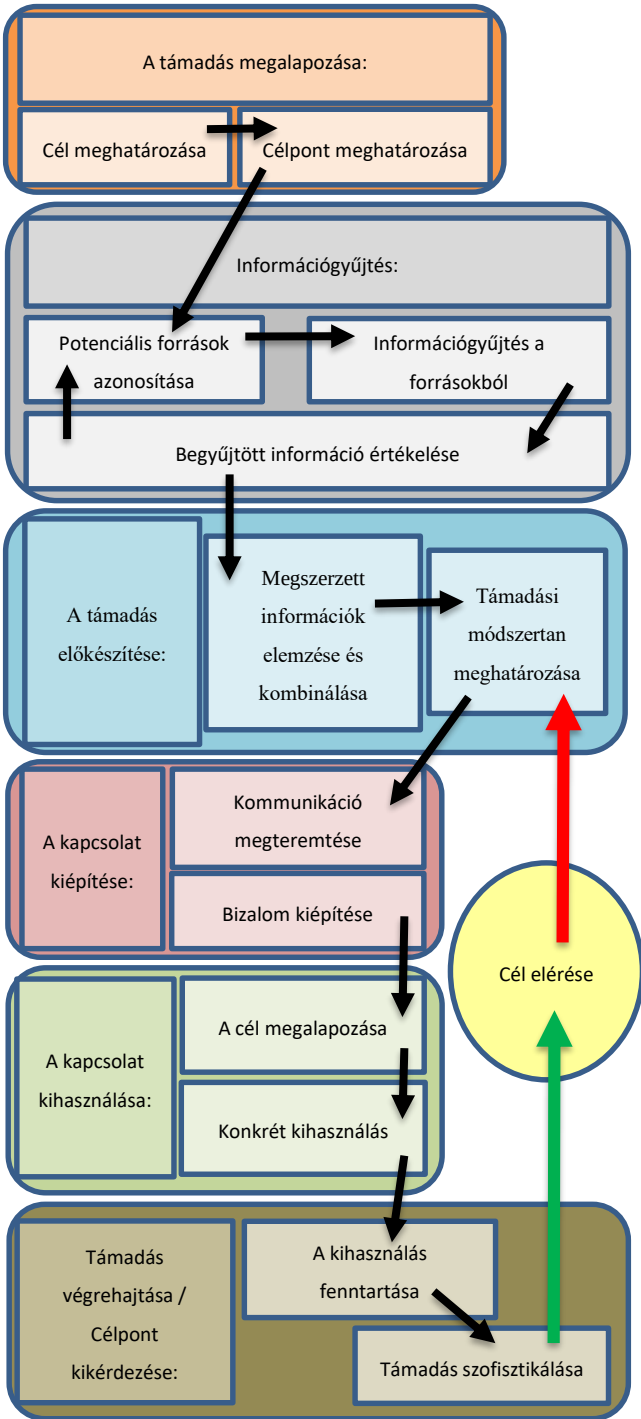
- A *social engineer* lehet személy vagy személyek egy csoportja;
- A *célpont* lehet egy személy vagy szervezet;
- A *manipuláció alapját* adhatja:
- Barátság vagy szimpátia: vagyis, hogy az emberek hajlandóbbak teljesíteni egy barát vagy szimpatikus személy kérését;
- Elkötelezettség vagy következettség: vagyis, hogy elköteleződés vagy következettség alapján hajlandóbbak az emberek teljesíteni az álláspontjuknak megfelelő kéréseket;
- Szűkösség: vagyis, hogy az emberek szívesebben teljesítik azokat a kéréseket, melyek a rendelkezésre állás tekintetében szűkös vagy csökkentett / csökkenő elérhetőségűek;
- Viszonosság / Kölcsönösség: vagyis, hogy az emberek hajlandóbbak teljesíteni egy kérést, ha a múltban a kérelmező számukra kedvezően bánt velük;
- Társadalmi / Szociális azonosulás: vagyis, hogy az emberek hajlandóbbak megfelelni a kérésnek, ha azt társadalmilag helyes cselekedetnek tartják;
- Hatóság: vagyis, hogy az emberek könnyen teljesítik a támadók felől érkező kéréseket, ha azok hatóságnak vagy nagyobb tekintéllyel rendelkező embernek adják ki magukat;
- *Technika* tekintetében beszélhetünk phishingről (adathalásatról) pretextingről (űrüggyről), mely alapul szolgál a támadó számára értékes

információk kiadásáról), baitingről („beetetés”, vagyis hamis ígéretekkel kapcsolat kiépítése.

csapják be az áldozatot, annak mohóságát vagy kíváncsiságát 5. A kapcsolat kihasználása: Ahogy a módszertan is a begyűjtött kihasználva, és ezen csapdák segítségével ellopják személyes adataikat, információk és az elérni kívánt cél szerint kerül kiválasztásra, úgy a vagy rosszindulatú programokat juttatnak el rendszereikbe, de kapcsolat kihasználásának mértékét és módját is az elérni kívánt cél előfordulhat, hogy rosszindulatú programokat tartalmazó fizikai határozza meg. Ezt a fázist követi az áldozat konkrét kihasználása, a adathordozóval fertőzik meg a célpont rendszerét). Ezek mellett kell támadó céljának elérése.

- megemlítenünk az úgynevezett quid pro quo technikát, vagyis a 6. Támadás végrehajtása / Célpont kikérdezése: A kapcsolat kihasználásának folytonos fenntartása a támadónak szükséges ideig és például személyes adat vagy belépési azonosító visszajuttatásáért mértékig. Amennyiben az elérni kívánt cél ezen a ponton nem cserébe, vagy más társadalombiztosítási számával élnek vissza (utóbbi megvalósítható, úgy a 3. pont „A támadás előkészítése” tartományon például az Amerikai Egyesült Államok területén okozhat jelentős kockázatot);
- *Cél* vonatkozásában definiálhatjuk az anyagi haszonszerzést, az illetéktelen hozzáférést vagy a szolgáltatás megzavarását;
- *Közeg* összefüggésében felsorolhatjuk az e-mailt, a személyes kapcsolatfelvételt, a telefont, az SMS-t, a levelet, a weboldalat, az adathordozókat és a röpiratokat.

A social engineering támadási keretrendszer tartalmazza a támadási tervet és a támadás menetét.

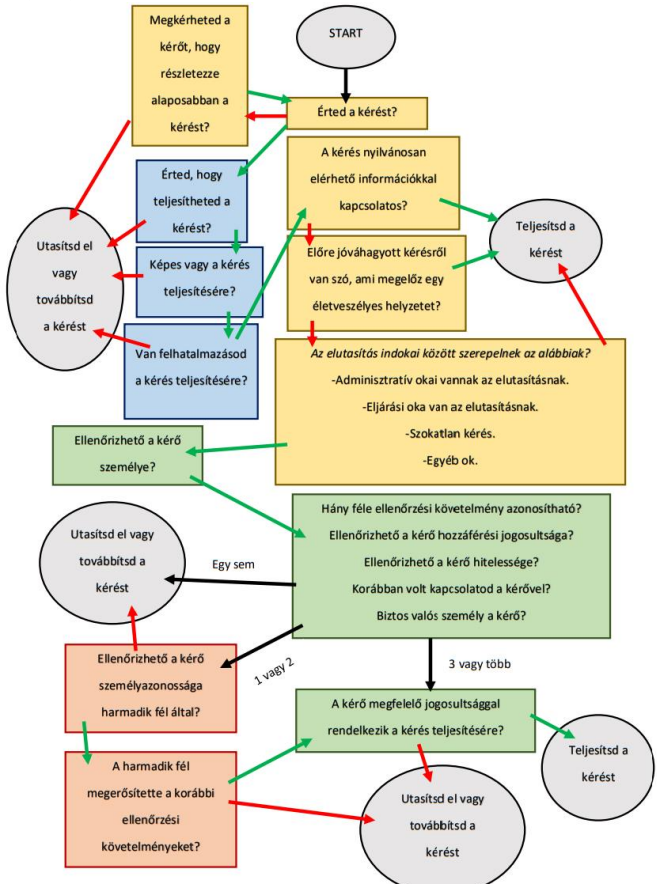

2. sz. ábra: Social engineering támadási keretrendszer; Saját szerkesztés; Forrás: Mouton, F., L. Leenen, és H.S. Venter. „Social Engineering Attack Examples, Templates and Scenarios”. Computers and Security 59 (2016): 186–209. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2016.03.004>.

A social engineering támadási keretrendszer 6 fő tartománnyal rendelkezik:

1. A támadás megalapozása: Itt kerül meghatározásra a specifikus támadás célja és a célpontja.
2. Az információgyűjtés: A valamennyi potenciális forrásból származó információk összevetése és elemzése történik ebben a részben, mind a cél és a célpont vizsgálatának implementálásával.
3. A támadás előkészítése: Kombináltan kerülnek elemzésre a begyűjtött információk, melyek alapján kerül kiválasztásra a támadási módszertan. Amennyiben szükséges, úgy új információk begyűjtésére is sor kerülhet.
4. A kapcsolat kiépítése: A módszertan meghatározását követően kerül sor a kommunikáció kialakítására a célponttal, ahol a fő szempont egy bizalmi

A social engineering támadások felismerésére alkotott modell lényege, hogy iránymutatásként / segítségként szolgáljon azáltal, hogy a tipikus támadási módszertan által nekünk szegezett kérdésekre adja meg a megfelelő válaszlehetőségeket. A modell alkalmas az egyirányú, a közvetett és a kétirányú kommunikáció kategóriáknak is megfelelni. Az ábrát négy szekcióra lehet bontani, melyekben rövid tájékoztatást nyújtanak a támadás lehetséges formáiról. A közvetlen kérdéssel kapcsolatos információk jelölése a sárga szín, a kérést közvetlenül kezelő személlyel a kék szín foglalkozik. A kezelő személy amennyiben foglalkozik a kérelmezővel, úgy a zöld szín a releváns, míg a piros jelölés a harmadik fél bevonását jelenti. A nyilak szempontjából a piros szín az adott kategóriára a nemleges, míg a zöld nyíl az igen választ jelenti. A folyamatábra tehát a bemutatott támadások elhárításában lehet segítségünkre.

3. sz. ábra: Modell a social engineering támadások felismerésére; Saját szerkesztés; Forrás: Mouton, F., L. Leenen, és H.S. Venter. „Social Engineering Attack Examples, Templates and Scenarios”. Computers and Security 59 (2016): 186–209. <https://doi.org/10.1016/j.cose.2016.03.004>.

A poszter az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-1-I-NKE-71 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Péter Bányász, Bettina Bóta, és Zágon Csaba, „A Social Engineering Jelentette Veszélyek Napjainkban”, in Biztonság, Szolgáltatás, Fejlesztés, Avagy Új Irányok a Bevételi Hatóságok Működésében (Budapest: Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, 2019), 12–37, <https://doi.org/10.37372/mrtvtpt.2019.1.1>.
- [2] Jamison W. Scheeres, Establishing the Human Firewall: Reducing an Individual’s Vulnerability to Social Engineering Attacks (BiblioScholar, 2012).
- [3] F. Mouton, L. Leenen, és H.S. Venter, „Social Engineering Attack Examples, Templates and Scenarios”, Computers and Security 59 (2016): 186–209, <https://doi.org/10.1016/j.cose.2016.03.004>.
- [4] Kevin D. Mitnick és William L. Simon, The Art of Deception: Controlling the Human Element of Security (John Wiley & Sons, 2003).
- [5] Christopher Hadnagy, Social Engineering: The Art of Human Hacking (John Wiley & Sons, 2010).

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

ELTER NORBERT

FRANCIAORSZÁG KIBERBIZTONSÁGI MEGKÖZELÍTÉSE

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: Franciaország kiberbiztonsági megközelítése

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: norbert.elter0@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Elter Norbert nemzetközi igazgatási alapszakos hallgató a Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karán. Kutatásait a kiberbiztonság területén folytatja. Szakmai sikerei közé tartozik a kutatásával kiérdemelt különdíj az Országos Tudományos Diákköri Konferencián, illetve az Új Nemzeti Kiválóság Program Ösztöndíj elnyerése.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

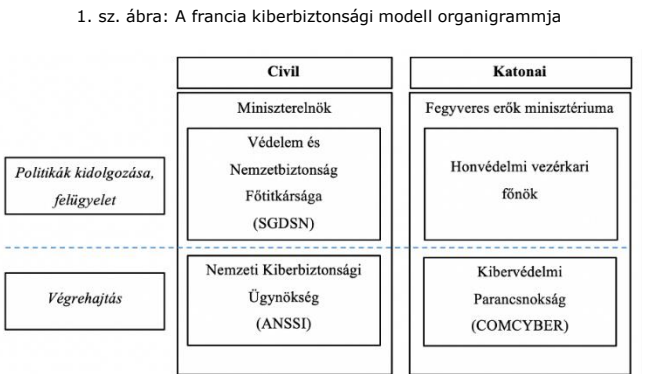

Franciaország kiberbiztonsági megközelítése

Elter Norbert
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

A kutatás tárgyaként a dolgozat Franciaország kiberbiztonsági stratégiáját, modelljét vizsgálja meg közelebbről. Franciaország egy olyan kiemelkedő nemzetközi és európai aktor, NATO és EU tag, illetve az ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó tagja, aki nemzetközi kiberhatalomként szeretné magát pozicionálni a világban. Franciaország kiberbiztonsági stratégiáját, modellje azért releváns kutatási téma, mivel Franciaország a hetedik legnagyobb gazdaság a világban, az egyik legnagyobb európai katonai hatalom, ráadásul a Brexit miatt Franciaország szerepe Európában még a korábbiaknál is fajsúlyosabb. A kutatás célja, hogy részleteiben ismertesse Franciaország kiberbiztonsági stratégiáját, modelljét, és ezzel hiánypótló szakirodalmat hozzon létre Magyarországon. További célja, hogy választ adjon arra, milyenek a franciák Európában a kiberbiztonság területén, illetve még fontos cél, hogy következtetni lehessen a francia kiberbiztonság jövőbeli kilátásaira és lehetőségeire. [1]

A francia kiberbiztonsági modell erősen centralizált, ezzel konzisztens az általános francia politikai struktúrával. A francia modell az angolszász modellel szemben szigorúan elkülöníti a támadó és védekező jellegű kiberképességeket.

Forrás: POUPARD, Guillaume: Le modèle français de cybersécurité et de cyberdéfense. Revue internationale et stratégique, 2018/2, 101-105 o.

A francia kiberbiztonsági struktúrában a vezető szerepet a Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökség (ANSSI) tölti be, ami egy a miniszterelnök által felügyelt kiberbiztonsági szolgálat. Az ANSSI testesíti meg a francia kibervédelem védekező képességeit. A szolgálat főigazgatója 2014 óta Guillaume Poupard. A Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökség legfőbbképpen a szociális és gazdasági kiberüggekkel foglalkozik. Nagyon fontos szerepe van a francia gazdaságban, mivel Franciaország nem lehetne az élvonalban az internet-alapú üzletei nélkül, emiatt azokat biztonságban kell tudnia, hogy a francia gazdaság kompetitív maradhasson. A Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökség feladata, hogy segítse az állami intézményeket, tanácsokkal szolgáljon a különböző kiberbiztonsági ügyekben, hogy kitűzze a kiberbiztonsági standardot az ipari és kritikus infrastruktúrák számára és be is tartassa velük, hogy minél gyorsabban felfedezze a kibertámadásokat és reagáljon azokra, illetve, hogy felvilágosító kampányokat indítson, oktassa az állampolgárokat, felhívja a figyelmet a kiberbiztonság fontosságára. [2]

A Védelem és Nemzetbiztonság Főtitkársága (SGDSN), egy olyan hatósági szerv, ami segíti a miniszterelnököt a védelem és nemzetbiztonsági politika lebonyolításában. A szerv főtitkára 2020 óta Stéphane Bouillon. A Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökséggel ellentétben, ez konkrét szakpolitikákra és dokumentációkra, kodifikációra fókuszál. Előkészítő munkát végez a gyűlések előtt, a döntésekről kivonatokat készít és értesíti a miniszterelnököt.

Míg a Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökség civil orientált, addig a francia Fegyveres erők minisztériuma foglalkozik a katonai kibervédelemmel. A Fegyveres erők minisztériuma testesíti meg a francia kibervédelem támadó képességeit. Fontos területekkel foglalkozik a minisztérium, ilyen például a nukleáris elrettentés vagy a harci és szállító repülőgépek, hajók és tengeralattjárók, illetve szárazföldi harckocsik rendszereinek támadása és védelme. Kiemelten fontosak lettek a kibertérben végzett operációk, mivel nem létezik manapság olyan katonai művelet, amelynek ne lenne kiber árnyalata, tehát mondjuk ne lenne szükség felderítésre, kémkedésre, távoli vezérlésre. A Fegyveres erők minisztériuma számára a kibertér egy hadszíntér, pont, mint a szárazföld, a tenger vagy a levegő. Ellenkező fókuszuk ellenére a Fegyveres erők minisztériuma és a Nemzeti Kiberbiztonsági Ügynökség természetesen együtt dolgoznak néhány területen, ilyen például a potenciális veszélyek, fenyegetések elemzése, vagy a kibertámadások kriminalisztikai, igazságügyi elemzése.

A Kibervédelmi Parancsnokság (COMCYBER) egy a Fegyveres erők minisztériuma által felügyelt entitás, ami összegyűjti a francia fegyveres erők minden kibervédelmi egységét. Ez egy olyan centralizált parancsnokság, ami minden katonai területre kiterjed, felelőssége és feladata a kibernműveletek végrehajtása. A nemzetközi és francia törvényi szabályozás alapján végez kiberfelderítési, kibervédelmi és kibertámadási műveleteket. [3]

A kiberhatalmaknak vélt országok listája egyre bővül az idő múlásával. Ez történhet a technológiai fejlődés miatt, az egymással összekapcsolt globális környezet miatt, valamint a kibertér és geopolitika elmosódása miatt is. Elképzelhetetlen, hogy egy valamennyire is releváns nemzetközi aktor ne vegyen részt a kibertéren lefolytatott harcokban, még a kisebb nemzetek is igyekeznek valamilyen támadó kiberképességet megszerezni. Az első kutatási kérdésre szeretnék választ adni, ami azt vonta kérdőre, hogy milyenek a franciák a kiberbiztonság területén.

Letagadhatatlan, hogy a jó szervezeti felépítés Franciaország előnyére szolgál. Egyértelmű és tiszta az elválasztás a támadó és a védekező kibernműveletek és aktorok között. Ezzel szemben például az Egyesült Királyságban nincsen ilyen szintű elválasztás a civil és katonai, illetve a támadó és védekező kibernműveletek és aktorok között, minden egy szerv alá van rendelve, ez a Kabinetiroda és a Kiberbiztonsági Hivatal (OCS). A kor igényeinek megfelelő jogi lefedettség is hozzájárul a sikerekhez. Habár a nemzeti szabályozások nem tudják helyettesíteni a nemzetközi megállapodásokat, Franciaország jogi szabályozása a kiberbiztonság terén figyelemre méltó. Ha a jogi eszközöket és szabályozásokat a kibertérrel kapcsolatban a világon hét típusra osszuk általánosan a tartalmuk alapján, akkor ezeket a kategóriákat tudjuk megkülönböztetni: Nemzeti stratégia, Katonai stratégia, Digitális tartalom szabályozása, Személyes adat védelme, Kritikus infrastruktúra védelme, Digitális kereskedelem irányítása, Kiberbűnözés megakadályozása. [4]

Franciaország mind a hét kategóriában rendelkezik jogi eszközökkel, ezért kijelenthető, hogy jogi lefedettsége modern, biztonságos, és a kor igényeinek megfelelő. Ezzel szemben, ha ugyan ezeket a szempontokat nézzük, az Egyesült Királyság csak 5 kategóriában felel meg, például nincsen dedikált kibervédelmi stratégiája sem, csak megemlítésre kerül a kibervédelem a nemzeti kiberbiztonsági stratégiában. Mondani lehet, hogy részben azért teljesítenek jól a kiberbiztonságban franciák, mivel valamilyen szinten kötelező is nekik, mivel nagyon sok támadás éri Franciaországot. Például Magyarországon nagyon kevés arra az esély, hogy radikális iszlamista honlaprongálás (defacement) áldozatai legyenek kormányzati weboldalak, ezért nem is kell annyira felkészültnek lennie erre az államnak. Ezzel szemben Franciaországban, ahol jelentős terrorveszély van még a mai napig is, már más a helyzet. A helyzet évről évre nem, hogy javulna, az elkövetett kiberbűncselekmények számát figyelembe véve, hanem csak rosszabb a statisztikák alapján. A statisztikák azt mutatják, hogy a kibertámadások száma folyamatosan nő, évente körülbelül 14 millió embert ér kibertámadás Franciaországban, ami több mint 2.8 milliárd euró kárt okoz. Egy felmérés szerint a francia vállalkozások több mint 80%-a volt már kibertámadás áldozata, a kiberbűnöző, legnagyobb arányban a kis- és középvállalkozások. A leggyakoribb kibertámadások Franciaországban az adathalászat és az ún. „elnöki átverés”, azonban az elkövetőket majdnem lehetetlen felelősségre vonni, mivel az országon kívülről érkeznek a támadások. [5]

Forrás: CESIN & OpinionWay: Baromètre de la cyber-sécurité des entreprises. <https://www.cesin.fr/fonds- documentaire-5eme-edition-du-barometre-annuel-du-cesin.html>

Fontos tudni, hogy az információs rendszereket ma már nem olyan egyszerű csak úgy feltörni a modern technológia vívmányai miatt. Gyakran, ha egy információs rendszerbe behatolnak, akkor az emberi mulasztás miatt történik. Ezért nagyon fontos az embereket oktatni a kiberbiztonság fontosságáról, illetve a kibertér veszélyeiről, hogy az emberi mulasztás esélyeit a minimálisra csökkentsük. Franciaország ebben is jeleskedik, komoly erőfeszítéseket tesz azért, hogy tájékoztassa a francia internet felhasználókat. Az ANSSI folyamatosan kutatásokat végez új és hasznos módszerekről, hogy segítse az internet felhasználókat, hogy program/cybersecurity-and-governance/global-cyber-strategies-index biztonságban böngészhessenek az interneten. Online kampányokat is (Letöltve: 2020. 12. 20.) indít, hogy felvilágosítsa az embereket a kibertér veszélyeiről, illetve egy képzési központot is létrehozott az Információs rendszerek biztonsági képzési központja néven (Centre de formation à la sécurité des systèmes d'information, CFSSI), ami különböző kiberbiztonsági képzéseket tart, illetve van egy ingyenes online képzési programuk is. A tájékoztató kampányok sikeresnek bizonyultak, ugyanis az Országos statisztikai és gazdasági tanulmányok intézete (Institut national de la statistique et des études économiques, INSEE) által készített statisztikák alapján a francia internet felhasználók 90%-a használ valamilyen védelmi szoftvert (PI: Antivirus), hogy biztonságban maradjanak a kibertérben. [6]

A kibervédelem a kiberbiztonság egy olyan területe, ami Magyarországon is nagyobb figyelmet kaphatna. Ha leszűkítjük a témát a katonai kiberbiztonságra, bátran merném ajánlani egy Franciaországhoz hasonló kibervédelmi tartalékos rendszer bevezetését. Ez előtt nem lenne nagy akadály véleményem szerint, ugyanis könnyen beolvasztható lenne a jelenlegi Önkéntes Tartalékos rendszerbe, inkább a motiváció hiányzik.

A második kutatási kérdés Franciaország kiberbiztonságának jövőbeli kilátásaira és lehetőségeire kérdezett rá. A kiberbiztonságot a jövő szektorának hívják, hihetetlenül fontos egy országnak, hogy felkészült legyen. A digitális tranzíciónak hála Franciaországban (és a világon) egyre elérhetőbb a technológia, így egyre kibővül a felhasználók bázisa. Ez azt eredményezi, hogy mivel egyre könnyebb a hozzáférés, így egyre több a kiberbűnöző, mivel csökkennek a belépési követelmények a piacra. Ahogyan egyre több a kiberbűnöző, a kiberbűnözések száma is megugrik, emiatt fejleszteni kell folyamatosan az ország kibervédelmét, illetve a kiberbiztonsági oktatásokat még intenzívebbé kell tenni. Fontos arra törekedni, hogy a kiberbűnözők technikai fejlettsége ne haladja meg az ország kibervédelmét, különben megbénulhat az egész ország akár egy kibertámadás esetén. A kibertámadások által okozott károk költségei most is nagyon magasak, de ez is növekedni fog a jövőre nézve. Emiatt a vállalatok nagy része elkezd befektetni a közeljövőben kiberbiztonságba, ez lesz az egyik legkedvezőbb befektetés, mivel, abban az esetben, ha nem fektet be, potenciálisan nagyon sok pénzt veszíthet a vállalat. [7]

A következő elnöki választások 2022-ben lesznek Franciaországban. Most, hogy közeledünk a választások felé, egyre fontosabbak lesznek azok a kiberbiztonsági eszközök, amelyek a demokratikus folyamatokat védik, hogy elkerülje Franciaország a külföldi beavatkozást a választásokba. A kutatás megállapította, hogy Franciaország szervezeti felépítése a kor igényeinek megfelelő. Modern a jogi lefedettsége, mert annyi támadás éri, hogy az átlag államnál még jobban az érdekében áll felkészültnek lennie, illetve komoly erőfeszítéseket tesz azért, hogy tájékoztassa a francia internet felhasználókat, így az emberi mulasztás esélyeit a minimálisra képes csökkenteni a kiberbiztonság területén. Véleményem szerint Franciaország jó úton halad ahhoz, hogy a legnagyobb kiberhatalmak közé tartozhasson. Számos kezdeményezésével megmutatja, mennyire elhatározott az ország, hogy a kibertérben vezető szerepet töltsön be. A nemzetközi szinten Franciaország helyzete kedvezően fog alakulni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] Global Firepower: France Military Strength, 2020. Forrás: https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=france (Letöltve: 2020. 12. 01.)

[2] Poupard, Guillaume: Le modèle français de cybersécurité et de cyberdéfense. Revue internationale et stratégique, 2018/2, 101-105 o.

[3] Ministère des armées: La cyberdéfense, 2018. Forrás: <https://www.defense.gouv.fr/portail/enjeux2/la-cyberdefense/la-cyberdefense/presentation> (Letöltve: 2020. 12. 07.)

[4] Center for Strategic and International Studies: Global Cyber Strategies Index, 2020. Forrás: <https://www.csis.org/programs/technology-policy-cybersecurity-and-governance/global-cyber-strategies-index> (Letöltve: 2020. 12. 20.)

[5] Ouest France: La cybercriminalité en hausse en France et dans le monde, 2017. Forrás: <https://www.ouest-france.fr/high-tech/la-cybercriminalite-en-hausse-en-france-et-dans-le-monde-4716773> (Letöltve: 2020. 12. 22.)

[6] ANSSI: Formations, 2020. Forrás: <https://www.ssi.gouv.fr/en/cybersecurity-in-france/formations/> (Letöltve: 2020. 12. 24.)

[7] Gouvernement: Les réserves de cyberdéfense, 2020. Forrás: <https://www.gouvernement.fr/risques/les-reserves-de-cyberdefense> (Letöltve: 2020. 12. 24.)

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

ÉRSEK KITTI

A FEGYVERES KONFLIKTUSOK HATÁSA A NŐK JOGAIRA AZ ENSZ BÉKEFENNTARTÁSBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ 1325/2000-ES BT HATÁROZATRA

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK Magyary Zoltán Szakkollégium

Szerző kutatási témája: A fegyveres konfliktusok hatása a nők jogaira, különös tekintettel az 1325/2000-es BT határozatra

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: ersekkitti6@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem első évfolyamos hallgatója International Public Service Relations mesterképzésen, BA diplomáját Nemzetközi igazgatás alapszakon szerezte. 2018 január óta tagja, 2018/2019-ben kommunikációs vezetője a Magyary Zoltán Szakkollégiumnak, 2018 április óta tagja a Forum Publicum egyetemi hallgatói magazin szerkesztőségének.

Több egyetemi és országos verseny indulója. A 35. OTDK-n mint előadó és opponens vett részt. A 2020 őszi ITDK-n III. helyezést ért el, a 2020 őszi és 2019 őszi ITDK-n opponensi tevékenységet végzett. Egyetemi és szakkollégiumi poszterversenyeken II-III. helyezést ért el, előadóként szerepelt számos egyetemi és szakkollégiumi workshopon, konferencián. Jelent meg publikációja tanulmánykötetben, valamint a Szakkollégium kiadványaiban. Szakmai gyakorlatát a Külgazdasági és Külügyminisztérium ENSZ Főosztályán végezte.

Fő érdeklődési területei: nemzetközi jog, fegyveres konfliktusok, ENSZ békefenntartás - különös tekintettel a nők helyzetére és a szexuális bűncselekményekre.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

NŐK HELYZETE BÉKEMŰVELETEKBEN

A fegyveres konfliktusok hatása a nők jogaira az ENSZ békefenntartásban, különös tekintettel az 1325/2000-es BT határozatra

Érsek Kitti

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

„If we are serious about peace and development, we must take women seriously.”

Ambassador Anwarul K. Chowdhury, 2000.

az ENSZ BT korábbi elnöke

Kutatási kérdések, hipotézisek

Kutatásom elsődleges célja választ adni arra a kérdésre, *milyen hatással vannak a fegyveres konfliktusok a nők jogaira*. Mivel a nők és a férfiak különböző módon élik meg a fegyveres konfliktusokat, különböző módon hat rájuk a felépülés folyamata. Ebből kifolyólag speciális intézkedések bevezetése szükséges, amelyek védelmet és segítséget nyújtanak. Célom, hogy bemutassam, a nők ezen intézkedések végrehajtásának mely szakaszaihoz tudnak hozzájárulni, növelve ezzel is a mandátum sikeres végrehajtásának esélyét. A WPS határozat elemzése után, misszióspecifikus példákkal mutatom be, hogy *a rendelkezések hogyan jelennek meg a jelenleg zajló öt fő békeműveletben* (MINUSCA, MINUSMA, MONUSCO, UNISFA, UNMISS). A vizsgálat legvégén szakaszában arra a kérdésre keresem a választ, hogy *a női békefenntartók hogyan tudnak hozzájárulni a viták békés rendezéséhez*. Ezt a sikeresen lezárult mandátumok (UNMIL, UNOCI) vizsgálatával és elemzésével próbáltam elérni.

1. ábra: Etióp békefenntartónő férfitársai körében

Forrás: <https://theconversation.com/female-military-peacekeepers-left-feeling-overwhelmed-after-inadequate-training-114887>

Módszertan bemutatása

Az első szakaszban általános forrásgyűjtéssel, megalapozó vizsgálatokkal foglalkoztam. Ezt követően kvalitatív módszer alkalmazásával dolgoztam fel a forrásokat. Primer forrásként használtam az 1325/2000 és egyéb BT határozatokat, szekunderként további NGO-k által kiadott jelentéseket, valamint hazai és idegen nyelvű forrásokat. A dolgozatban több helyen komparatív módszerrel ütköztettem és elemeztem a kutatás során fellelt információkat. A missziók kiválasztásával kapcsolatban, a jelenleg működőknél azért esett a választásom erre az öt műveletre, mert a felhasznált humán erőforrások mértékét és a büdzsét tekintve ezek számítanak a legmeghatározóbbnak. A lezárt mandátumok esetében pedig, Libéria volt az első az afrikai országok közül, ahol egy női elnököt választottak meg - Ellen Johnson Shirleaf 2006 és 2018 között volt a kormány élén - az elefántcsontparti misszióban pedig a Főtitkár Elefántcsontpartért felelős különleges képviselője szintén egy nő, Aïchatou Mindaoudou, nigériai diplomata volt.

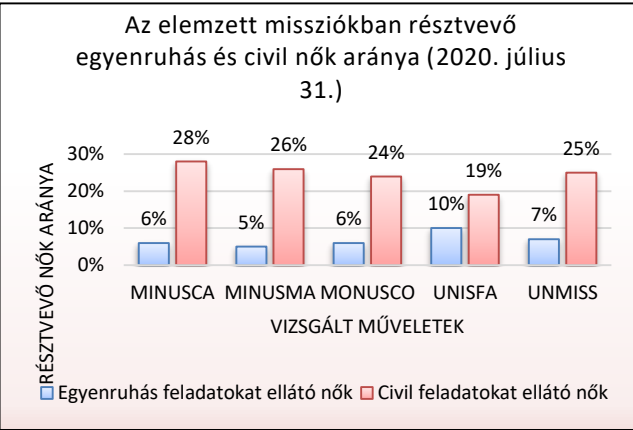
Nők és a 21. századi békeműveletek

A Határozat 4 alappillért állít fel a témakörben, ezek a részvétel, a védelem, a megelőzés, a segítségnyújtás és helyreállítás. Határozat mérőföldkönek számít, ugyanis amellett, hogy ösztönzi a nők részvételét különböző szinteken, elsőként foglalkozik a fegyveres konfliktusokban a nők kiszolgáltatottságával, a tömegesen elkövetett szexuális erőszakkal, illetve a fegyveres konfliktusoknak a nőkre gyakorolt negatív hatásaival. A Határozatot az is különlegessé teszi, hogy nem csak a tagállamokat, de a fegyveres konfliktusban részes feleket, további ENSZ szerveket és a helyi civil kezdeményezéseket is megszólítja, velük szemben kötelezettségeket fogalmaz meg. Az 1325-ös határozat ezért is forradalmi, mert átalakítja a biztonság militarizált felfogását. A stratégia az volt, hogy a hangsúlyt a nőkről, mint áldozatokról (anélkül, hogy elveszítenék a konfliktus ezen aspektusát) a nőkre, mint a béketeremtés hatékony szereplőire helyezze.

Részvétel

Számos nő mutatott rá saját erőnyeire, férfi társaikkal szemben. Kutatásom során fellelt példák jól alátámasztják, hogy a női békefenntartók sokszor hatékonyabban gyűjtenek információkat a konfliktusok sújtotta közösségektől, tárgyalások során vagy a terepen. Ennek ellenére, egy független szakértőt idézve *„az afrikai katonák egy része nem gondolkodott el azon, miért lenne jó emelni a nő*

békefenntartók számát. Sokan úgy vélik, előnyös lenne péntek estére, de nem operatív szempontból.” Az elemzett műveletekben mind a katonai, mind a rendőri feladatokat ellátó nők száma is igen alacsony, ellentétben a civil feladatokat ellátókkal. Az egyenruhásoknál a legmagasabb arány 10 % (UNISFA), a legalacsonyabb 5% (MINUSMA), míg ezek az értékek a civileknél és 28% (MINUSCA) és 19% (UNISFA). Bár ezek az ENSZ átlagát sok esetben meghaladják, még mindig távol állnak a 2028-ra kitűzött céloktól.

2. ábra: Nők részvételi aránya a vizsgált műveletekben (saját szerkesztés az ENSZ adatai alapján)

Forrás: <https://peacekeeping.un.org/en/where-we-operate>

Védelem

A nők és lánygyermek védelme a vizsgált missziókban prioritást élvező feladatok közé tartozik. Számos erőfeszítés történt az ügy érdekében, különböző egységeket – GU, SVU, PoC sites – hoztak létre, mégis sok esetben nem sikerült kellő figyelmet fordítani az ügy hatékony kezelésére. A szexuális erőszak különböző formáiról sok esetben nem számoltak be. Ennek okai, hogy egyrészt számos közösség nem tekinti súlyos bűncselekménynek az erőszakot, ha az nem vezet az áldozat halálához. Az áldozatokon sok esetben uralkodott el a szégyen és a félelem. Másrészt, a feljelentés megtétele nem csak időt és erőfeszítést, de az ENSZ csapataiba táplált bizalmat is igényli.

Megelőzés

A megelőzés kapcsán elmondható, hogy elindult a nemek kérdésének általánosítása, a mandátum tervezésekor több alkalommal kerül szóba a nők bevonása. A különböző képzések, tréningek, tanácsadók és szakértők alkalmazása, a speciális munkacsoportok létrehozása mind pozitív hatást gyakoroltak a missziókban folytatott megelőző tevékenység hatékonyságára. A 2016-os Guterres reformja óta nagyobb teher nehezedik mind a tagállamokra, mind az ENSZ alkalmazottaira a megelőzést illetően. A zéró tolerancia politika óta a transzparencia biztosítása javult. Azonban a mai napig számos feljelentés érkezik be az ENSZ-hez, illetve sok eset látns maradt, így a javulás mértékéről nem lehet 100%-ban pontos visszajelzést adni.

Segítségnyújtás és helyreállítás

Az állami hatóságok terén megindult azok helyreállítása, illetve a biztonsági szektor újjáépítése. A civileknek tudatosságnövelő tréningeket, előadásokat tartanak a békéltető. Az ENSZ számára prioritás az emberi jogok előmozdítása, ennek céljából a békefenntartók igyekeznek a női jelölteket és választópolgárokat is bevonni a politikai életbe, mind helyi, mind országos szinten. Mindaddig viszont, amíg a bevonást illetően, nincs lefektetve végrehajtási kritérium illetve a fogadó ország nem mutat kellő hajlandóságot, nem lehet átütő eredményt elérni.

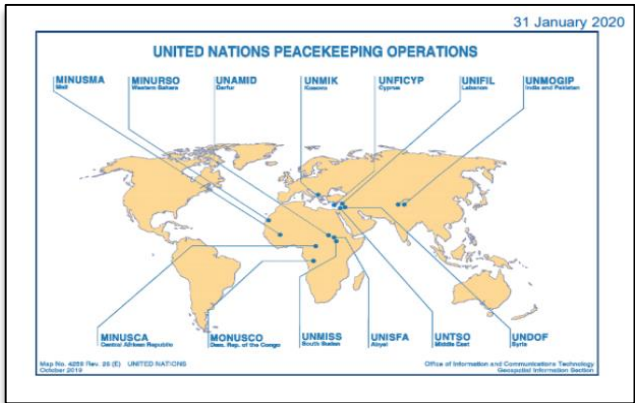
Nők és a békés vitarendezés –UNMIL, UNOCI

A nők mediációban való részvétele elengedhetetlen a tartós, pozitív béke eléréséhez, amely túlmutat a fegyverek elhallgattatásán. A békéltető folyamatban való szerepük segíthet abban, hogy az adott közösség minél több tagja vegyen részt a békeépítésben, ez pedig növeli a folyamat hitelességét. Az inkluzív mediációs folyamat hozzájárul a konfliktus mélyen gyökerező okok és a szerzett eltérő tapasztalatok széleskörűbb megértéséhez, valamint elősegíti a viták kreatív és holisztikus megoldását. Ennek ellenére, a nők még mindig gyakran nincsenek jelen a békefolyamatokban, amelyek a békemegállapodásokhoz és a tűzszünetekhez vezetnek. Ennek eredményeként, perspektíváik, szükségleteik, aggályaik hiányoznak a megállapodásokból és azok tervezéséből, ami veszélyeztetheti a megkötött béke hosszútávú fenntarthatóságát

Konklúzió

A nők különösen kiszolgáltatott helyzetéből fakadóan, hatványozottan fennáll a veszélye, hogy a fegyveres konfliktusok áldozatává váljanak. A konfliktusokat a férfiaktól különböző módon élik meg, ezért a béke megszilárdítása után az állami hatóságok helyreállítását, a társadalom reintegrálását célzó folyamatokban más módszereket kell alkalmazni az ő esetükben. A Nők, Béke és Biztonság határozat megszületése óta a műveletekben prioritásként jelennek meg a civilek - kifejezetten a nők és a lánygyermek - védelmét célzó intézkedések. A 1325/2000-es határozat hatására az ENSZ számos eredményt ért el mind a terepen, mind a döntéshozatalban. 2011-ben létrejött az UNWomen, melynek képviselői a világ számos országában tevékenykednek. A nők jogaival

foglalkozó SRSG-ket, független szakértőket neveztek ki, akik a napirend végrehajtásáért és implementálásért tevékenykednek. A Határozat számos nyelvre le is lett fordítva. Nagy előrelépés, hogy az aláírt békeszerződések közül számos dokumentum hivatkozott a WPS határozatra. A témakörben hat további határozat született, ezek közül kiemelendő az 1820/2008-as, amely a szexuális erőszak – mint háborús fegyver – alkalmazásával foglalkozik, illetve az erre épülő 1888/2009-es, ugyanis ez alapján nevezték ki a főtitkár különleges képviselőit és a női védelmi tanácsadókat. Ennek ellenére a változás túl lassú. A legnagyobb probléma azonban, hogy a megszületett politikai döntések és a gyakorlatban végbemenő változások között szakadék tátong. Ennek csökkentése céljából a Főtitkár számos alkalommal felhívta a tagállamok figyelmét a Határozat végrehajtására irányuló cselekvési tervek létrehozására, a nemek közötti egyenlőség vonatkozásában elért eredmények záró jelentésekben történő bemutatására. Azokat – az elsősorban afrikai - országokat, amelyek komoly figyelmet fordítanak a nők bevonására, példaként kell használni a missziók teljes állománya számára. A levont tanulságokat a *Policy and Best Practice Services* – PBPS nevű adatbázis tömöríti, amely négy mutatót fejlesztett ki a hatékony gyakorlatok azonosítására, ezek a *jó gyakorlat*, az *ígéretes gyakorlat*, a *legjobb gyakorlat* és az *innovatív gyakorlat*. A vizsgált UNMIL és UNOCI missziók jó példák lehetnek az *ígéretes gyakorlat* bemutatására, továbbá iránymutatást adhatnak a jelenleg zajló, illetve a jövőben létrejövő békemissziók számára. Egy libériai parancsnok kifejtette *„a szörnyű háború miatt – a saját hazánkban – ahol a nők és a gyerekek elleni erőszakot háborús fegyverként alkalmazták, Libériában nagy dolog a nem. Van egy női elnökünk, aki előmozdította a nők jogait és fontos példakép.*” Emellett, a méantouói nők női elnöke örömét fejezte ki, mondván *„az UNOCI-nak köszönhetően már megértjük a társadalomban betöltött fontosságunk szintjét.*” Remélhetőleg, e missziók példájának segítségével sikerül mélyebb, hosszantartó hatást elérni a békeműveletekben, mind a részvétel, a védelem, a megelőzés, illetve a segítségnyújtás és helyreállítás tekintetében.

3. ábra: Az ENSZ jelenleg zajló békeműveletei

Forrás:

https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/pk_factsheet_01_2020_english_2.pdf

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] ENSZ BT Határozat, SC/RES/1325 (2000)
- [2] ENSZ BT Határozat S/2016/682
- [3] ENSZ Biztonsági Tanács Elnöki Nyilatkozat, S/PRST/2004/40 (2004), S/PRST/2005/52 (2005)
- [4] United Nations, Women in Peacekeeping: A Key to Peace – Military Peacekeepers, elérhető: <https://www.un.org/en/exhibits/page/women-peacekeeping-key-peace>
- [5] UN Women Evaluation Office: Evaluation of Gender Mainstreaming in
- [6] United Nations Peacekeeping Activities (MONUC / MONUSCO) in the Democratic Republic of the Congo, UN Women Evaluation Office, (2012) 8-12.
- [7] Amnesty International: Do Not Remain Silent: Survivors of Sexual Violence in South Sudan Call for Justice and Repatriations, <https://www.amnestyusa.org/reports/do-not-remain-silent-survivors-of-sexual-violence-in-south-sudan-call-for-justice-and-reparations/>
- [8] UN Women, Security: Conflict prevention and Resolution, <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/conflict-prevention-and-resolution>
- [9] United Nations Mission in Liberia – Office of the Gender Adviser: Gender Mainstreaming in Peacekeeping Operations Liberia 2003-2009, Best Practices Report, UNMIL, 2010, 32-38. o.
- [10] ENSZ Főtitkár jelentése a Pekingi nyilatkozat és cselekvési platform végrehajtásának nyomonkövetéséről és előrehaladásáról, E/2005/54 V. fejezet 76. cikk) (2005)

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

GERGI TAMÁS

A POLGÁRMESTERI HIVATAL VEZETŐJE

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Önkormányzati jog

Szerző kutatási témája: A jegyző szerepe az önkormányzati igazgatásban

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: gtomi2084@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Gergi Tamás 2017-ben kezdte meg tanulmányait a Nemzeti Községi Egyetemen. Az újonnan indult államtudományi osztatlan mesterképzés negyedik évfolyamos hallgatója. Az első félévben belépett a Magyar Zoltán Szakkollégiumba, ahol kiváló emberekkel találkozott, és akikre mindig számíthat. Az egyetemi éve alatt háromszor jelentkezett poszterversenyre és részt vett a 2018-as ITDK-n mint opponens.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

A polgármesteri hivatal vezetője

A jegyző

Gergi Tamás
Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Hallgató
gtomi2084@gmail.com

A jegyző jogállása

A jegyző a magyar közigazgatásban betöltött szerepét a 17-18. századtól egyfajta kettősség jellemezte. [1] Ez a kettősség leginkább abból adódott és adódik ma is, hogy a jegyző egyrészt a magyar közigazgatásban a helyi település egyik tisztségviselője ténylegesebben a helyi képviselőtestületének egyik szerve. Másrészt az államigazgatási hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóság. Mindez a kettősség egyfajta kétirányú függést eredményez a jegyző jogállásában, amelyet bonyolít az a helyzet, hogy a jegyző személyéről mindig is helyi szinten született döntés. Ez a döntés legtöbbször választás, illetve kijelölés.[2]

Általános szabályok

A jegyző jogállását alapvetően a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban Möt.) és a közzolgálati tisztségviselőkről szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban Kttv.) és a helyi önkormányzat SZMSZ ide vonatkozó rendelkezései határozzák meg. A jegyző közzolgálati tisztségviselő, ezen belül köztisztviselő vagyis közzolgálati jogviszonyban áll, e jogviszonyra pedig a közzolgálati tisztségviselőkről szóló törvény előírásai vonatkoznak. A köztisztviselők alkalmazási feltételei szigorúbbak, mint a munkajogi alkalmazási feltételek. Általános követelmények, melyek alól felmentés nem adható: büntetlen előélet, cselekvőképesség, legalább középiskolai végzettség, és végül magyar állampolgárság. A Kttv. egyetlen munkakörre határoz meg képesítési előírást ez pedig a jegyzői munkakör. Ide kell érteni a főjegyzőt és az aljegyzőt munkakört is. A jegyzői jogviszony kinevezéssel jön létre, a Möt. rögzíti, hogy a „a polgármester a pályázat alapján határozatlan időre nevezi ki a jegyzőt, a jegyző javaslatára az aljegyzőt. [3]

1. sz. ábra: forrás: <https://8.kerulet.ittlakunk.hu/hivatalok/140617/az-ev-jegyzoje-jozsefvarosi-hivatalban-dolgozik>

A polgármester a jegyzői állásra köteles pályázatot kiírni. A pályázatot a jegyző közzolgálati jogviszonyának megszűnését követő harminc napon belül meg kell hirdetni, eredménytelenség esetén pedig további harminc napon belül újabb pályázatot kell megjelentetni. A pályázati felhívásnak tartalmaznia kell a következőket: az önkormányzat megnevezését, a jegyzői munkakörre történő utalást, az ellátandó feladatok ismertetését, a munkakör betöltéséhez, illetve a pályázat elnyeréséhez jogszabályban előírt és más szükséges feltételeket, az illetményre és egyéb juttatásokra vonatkozó tájékoztatást, a pályázat benyújtásának feltételeit és elbírálásának határidejét, a pályázati eljárásra és a pályázat elbírálásának módjára vonatkozó tájékoztatást, a jegyzői állás betöltésének legkorábbi időpontját, a pályázathoz tartozó iratok felsorolását. A jegyzői közzolgálati jogviszony a polgármester általi kinevezéssel és annak elfogadásával jön létre, határozatlan időre, próbaidő kitöltésével. A próbaidő kitöltése a jegyzőnek is kötelező melyet legalább három legfeljebb hat hónapba lehet meghatározni. A kinevezést és minden lényeges iratot írásba kell foglalni. A jegyzőnek kinevezéskor esküt kell tenni melynek szövegét a Kttv. tartalmazza. Az eskütétel elmaradása érvénytelenségi ok. Az eskütétel elmaradása okán a köztisztviselő nem állítható szolgálatba és erre a későbbiekben bárki hivatkozhat. Jegyzői kinevezés helyettesítés esetében határozott időtartamra is létrejöhet. A Kttv. és Möt. sem határozza meg ezt a lehetőséget egyértelműen. A törvény a határozatlan időre szóló kinevezést rögzíti,[4] továbbá a törvény rögzíti, hogy a jegyzőt az aljegyző helyettesíti. A helyettesítés nem feltétlenül tartós távollétre utal, továbbá a nem kötelező minden településen aljegyzőt kinevezni. Az önkormányzat SZMSZ-ében rendelkezni kell arról, ha a jegyzői, aljegyzői tisztség tartósan betöltetlen marad. A helyettesítés nem haladhatja meg a hat hónapot, hat hónapon belül a hivatal megfelelő végzettségű munkatársa is helyettesítheti a jegyzőt vagy az aljegyzőt. Ha a polgármester nem nevezi ki jegyzőt hat hónapon belül a kormányhivatal vezetője nevezi ki ideiglenes hatállyal jegyzőt. A kormányhivatal vezetője kinevezi ideiglenes hatállyal a

jegyzőt, ha pályázó megfelel a pályázatban foglaltaknak, ennek hiányában a képesítési és alkalmazási feltételeknek megfelelő hivatali köztisztviselőt vagy más jegyzőt nevez ki a jegyzői feladatok ellátására. A jegyző kinevezése az új jegyző kinevezéséig tart.

Összeférhetetlenségi szabályok

A köztisztviselőkre szigorú összeférhetetlenségi szabályok vonatkoznak. A köztisztviselő a gyakorolható tevékenységek (tudományos, oktatói, művészeti, stb.) és közérdekű önkéntes tevékenység kivételével csak a munkáltatói jogkör előzetes engedélyével létesíthet további jogviszonyt. A gyakorolható vagy a közérdekű önkéntes tevékenység jogviszonyát előre írásban be kell jelenteni még a jogviszony létrejötte előtt, ha a jogviszony keretében végzett tevékenység közvetlenül összefügg a köztisztviselő munkaköri feladataival. Amennyiben a gyakorolható vagy a közérdekű önkéntes tevékenység végzésére irányuló jogviszony létesítése egybeesne részben vagy egészben a beosztás szerinti munkaidővel a munkáltatónak előzetes engedélye szükséges a jogviszony létrejöttéhez. A vezetői munkakört betöltő köztisztviselő nem lehet gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag. Kivételt képeznek például.: ha a gazdasági társaság önkormányzati, tartósan állami tulajdonban van, az állami tulajdonos különleges jogokat biztosító részvény alapján delegálja. *További kivétel a munkáltatói jogkör gyakorlójának előzetes engedélye alapján:* egyesületben, érdekképviseleti szervezetben, valamint szövetkezetben viselhet tisztséget, közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, lehet alapítvány, közalapítvány kezelő szervezetének tagja, illetve elnöke, elláthat edzői, versenybírói, játékvezetői tisztséget, folytathat tanszékvezetői tisztséget. Lehet állami alapító vagy az általa létrehozott szervezet által önállóan vagy más állami alapítóval, állami alapító által létrehozott szervezettel vagy államháztartáson kívüli szervezettel közösen alapított (köz) alapítványban felügyelőbizottsági tag létesíthet önkéntes katonai szolgálati viszonyt. Az együttalkalmazás tilalmából következően nem létesíthető közzolgálati jogviszony, ha a köztisztviselő hozzátartozójával irányítási, ellenőrzési vagy elszámolási kapcsolatba kerülne. A községi önkormányzati képviselő testület a jegyző esetében e tilalom alól különösen indokolt esetben felmentést adhat, ha a jogszabály másként nem rendelkezik. A köztisztviselő nem folytathat olyan tevékenységet, nem tanúsíthat olyan magatartást, amely hivatalához méltatlan, vagy veszélyezteti a pártatlan befolyástól mentes tevékenységét. A jegyző nem vállalhat pártban tisztséget, nem nyilatkozhat párt nevében és érdekében, közzszereplést nem vállalhat. Nem lehet helyi önkormányzati, nemzetiégi önkormányzati képviselő annál az önkormányzatnál ahol a hivatal köztisztviselője, amely az őt alkalmazandó államigazgatási szerv illetékességi területén működik. A jegyző, főjegyző és az aljegyző nem lehet más településen önkormányzati képviselő, mivel a két tisztség egymással összeférhetetlen. A jegyző esetében is érvényesülnek a Kttv. gazdasági összeférhetetlenségre vonatkozó szabályai.

2. sz. ábra: forrás: <https://hitelsikerek.hu/kotelhuzas/>

A jegyző feladat és hatásköre

A jegyző kinevezése azt jelenti, hogy vezetőjévé válik a képviselőtestület egyik szervének, a polgármesteri hivatalnak, ennek értelmében vezeti a polgármesteri hivatalt vagy a közös önkormányzatot. Dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben. Ezek az ügyek törvény vagy kormányrendelet által a jegyző hatáskörébe államigazgatási (gyámhatóság), másrészt a polgármester által a jegyzőre átruházott államigazgatási hatáskörbe tartozó ügyek. Gyakorolja a munkáltatói jogokat a polgármesteri hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében, gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az aljegyző tekintetében: Kinevezések, bérezés, vezetői kinevezés, felmentés és jutalmazás tekintetében egyetértés szükséges a polgármester részéről. A polgármester egyetértése szükséges, amikor a (fő) jegyző a hivatal egyik köztisztviselőjének az illetményrendszerrel eltérően személyi illetményt kíván megállapítani. Gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról. A jegyző gondoskodik az ülések előkészítésének megszervezéséről, az előterjesztések előkészítéséről, azok eljuttatásáról a címzettek részére. Továbbá gondoskodik a képviselőtestület elé kerülő előterjesztések, határozati javaslatok, rendeletervezetek jogi szakmai kontroljáról. Figyelemmel kíséri az előterjesztés tartalmi és formai követelményeit, például.: ki nyújthatja be az előterjesztést. Az SZMSZ-ben foglaltak alapján a jegyző véleményezi az előterjesztést, ennek során vizsgálja, hogy az előterjesztés nem-e ellentétes a jogszabályokkal. Tanácskozási joggal részt vesz a képviselő testület, a képviselő testület bizottságának ülésén. A tanácskozás és a hozzászólás joga azt célozza, hogy a jegyző a képviselőtestületi vagy a bizottságok ülésein bármikor szabadon elmondhassa szakmai véleményét, jogi észrevételeit, tartalmi vagy formai kérdésekkel kapcsolatos megjegyzéseit. Ha szükséges segítenie kell javaslatok megfogalmazásában, figyelemmel kell kísérnie az érvényes döntés meghozatalához szükséges feltételeket:

határozatképesség, a szavazás módjának helyességét (nyílt, titkos, név szerinti), a szavazatok számszerűségét (egyszerű vagy minősített többség). „A jegyzőnek figyelmet kell fordítania a határozatokkal támasztott formai és alaki követelményekre is.” Külön figyelnie kell, hogy a címzettek köre értse és időben megkapja az előterjesztést. Továbbá köteles jegyzőkönyvet készíteni a bizottsági és képviselőtestületi ülésekről, melynek hűen vissza kell adnia az ott elhangzottakat és döntéseket, mivel a zárt üléseket leszámítva a jegyzőkönyvek nyilvánosak. Jelzi a képviselőtestületnek, a képviselőtestület szervének és a polgármesternek, ha döntésük, működésük jogszabálysértő. Ez a feladat a törvényesség belső biztosítója.

3. sz. ábra: forrás: <https://bitport.hu/itt-egy-lista-ami-alapjan-eldontheti-hogy-on-mennyire-jo-vezeto>

A jogszabálysértések megelőzéséről van szó a képviselőtestület, bizottságok, és a polgármester hatáskörébe tartozó döntések esetében. A felügyelet, döntés tervezetekre és a benyújtott módosításokra, illetve az ülés során benyújtott módosító javaslatokra vonatkozik, még a döntés meghozatala előtt. A képviselő testület és szervei működésének egészére az ülések, illetve döntések előkészítéséről azok végrehajtásáig. Jogszabálysértés esetén a jegyzőnek jelzési kötelezettsége keletkezik. Amennyiben a jegyzői jelzés eredménytelen és a jogszabályba ütköző döntés megszületik, a törvényességi felügyeletet gyakorló kormányhivatal határidő tűzése mellett kötelezi az önkormányzatot a jogsértő döntés korrigálására. Évente beszámol a képviselőtestületnek a tevékenységéről. Évente legalább egyszer beszámol a hivatal önkormányzati feladatairól és az államigazgatási ügyek intézése területén végzett tevékenységéről, illetve az ügyintézés helyzetéről. Döntésre előkészíti a polgármester hatáskörbe tartozó államigazgatási ügyeket. Ezek, azok a hatáskörök, amiket a törvény vagy törvényi felhatalmazás alapján kormányrendelet ruházhat a polgármesterre. Dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyet a polgármester ad át. Ezek a hatósági ügyek a már említett, polgármesteri hatáskörbe tartozó államigazgatási ügyek, amelyek tekintetében a polgármester a hatáskörének gyakorlását többek között a jegyzőre is átruházhatja.

4. sz. ábra: forrás: <https://www.portfolio.hu/prof/20190122/a-penz-3-arca-nem-csak-arra-jo-hogy-elkoltuk-311053>

A díjazás

A törvény szerint a jegyzőt a polgármester nevezi ki, ez azt is jelenti, hogy a munkáltatói jogkört a polgármester gyakorolja. A jegyző és a főjegyző illetménye két részből áll az alapilletményből és vezetői pótlékból áll ennek mértékét általában a település lakosság száma határozza meg.

A közös önkormányzat hivatali jegyzője

A közös önkormányzat hivatali jegyzőjére ugyan azok a feladatok, szabályok, hatáskörök vonatkoznak mint a jegyzőre. A jogállását érintő apróbb eltérések abból adódnak, hogy több településsel, képviselőtestülettel és polgármesterrel áll közvetlen kapcsolatban. A közös önkormányzati hivatal jegyzőjét a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosság szám arányos többségi döntéssel nevezik ki illetve mentik fel. Eltérő megállapodás hiányában az egyéb munkáltatói jogokat a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti település polgármestere gyakorolja. Ha a közös önkormányzatot működtető települések egyike város, az eltérő megállapodásnak hiányában a jegyzőt a város polgármestere nevezi ki és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat.

Felhasznált irodalom

- [1.] FEIK Csaba, (2019), Magyarország helyi önkormányzatai, Budapest, Dialog Campus
- [2.] A községekről szóló 1886. évi XXII. Törvénycikk
- [3.] 2011. évi CLXXXIX. Törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
- [4.] Az első kép: <https://8.kerulet.ittlakunk.hu/hivatalok/140617/az-ev-jegyzoje-jozsefvarosi-hivatalban-dolgozik>
- [5.] 2011. évi CXCI. Törvény a közzolgálati tisztviselőkről
- [6.] A második kép: <https://hitelsikerek.hu/kotelhuzas/>
- [7.] A harmadik kép: <https://bitport.hu/itt-egy-lista-ami-alapjan-eldontheti-hogy-on-mennyire-jo-vezeto>
- [8.] A negyedik kép: : <https://www.portfolio.hu/prof/20190122/a-penz-3-arca-nem-csak-arra-jo-hogy-elkoltuk-311053>

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

HANKÓ VIKTÓRIA

A DRÓNOK KOCKÁZATAINAK FELTÁRÁSA

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: A drónok adatvédelmi kérdései

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: hankovica@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Hankó Viktória a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közigazgatás-szervező alapszak harmadéves hallgatója, valamint tagja a Magyar Hadtudományi Társaság Elektronikai, Informatikai és Robotikai szakosztályának. A szerző a tanulmányai elején találkozott a kiberbiztonsággal, egy szaktársa vont be különböző programokba, ahol jobban megismerhette a területet. Ennek következtében részt vett különféle előadásokon, konferenciákon először csak mint hallgató, később pedig mint előadó egyaránt. Egy egyetemi konferencia keretében találkozott a drónok témakörével, amely azonnal felkeltette az érdeklődését. Ennek hatására kezdett el a témában kapcsolatban olvasni, kutatni, és végül egy pályázatot is leadott a pilóta nélküli légi járművekhez kapcsolódóan. Emellett a második évben a kötelező szakmai gyakorlatot a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál végezte, ahol bepillantást nyerhetett az adatvédelemmel kapcsolatos kérdésekbe, valamint egyes ügyekbe is. Ezt a témakört szintén érdekesnek találta, így jutott arra az elhatározásra, hogy ötvözi a két területet.

A DRÓNOK KOCKÁZATAINAK FELTÁRÁSA

Fókuszban az adatvédelmi kockázatok

Hankó Viktória
Nemzeti Községi Akadémia, Nemzetbiztonsági Szakkollégium

AZ INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-20-1-I-NKE-75 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

Kockázatok csoportosítása

A drón repertése során különböző kockázati tényezők merülhetnek fel:

1. ábra: Kockázatok (saját szerkesztés, forrás:

<https://www.wired.com/2015/06/review-dji-phantom-3-professional-drone/>

A jogi, illetve etikai szabályozások tekintetében kockázatot jelenthet a fedélzeti kamerával rögzített videók, képek nem megfelelő adatkezelése, hiszen ezek hanyag vagy szándékos, illetve nem körültekintő felhasználása adatvédelmi törvényeket, személyiségi jogokat is sérthet. Azonban fontos kiemelni, hogy nem ezeknek az eszközöknek a használata jelenti az adatvédelmi problémát, hanem az ezen eszközökre szerelhető kiegészítők által bekövetkező adatkezelés, hiszen az adatkezelő személye könnyen végezhet rejtett megfigyelést, hiszen a drón méretéből fakadóan, emellett nehezen, vagy egyáltalán nem észlelhető továbbá gyors, sok esetben észrevétlen helyváltoztatásra is képes. Ebből következik az adatvédelmi kockázat, amely egy olyan feltételes forgatókönyv, amely definiálja, hogy a kockázatok forrásai az általános fenyegetettségeket figyelembe véve hogyan, milyen módon tudják a személyes adatokat kiszolgáló infrastruktúra sebezhetőségeit kihasználni, hogy olyan nem kívánt eseményt váltsanak ki, amely személyes adatok jogellenes kezeléséhez vezet és amely hatással van az adatalányok magánszférájára. A kockázatot két alapvető szempontból érdemes vizsgálni, annak hatása, illetve valószínűsége alapján.

Kockázatelemzés

Az elkészített kockázatelemzést egy esettanulmányon keresztül mutatom be, amely a Drone Industry Insights biztonsági kockázatértékelése alapján készült.

A FoodByDrone nevű cég környezetkímélő stratégiájának elemeként pilóta nélküli légijárművekkel szállítja ki az étel rendeléseket, mely G7 típusú drónokon keresztül valósul meg, melyek teherbírási határa 6 kg. Ez a típusú kiszállítás a korábbi 50-60 perc helyett 20-30 percen belül megérkezik az adott ház elé, vagy igény szerint az erkélyhez, ablakpárkányhoz. Adott Gipsz Jakab, aki igénybe vette ezt a szolgáltatást. Az ételrendelés teljesítése alatt a drón navigációs rendszere részlegesen meghibásodott, melynek következtében a rendszer helyreállásáig egy másik ingatlan fölött lebegett a drón, rögzítve az ott zajló hétfégi családi rendezvényt. Az érintett család egyik tagja jelentette ezt a cég felé. Annak érdekében, hogy ilyen, vagy ehhez hasonló eset ne történjen meg a vállalat a következő kockázatelemzést hajtja végre.

Először is egy valószínűségi tábla kidolgozása szükséges, amely a kockázat valószínűségét vagy annak gyakoriságát definiálja, hogy a mekkora eséllyel következhet be az adott kockázat. Minden forgatókönyvet figyelembe kell venni. A valószínűséget számokkal kell kifejezni, és ezeket a számokat minden valószínűségi szinthez hozzá kell rendelni. Az alábbiakban látható egy általánosan használt ötszintű valószínűségi táblázat:

Valószínűség	Leírás
5	Nagyon valószínű
4	Valószínű
3	Lehetséges
2	Valószínűtlen
1	Kizárt

1. táblázat: Bekövetkezési valószínűség (saját szerkesztés, Drone Industry Insights alapján)

Súlyosság	Leírás
E	Katasztrofális
D	Komoly
C	Közepes
B	Minimális
A	Elhanyagolható

2. táblázat: Bekövetkezési valószínűség (saját szerkesztés, Drone Industry Insights alapján)

Emellett szükség van egy kockázat súlyosságát bemutató táblázatra is. A biztonsági kockázat súlyosságát a kár mértéke határozza meg, amely előfordulhat az azonosított biztonsági veszély következményeként. A súlyossági értékelés alapulhat sérüléseken (személyeken) és/vagy károkon (drónok és épületek, elektromos vezetékek vagy a költségdimenzió). Ennek az elkészítéséhez figyelembe kell venni a legrosszabb előre látható helyzetet, a súlyosságot számszerűsítható kritériumok szerint kell kategorizálni, és ezeket a számokat minden valószínűségi szinthez hozzá kell rendelni.

Ebből jön létre a következő kockázatértékelési mátrix:

Kockázat valószínűsége	5	5A	5B	5C	5D	5E
	4	4A	4B	4D	4D	4E
	3	3A	3B	3C	3D	3E
	2	2A	2B	2C	2D	2E
	1	1A	1B	1C	1D	1E
Kockázat súlyosága						

2. ábra: Esettanulmány kockázati mátrixa (saját szerkesztés)

Ezek alapján a kockázat elfogadási szintek a színek kódok szerinti besorolása a következő:

- A vörös a nem elfogadható szint – a következmény valószínűsége/súlyossága elfogadhatatlan. Jelentős enyhítésre vagy újra tervezésre van szükség a kockázat következményének valószínűségének vagy súlyosságának elfogadható szintre való csökkentéséhez.
- A sárga tolerálható, de kockázatsökkentést igénylő szint – a következmény és/vagy a valószínűség aggodalomra ad okot, intézkedéseket kell végrehajtani a kockázat észszerűen alacsony szintre csökkentésére. Ez a kockázat akkor tolerálható, ha megértik és, ha szervezetten belül jóváhagyják.
- A zöld az elfogadható szint – a következmény nagyon valószínűtlen, vagy nem elég súlyos ahhoz, hogy aggodalomra adjon okot. A kockázat tolerálható és a biztonsági célkitűzés teljesül.

A kockázatok beazonosítása a következőképpen alakul:

		Kockázatértékelés			
Kiváltó ok	Lehetséges következmény	Valószínűség	Súlyosság	Mátrix kód	Kockázati szint
Navigációs rendszer meghibásodása (műszaki)	Drón megsemmisülés, emberi sérülés	Lehetséges	Közepes	3C	Tolerálható
Hozzájárulás nélküli adattörzítés (adatvédelmi)	Magánszféra megsértése	Valószínű	Komoly	4D	Nem elfogadható

3. ábra: Esettanulmány kockázatértékelése (saját szerkesztés)

A folyamat zárásaként a kockázatot enyhítő intézkedéseket kell megfogalmazni, melynek két fajtája a korrekciós, illetve a megelőző intézkedések. Mindegyik intézkedésformához rendelni kell egy felelős személyt a megfelelő végrehajtás érdekében.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Stephen D. Gantz és Daniel R. Philpott, „Chapter 3 - Thinking About Risk”, in FISMA and the Risk Management Framework, szerk. Stephen D. Gantz és Daniel R. Philpott (Syngress, 2013), 53–78.
- [2] Sokratis K. Katsikas, „Chapter 53 - Risk Management”, in Computer and Information Security Handbook (Second Edition), szerk. John R. Vacca (Boston: Morgan Kaufmann, 2013), 905–27 .
- [3] László Gajdács és Gábor Major, „Az UAV alkalmazásának kockázatai a biztonságtechnika területén”, Repüléstudományi Közlemények, sz. 2. (2018): 101-112.
- [4] Árvay et. al.; Az elszámoltathatóság alapelve és az adatkezelői kötelezettségek, Budapest: Nemzeti Községi Akadémia, 2018.
- [5] Kay Wackitz és Hendrik Boedecker, „Safety Risk Assessment for UAV Operation” (Drone Industry Insights, 2016), https://miningquiz.com/pdf/Drone_Safety/Safety-Risk-Assessment-for-UAV-Operation-Rev.-1.1.compressed.pdf

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KERÉKGYÁRTÓ MARGARÉTA

GIBRALTÁR ÉS A BREXIT

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Nemzetközi kapcsolatok

Szerző kutatási témája: A Brexit egy kevésbé felkapott szegmensének ismertetése – Gibraltár bemutatása a Brexit tárgyalások kapcsán

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: kerekgyartomanci99@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Kerekgyártó Margaréta, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem nemzetközi igazgatási alapszakos hallgatója, akinek érdeklődési körébe főleg Spanyolország, az Európai Unió és az Egyesült Királyság áll. Tanulmánya során betekintést nyert a különböző bi-és multilaterális szerződések mivoltába és a diplomácia világába. Kutatásakor főleg spanyol és angol nyelvű primer forrásokat használt fel.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

GIBRALTÁR ÉS A BREXIT

Kerékyártó Margaréta

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Kutatásom során az elmúlt évek egyik legérdekesebb problémáját vizsgáltam, ami az Európai Unió keretein belül zajlott. Az integráció eddig nem látott mozzanata mutatkozott meg, amire talán számítani is lehetett, hiszen az Egyesült Királyság és az Unió kapcsolata sosem alakult zökkenőmentesen (1975-ös népszavazás, a schengeni övezetből, illetve a valutaunióból való kimaradás). Mind politikai, gazdasági, jogi, mind oktatási és még sok más jellegű kérdést is vonz maga után ez a rendkívül komplex folyamat. A fent említett komplexitást tükrözi a brit tengerentúli területek helyzete is, amikre talán elsőként nem is gondolna az ember, mivel saját közigazgatási rendszerrel és gazdasággal is rendelkezik, ám szuverenitásuk mégis az Egyesült Királyság alá tartozik. Itt fontos kiemelnünk Gibraltár kérdését, amely a 14 terület közül az egyetlen, amely a vámuniónak ugyan nem, de az EU területének része. Gibraltárt azért helyeztem középpontba, mert véleményem szerint, attól függetlenül, hogy Gibraltár szintű Nagy-Britannia területéhez tartozik, mégsem kezelték a területet egyenlő partnerként a tárgyalások során. Ezenkívül a Gibraltárral kapcsolatos események egy kevésbé felkapott szegmense a történeseknek és úgy gondoltam, erről is ugyanúgy szót kell ejtenünk, ha már pl. a világsajtóban nem sok szó esik róla.

1.sz. ábra: forrás: <http://bit.ly/38FWyUq>
Gibraltár földrajzi elhelyezkedése

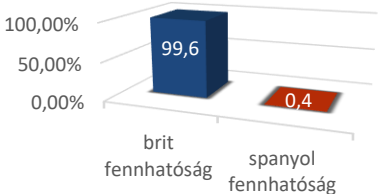
Gibraltár földrajzi értelemben nem kapcsolódik anyaországához. A Földközi-tenger egyik legnyugatibb, geostratégiai fontos pontja. Közvetlenül Spanyolország „alatt” fekszik az Ibériai-félszigeten. Ebből az okból kifolyólag, a spanyolok voltak azok, akik a mai napig, a területet meg/vissza akarják szerezni.

2.sz. ábra: forrás: <https://bit.ly/38A3XVq>
Gibraltár történelme

Gibraltárt a mórok alapították a VIII. század elején, de csupán 1492-ben, a rekonkvizta során került spanyol kézre. Azonban 1713-ban, az örökösödési háború elvesztését követően, az utrechti békerendszer átadta a briteknek a területet. Tehát több, mint 300 éve Nagy-Britannia rendelkezik az egykori gyarmatról, ezt azonban a Spanyol Királyság továbbra sem szándékozik elfogadni. Emiatt több népszavazást is kiírtak már, hogy felmérjék, a gibraltári lakosság brit, spanyol, vagy esetleg mindkét állam szuverenitása alá tartozna-e (1967-es és 2002-es referendumok).

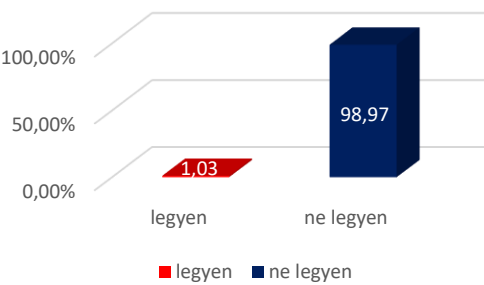
Referendum eredménye a szuverenitás kapcsán

■ brit fennhatóság ■ spanyol fennhatóság

3.sz.ábra: forrás: saját szerkesztés

A gibraltáriak véleménye a közös szuverenitásról

■ legyen ■ ne legyen

4.sz.ábra: forrás: saját szerkesztés

A számok alapján jól kivehető, hogy a lakosság nem szándékozik felügyeletét megosztani a spanyolokkal.

2016-ban a Brexit kigondolását követően azonban Spanyolország számára újra felcsillant a remény, hogy Gibraltár szuverenitását visszakaphatja.

Maguk a Gibraltárról szóló tanácskozások a Brexit bejelentését követő évben, azaz 2017 tavaszától kezdődtek meg igazán. Már a kezdetek kezdetén is ellenezte Spanyolország Fabian Picardo, a gibraltári miniszterelnök beleszólásait a tárgyalásokba, hiszen úgy nyilatkoztak, hogy ez egy gyarmat, aminek jövőbeli állapota továbbra is függőben van. A gibraltári kormány azonban már felkészült arra, hogy a spanyolok a beleszólóképeségüket meg fogják kérdőjelezni, és arra fognak törekedni, hogy Gibraltár státusza bizonytalanra váljon. Természetesen Theresa May, az egykori brit kormányfő az inzultásokra reagálva megnyugtatta a gibraltáriakat és biztosította őket arról, hogy a terület egyenlőfélként fog megjelenni minden tárgyalás során.

2017 nyarára már körvonalazódni látszott a brit-spanyol együttműködés. Döntöttek a Gibraltárt érintő különleges záradékról is, amely lényege az, hogy miután az Egyesült Királyság kilép az Unióból, az EU és az Egyesült Királyság között semmilyen megállapodás nem alkalmazható Gibraltár területén, ha a spanyolok és britek nem kötnek előtte alkut. Madrid további ambíciói között szerepelt a repülőtér közös felügyeleti joga is. Ezt azzal magyarázták, hogy a terület kiesik az EU hatásköréből, és így a gibraltáriaknak szükségük van egy szövetségesre, aki segít nekik az illegális tevékenységek leépítésében. Erről a britek természetesen hallani sem akartak. A spanyolok azt is hangsúlyozták, hogy mindenképp olyan egyezségnek kell létrejönnie a két ország között, ami nem fogja akadályozni a napi 13 ezer határátlépő életét, valamint az évi 12 millió turista átkelését sem. Azok, akik naponta lépik át a határt, ők főleg munkaügyi szempontból teszik ezt meg.

2018-ban Madrid vétóval fenyegetőzött a kilépési megállapodást illetően, ha nem veszik figyelembe igényeiket. Gibraltár szerint ez csupán az amúgy is nehéz és komplikált tárgyalásokat nehezítő faktoraként szolgált és Spanyolország nem tisztelte a tárgyalásokat. Végül a vétóra nem került sor, de mégis sikeresnek tudható be a tárgyalás spanyol részről, hiszen az EU megemlítette a társszuverenitás kérdését. Gibraltár gazdasági helyzetét a vámunióhoz való csatlakozás mentené meg igazán. Az, hogy az egységes piac része valószínűleg 2021-ben is fenn fog állni.

Ha megállapodás nélkül távozik az Egyesült Királyság az Unióból, akkor Gibraltár „dekolonizáció alá eső nem autonóm területnek” fog minősülni. Amíg tart az átmeneti időszak azok a britek, akik a kilépés előtt érkeztek Spanyolországra, azok természetesen tovább élvezhetik jogosultságukat és fordítva, azonban ha egy kemény Brexit veszi kezdetét a spanyolok készek új letelepedési engedélyt meghozni.

Fejetlenül állna be többek között a társadalombiztosítási rendszerekben, a brit területeken dolgozók vagy az onnan kijáró emberek mindennapi életében, valamint főként Gibraltár sorsában, mivel ezzel kapcsolatban sok kérdés továbbra is nyitott. Egekbe szökne a élelmiszerárak és gyógyszerhiány is lenne.

Visszaállna a határellenőrzés így akár négy órába is kerülne a határ átlépése.

Az uniós polgároknak ugyanúgy útlevelemmel lesz lehetőségük belépniük Gibraltár területére. Ha a kasztíliaiak megbízottjai lesznek a Gibraltárt érintő ügyeknek, egy komoly összeköttetés lesz a koronagyarmat, a spanyol és az uniós felek között. Ezáltal Spanyolország úgy képviselhetné a területet Brüsszelben, hogy szuverenitása maradjon brit oldalon, de a felelőssége megoszlaná. Spanyolország úgy gondolja, hogy a személyek szabad mozgása érdekében a Sziklának csatlakoznia kéne a schengeni övezethez, ám erre London nem biztos, hogy áldását adja, mivel így sérülékennyé válna a repülőtér és a kikötő.

5.sz. ábra: forrás: <http://bit.ly/3aWvfZ9>
Az EU és Spanyolország kapcsolata

Spanyolország nézőpontjából átütő volt 2019 áprilisa. Ekkor Gibraltárt gyarmatként emlegették. Spanyolország az Unión belül, legfőképp a Parlament és a Tanács támogatását élvezi. A Szikla kolóniának való nevezését törvénybe is foglalták, valamint az Európai Parlament jóváhagyta azon brit állampolgárok vízummentességét, akik a kiválás után is szabadon mozognának az EU területén. Ez a dokumentum megemlíti Gibraltárt is annak lábjegyzetében, mint brit koronagyarmat.

Az Eurocamara aggályok nélkül elfogadta a csomagot. Az Stanishev-jelentés alapján tehát, 502 igen, 81 nem és 29 tartózkodás szavazattal az EU Gibraltárra gyarmatként tekint.

Az idei évben, azaz 2020-ban a tárgyalásokat a koronavírus-járvány nagymértékben lassította. Azonban Boris Johnson, a legutóbbi brüsszeli csúcstalálkozó (2020. október 15-16.) kinyilvánította, hogy nem fél a kemény Brexit gondolatától. Sőt, már el is kezdtek rá a felkészülést.

Összességében úgy gondolom, hogy a Gibraltárt érintő problémák rávilágítottak egy fontos pontra az Európai Unión belül. Lehet, hogy Spanyolország követeléseit nem teljesen jogszerűek minden téren, és törekvéseik még sosem értek révbbe, illetve nehezítik a nagyobb volumenű Brexit-tárgyalásokat, azonban az Európai Unió igenis megvédi tagállamait. Nagy-Britannia mindig is egyfajta különc szerepet töltött be az Unióban, de az intézmények a brit presztízis miatt próbálták úgy alakítani a szövetséget, hogy az a lehető legkedvezőbb legyen a britek számára. Így, hogy kiléptek, az EU természetesen a tagállami, azaz a spanyol igényt fogja pártolni. Bár Nagy-Britannia egy erős ország, akik a Brexitben a függetlenséget látják, nagyon izgalmas lesz látni, hogy hogyan alakulnak majd külkapcsolatai.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Jason Dittmer, Sarah Kunz, Joe Bocking, Claudia Brown, Harriet Cooney, Shibani Datta, Mariella de Soissons, Edward Dixon, Amber Fraser, Jordan Keene, Ursula Marshall, Sophie Mitchell, Charlotte Porter, Beth Roberts, Anparasani Sivakumaran, Wei Tan, C. Ellen Thompson, Isobel Vernon-Avery & Flora Zamula (2019) Gibraltarians’ attitudes towards Brexit and the Gibraltar-Spain frontier, Space and Polity, 23:3, DOI: 10.1080/13562576.2019.1670054
- [2] Anderle Ádám (1985) Megosztott Hispánia. Államfejlődés és nemzeti mozgalmak Spanyolországban, Budapest, Kossuth Kiadó
- [3] Szenté-Varga Mónika (2019) Gibraltár - A Mediterráneum kulcsa. In: Molnár Anna – Komlósi Orsolya, szerk., Az Európai Unió mediterrán térséggel összefüggő kapcsolata: Párbeszéd és konfliktusok, Budapest, Dialóg Campus Kiadó
- [4] Picardo se enroca y culpa a España de la situación en la que queda el Peñón tras el Brexit | Internacional Home | El Mundo 2017.04.01. <https://www.elmundo.es/internacional/2017/04/01/58df5f4622601dbd188b4604.html>. Letöltés dátuma: 2020.06.08.
- [5] Las claves de la negociación del Brexit | Internacional Home Tags | El Mundo, 2017.06.20. <https://www.elmundo.es/internacional/2017/06/20/5947ed41e2704e3a028b46f4.html>. Letöltés dátuma: 2020.06.08.
- [6] Sam Jones, „Brexit: Gibraltar Keeps Calm but Is Ready to Play Hardball”, The Guardian, 2018. április 5., szak. World news, <https://www.theguardian.com/world/2018/apr/05/brexit-gibraltar-keeps-calm-but-is-ready-to-play-hardball>. Letöltés dátuma: 2020.06.08.
- [7] Pedro Sánchez: Con el Brexit perdemos todos, pero en Gibraltar, España gana | Internacional, El Mundo, 2018.11.25., <https://www.elmundo.es/internacional/2018/11/25/5bfa95faca4741ae7d8b4618.html>. Letöltés dátuma: 2020.06.08.
- [8] Paweł Surowiec · Ilan Manor (2021) Public Diplomacy and the Politics of Uncertainty, Palgrave Macmillan, DOI: 10.1007/978-3-030-54552-9
- [9] Sándor Zsíros, „Szócata a brexitről az uniós csúcs után”, Euronews, 2020.10.16., <https://hu.euronews.com/2020/10/16/szocata-a-brexitrol-az-unios-csucs-utan>. Letöltés dátuma: 2020.10.21.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KISS ADRIENN

A LEGKRITIKUSABB KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA? – VILLAMOSENERGIA-RENDSZEREK VIZSGÁLATA HAZÁNKBAN

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK Magyary Zoltán Szakkollégium, Közszerkezési és Infotechnológiai TDK

Szerző kutatási területe: Had-és rendészettudomány, kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: Kritikus infrastruktúrák

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: adriennk73@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

A Szerző a Magyary Zoltán Szakkollégium és a Közszerkezési és Infotechnológiai TDK hallgatói vezetője, emellett demonstrátorként és tevékenykedik a Közszerkezési és Infotechnológiai Tanszéken. Továbbá tagja a Magyar Hadtudományi Társaságnak és több egyéb egyetemi projektben és szervezetben is segédkezik. Szakmai szempontból igyekszik minél többet teljesíteni, több konferencián vagy kerekasztal-beszélgetésen volt előadó, ezek mellett versenyekre jár és publikációkat is ír. Első TDK-ját az online bántalmazások témakörében írta, idén (2021-ben) ezzel indult az OTDK-n. Viszont a számára igazán kedves terület, a létfontosságú rendszerek és ezeknek a védelme.

A LEGKRITIKUSABB KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA?

Villamosenergia – rendszerek vizsgálata hazánkban

KISS ADRIENN

Nemzeti Köszolgálati Egyetem
Magyary Zoltán Szakkollégium

ÁTTEKINTÉS

A kiberbiztonsággal kapcsolatos területekkel foglalkozva általánosan egyet lehet abban érteni, hogy a létfontosságú rendszerek (gyakorta használt terminológiában: kritikus infrastruktúra) védelme kiemelt jelentőséggel kezelendő terület. *De mit értünk kritikus infrastruktúra alatt?*

A magyar Zöld Könyv alapján kritikus infrastruktúra alatt tömören, egy egymással interpedens kapcsolatban álló elemek, létesítmények és rendszerek, amelyek működésük szempontjából létfontosságúak és fontos szerepük van egy ország, mint olyan, az általános biztonság, gazdasági működőképesség, illetve a lakosság szempontjából elvárt létszükségletek fenntartásához. Tehát a társadalomban (és ezzel együtt a „jó és rossz oldalban”) is tudatosult, hogy ezek a létfontosságú rendszerek milyen nagy és közvetlen hatással vannak, az emberek mindennapjaira. Sebezhetőségük pedig csak növeli támadhatóságukat. Sérülésüknek, illetve esetleges megsemmisülésüknek a hatásaival tisztában kell lennünk.

Jelenleg is hatályos kritikus infrastruktúrákat szabályozó törvény „*A létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről*” szóló 2012. évi CLXVI. törvény” (röviden: Lrtv.) és ennek végrehajtási rendelete a 65/2013. (III. 8.) Korm. rendelet (röviden: Lrtv. vhr.). Ezekon felül még különböző ágazati jogszabályok alkotják a kritikus infrastruktúrák általános működésének és védelmének szabályozását, viszont jelen témánknál nem lényeges ezen szabályoknak a kifejtése. [1]

VILLAMOSENERGIA-RENDSZEREK

Mint minden rendszernél, amelyek között vannak támadhatóbbak és védettebbek, a létfontosságú rendszerek között is megtalálhatjuk a legkritikusabbat. Ilyen legkritikusabb infrastruktúra a villamosenergia-rendszerek összessége, amelyet azért tarthatunk annak, mert a villamosenergia-ellátás az egyik alapgaranciája az egyes automata, védelmi, felügyeleti és átviteli rendszereknek árammal való ellátásának. A villamosenergia-ellátást részterületekre bonthatjuk, mint például termelés, szállítás vagy terheléselosztás (átvitel). Viszont, hogy végbe menjen egy folyamat, elengedhetetlen az infokommunikációs rendszerek megléte. Összességében elmondható, hogy a villamosenergia-ellátás kritikus információs infrastruktúrának is minősül.

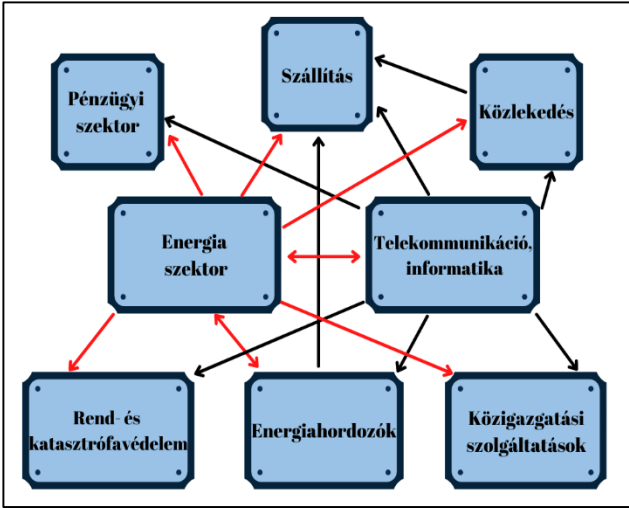

1. sz. ábra: Villamos energetikai ellátó rendszerek egy eleme: villamos-hálózatok [8]

Forrás: <https://www.vd.hu/>

INTERDEPENDENCIA

Egy létfontosságú rendszer több szempontból is lehet kölcsönös függésben más rendszerekkel, mint például technológiailag, fizikailag, földrajzilag vagy akár logikailag is. Áramkimaradás esetén a függést vizsgálva, fizikai függőségről beszélhetünk, hiszen ahhoz, hogy a többi szektor működni tudjon, szükség van a villamosenergia újbóli és folyamatos termelésére. [4] Ha azt szeretnénk megvizsgálni, hogy mennyire állnak interdependenciában egymással az egyes, törvény által nevesített szektorok, akkor látnunk kell, hogy az egyik működése milyen szinten befolyásolja a másikat. Fontos ennek az ismerete, hiszen egy összehangolt hibrid támadás a villamosenergia szektor ellen, könnyen okozhatja olyan rendszerelemek kiesését, amelyek által nyújtott szolgáltatás folyamatosságának akadózása, jelentős gondokat okozna a lakosságra és az őket körbevevő környezetre. Példaként élhet a szemünkben a 2003-as londoni áramszünet, hiszen egy emberi mulasztás miatt „csak” fél órára szünt meg az áramszolgáltatás, mégis órákon át kellett kimenteni az embereket, akik a metróalagutakban és a felvonókban rekedtek. [3]

2. sz. ábra: Létfontosságú rendszerek interdependenciája [9] saját szerk.

Azt láthatjuk, hogy az energia szektor és a telekommunikáció, informatika hasonló módon több alapszolgáltatás létfeltétele. Ezzel együtt ez a két terület egymással is kölcsönös összefüggésben van és bár az energia szektornak elengedhetetlen része az informatikai rendszer léte, fordított helyzetben az adott terület nem is létezne (tehát energia /áram nélkül informatikai rendszer).

KOCKÁZATOK

Ahhoz, hogy felismerjük a villamosenergia-rendszereket fenyegető veszélyeket és kockázatokat, egy fenyegetettségi térképre lesz szükségünk. Ahogyan azt már korábban felvázoltam ezen szektor sérülékenysége, komoly fenyegetettséget jelent a többi szektorra nézve is. Ha kockázatelemzéssel kívánjuk kiszűrni a lehetséges gyengepontokat, a következőkben felsorolt támadási vektorokra szükséges odafigyelnünk. Beszélhetünk a rendszerben található *sérülékenységek kihasználásáról*, vagyis amikor a támadó felismeri az infrastruktúrához tartozó eljárások hibáit (pl.: jogosultsági szintek engedélyezése illetékteleneknek), a humánerőforrás sérülékenységét (pl: információbiztonságitudatosság hiánya) vagy egyéb sérülékenységet.

Lehet szó *fizikai behatolásról* is, amely elsősorban nem kiberbiztonsági kérdés, ám előfordulhat, hogy a behatolással együtt olyan rendszerhez férhet hozzá a támadó, amely egyes logikai támadásokat és dominóhatást idézhet elő egyes rendszerelemeknél. A behatolás egy másik fajtája a *hálózati behatolás* amikor a rendszer távolról kompromittálódik és távoli hozzáférést biztosít a támadó számára.

Tipikus támadási formaként lehet megemlíteni a *kártékony programok* használatát, amelyek okozhatnak kiesést, távoli hozzáférést vagy egyéb ellátás kimaradást okozó káros tevékenységet.

Továbbá oda kell figyelni a *kriptográfiai sérülékenységek* kihasználásának eshetőségére is, hiszen a kriptográfiai algoritmusok, illetve protokollok szolgálják az adatok átvitele és tárolása során történő védelmet.

Ezen felül beszélhetünk *protokoll és alkalmazásprogramozási interfész (API) hibák kihasználásáról*, amelyeknél cél lehet egyebek mellett, akár egy védett üzenet feltörése vagy hamis üzenetek előállítása is. Fontos megemlíteni a *humán erőforrás ellen* irányuló adathalászatot, nyílt forrású információszerezést (OSINT) vagy a köznyelvben gyakorta használt social engineering módszerét. Hiszen hiába nevezhetjük viszonylag erősnek a védelmi rendszerünket, ha a felhasználók nem elég felkészültek ezeknek a használatára.

Végül pedig veszélyes elemként említhetjük meg *a belső támadókat*, akik legitím módon férhetnek hozzá rendszerekhez és több információval is rendelkeznek, mint a fentebb említett támadók. Nemcsak a rendszerelem ismeretes számukra, de ezeknek a gyengeségei is. [5]

MVM ÉS MAVIR

Ha Magyarország villamosenergia-ellátásával összefüggésbehozható szervezeteit keressük, akkor két intézményt kell szemügyre vennünk. Egyrészt a Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (Továbbiakban: MAVIR), másrészt pedig a MVM Paksi Atomerőmű Zrt. (Továbbiakban: MVM) jöhet szóba.

A MAVIR feladata többek között országos szinten az energiarendszer teljesítményegyensúlyának fenntartása és rendszerirányítással összefüggő műszaki feladatok. Célja pedig a maximális ellátás- és üzembiztonság megteremtése, amellyel biztosítja a villamosenergia-piac hatékony működését. Nemzetközi viszonylatban összehangolja hazánk villamosenergia-rendszer működését a szomszédos hálózatokkal és koordinálja az egyes nemzetközi szakmai együttműködések. Ezzel együtt az európai villamosenergia-rendszer működőképességének fenntartásában is szerepe van és biztosítja a felhasználók számára a diszkriminációmentes hozzáférést. [6]

Az MVM Csoport működése lefedi hazánk teljes energiarendszerét. A MAVIR tulajdoni szempontból a cégcsoport tagja, de speciális helyzetből adódóan nem része magának a vállalatcsoportnak. Az MVM főbb szerepei között megemlíthetjük a villamosenergia-termelést, a villamosenergiával való kereskedést vagy a fontos elemként megemlíthető átviteli rendszerirányító tevékenységét, amelyet az MVM Csoport leányvállalata a MAVIR Zrt. végez az EU-s irányelveknek megfelelően.

3. sz. ábra: Paksi Atomerőmű [10]

Forrás: <http://mvm.hu/bemutakozas/mvm-csoport/mvm-paksi-atomeromu-zrt/>

Ehhez kapcsolódóan nem szabad kihagyni a Paksi Atomerőmű tevékenységét, hiszen Magyarország villamosenergia-iparának legnagyobb termelőegysége. A hazai villamos energia közel felét itt termelik meg. [7]

Tehát összességében a Paksi Atomerőmű által termelt áramot megveszi az MVM nagykereskedő cége, ezután a további folyamatokat a MAVIR felügyeli, szervezi az áram elosztását, így az eljut a helyi fogyasztókhoz.

ÖSSZEGZÉS

Mit állapíthatunk meg összegzésként? Látható, hogy Magyarországon is, ugyanúgy mint általánosságban bárhol, a villamosenergia-rendszerek védelme, fontos szerepet tölt be a kritikus infrastruktúra védelemben. Interpedens módon ezek a rendszerek kapcsolódnak más szektorokhoz is, így elmondható: „*Ha áram nincs, semmi sincs.*” Hazánkban az is szükségesebbé teszi a védelmüket, hogy bár több energiatermelő biztosítja az ellátást számunkra, a termelés és elosztás elég nagy részben köthető az MVM-hez. Támadása, megsérülése, esetleges megsemmisülése esetén a hazai energiatermelés fele kiesne, ezért nem engedhetjük meg magunknak a sebezhetőségét.

A villamosenergia-rendszer a legkritikusabb infrastruktúra? Határozott igennel lehet felelni erre a kérdésre, de az, hogy a védelme mekkora és milyen minőségű erőforrásokat igényel, az egy másik kutatást igényel. A jövőben fel kell fedni a hazai energiaszektor kockázati listáit és sebezhetőségeit azért, hogy minél jobban és hatékonyabban tudjuk megvédeni azt, a lakosság alapellátásának és biztonságának érdekében.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] A kritikus infrastruktúra védelem fogalmi rendszere, hazai és nemzetközi szabályozás, (Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács pályázata) pp. 5-18. (2011) Letöltés dátuma: 2020. 06. 01.
- [2] KRÁLOVÁNSZKY Kristóf: A villamosenergia-rendszer kiber és nemzetbiztonsági kockázatai Letöltés dátuma: 2020. 12. 26.
- [3] rész) Nemzetbiztonsági Szemle 7. évfolyam (2019) 3. szám pp. 42. [https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/14737/WEB---NSZ_2019_3--040-057_Kralovanszky_Kristof.pdf;jsessionid=EAF89607D73DCA386485EBD79DCB5155?sequence=1] Letöltés dátuma: 2020. 12. 26.
- [4] BOGNÁR Balázs; RÉVAI Róbert; RONYECZ Lilla: A létfontosságú rendszerelemek közötti interdependencia kockázatainak elemzése, különös tekintettel az egészségügyi ágazat rendszerelemreire és létesítményeire, Hadmérnök XIII. évfolyam 1. szám (2018) pp. 134. [http://hadmernok.hu/181_10_bognar.pdf] Letöltés dátuma: 2020. 12. 26.
- [4] By Steven M. Rinaldi, James P. Peerenboom, and Terrence K. Kelly, Identifying, Understanding, and Analyzing Critical Infrastructure Interdependencies, (2001) pp. 14-16. [https://www.researchgate.net/publication/3206740_Identifying_understanding_and_analyzing_critical_infrastructure_interdependencies?enrichid=rgreq-71984d6c5d446ae500b749a3f998509f-XXX&enrichSource=Y2922XJQYWdIOzMyMDY3NDA7QVM6Mjg3MzE5NTMwNzIxMjg1QDE0NDU1MTM3MjI1NzI%3D&el=1_x_3&_esc=publicationCoverPdf] Letöltés dátuma: 2020. 12. 26.
- [5] Szerk.: BONNYAI Tünde; GÖRGEY Péter; KRASZNAY Csaba, Villamosenergetikai ipari felügyeleti rendszerek kiberbiztonsági kézikönyve, ISBN 978-615-00-9827-2, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Nemzeti Kibervédelmi Intézet, Budapest (2020) pp. 18-21. [https://www.seconsys.eu/#downloads] Letöltés dátuma: 2020. 12. 23.
- [6] A rendszerirányítás 70 éves története [https://www.mavir.hu/web/mavir/rolunk] Utolsó megtekintés: 2020. 12. 27.
- [7] MVM Paksi Atomerőmű Zrt. [http://mvm.hu/bemutakozas/mvm-csoport/mvm-paksi-atomeromu-zrt/] Utolsó megtekintés: 2020. 12. 27.
- [8] Villamos energetikai ellátó rendszerek egy eleme: villamos-hálózatok <https://www.vd.hu/> Utolsó megtekintés: 2020. 12. 27.
- [9] Létfontosságú rendszerek interdependenciája: saját szerk. Forrás: MUHA Lajos: A kritikus információs infrastruktúrák védelme, ReNet Technológia Kft., (2015.) ISBN 978-963-12-4434-2 pp. 29. Letöltés dátuma: 2020. 06. 01.
- [10] Paksi Atomerőmű, <http://mvm.hu/bemutakozas/mvm-csoport/mvm-paksi-atomeromu-zrt/>, Utolsó megtekintés: 2020. 12. 27.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KISS REBEKA

HASZNOS VAGY HASZONTALAN? – MÉRLEGEN A TÖRVÉNYEK JOGALKOTÓI INDOKLÁSA

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Alkotmányjog, jogalkotás, törvényalkotás

Szerző kutatási témája: A törvények jogalkotói indokolásának vizsgálata

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: kiss.rebeka@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Kiss Rebeka a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közigazgatás-szervező szakán szerezte alapszakos diplomáját, szakdolgozatában a kiszervezett jogalkotás és „parlamentari kormányzás” kérdéskörét vizsgálta. 2018-ban az Intézményi Tudományos Diákköri Konferencián I. helyezést ért el, így dolgozatát az OTDK-n is bemutathatta. Jelenleg az NKE államtudományi osztatlan mesterképzésének végzős hallgatója, valamint az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának elsőéves jogász hallgatója. A törvények jogalkotói indokolásának vizsgálatát bemutató pályaművével a 35. OTDK-n Alkotmányjog 1. (jogalkotás) tagozatban III. helyezést ért el.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

HASZNOS VAGY HASZONTALAN? MÉRLEGEN A TÖRVÉNYEK JOGALKOTÓI INDOKOLÁSA

Kiss Rebeka

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

1. Témafelvetés

Kutatásom a minőségi jogalkotás egyik fontos garanciális elemének, a törvények indokolási kötelezettségének vizsgálatára irányul. Kiemelkedő fontossága és aktualitása megalapozott azáltal, hogy egy régóta problémaként fennálló és mind a mai napig nem orvosolt problémakör átfogó vizsgálatára vállalkozik. Éppen ezért a törvényalkotás e szegmensét vizsgáló kutatásom hiánypótló jelleget kíván betölteni és olyan kutatási kérdésekre próbál választ adni, melyek a hazai szakirodalomban még nem kerültek megválaszolásra.

Napjainkban az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslatok ugyan *pro forma* tartalmazzák a kötelezően csatolandó, iránymutatásként szolgáló indokolásokat, azonban ezek gyakran nem tartalmaznak valós hozzáadott értéket, és a jogalkotás garanciáját sem erősítik. Ennek hiányában pedig a jelenlegi indokolási gyakorlat nem biztos, hogy megfelel a jogalkotásról szóló törvény által támasztott normatív követelményeknek. Az indokolások elvi szinten alkalmasak kell legyenek arra, hogy bemutassák egy jogszabály kapcsán azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat, amelyek indokolták teszik a szabályozást, valamint az elérni kívánt célokat, illetve a várható hatásokat. Ezzel szemben a gyakorlatban az indokolások sokszor csupán magát a normaszöveget ismétlik meg, vagy annak szövegszerű átiratát képezik, ezáltal pedig az indokolási kötelezettség számos esetben formálissá és üressé válik. A jogalkotással kapcsolatos követelmények gyakorlatban történő „megspórolásával” egy jogállamban elkerülhetetlenné válik a jogalkalmazási bizonytalanság, melyben a jogalkotó esetleges hibája következtében a jogalkalmazót, valamint a jog címzettjeit éri hátrányos következmény.

2. Módszertani alapok

1.sz. ábra: A kutatás módszertanának bemutatása

Szakirodalom feldolgozás
Dokumentumelemzés

Adatgyűjtés
Adatbázis-építés (30.096 cella)

Interjúk

Bírákkal és a Jogtár egyik szerkesztőjével

Esettanulmányok

céllirányos mintavétel

Forrás: saját szerkesztés

3. Kutatási célkitűzések

Kutatómunkám középpontjába a hazai törvényalkotást helyeztem, kiemelt figyelmet szentelve a törvények ez idáig keveset vizsgált jogalkotói indokolásainak. A kutatás során a következőket vizsgáltam:

- milyen funkciót töltenek be a törvényjavaslatok indokolásai;
- milyen indikátorok alapján határozható körül az indokolások normativitásának kérdése;
- a törvényjavaslatokhoz *pro forma* benyújtott indokolások a formális kötelezettségen túl tartalmi szempontból segíteni tudják-e a jogalkotó szándékának megismerését, valamint azoknak a társadalmi, gazdasági és szakmai körülményeknek a megismerését, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik;
- a jogalkotásban – a vonatkozó jogszabályok folyamatos módosítása mellett – miért maradt az indokolási kötelezettség mind a mai napig kvázi *lex imperfecta*;
- a törvények és az indokolások mérhetővé tétele után a kapott adatok összehasonlításával milyen összefüggések rajzolódnak ki, ezek alapján milyen következtetéseket lehet levonni;
- a Magyar Közlöny mellékleteként létrehozott Indokolások Tára milyen érdemi változást hozott a korábbi gyakorlathoz és szabályozáshoz képest.

4. A törvények jogalkotói indokolása, mint a vizsgálat alapegysége

1. sz. táblázat: A jogalkotói indokolások normativitásának körülhatárolása

	normatív erejű információ	nem normatív erejű információ
norma tartalmú információ	jogszabályi szövegek	jogdogmatikai feldolgozások
esztimációs tartalmú információ	preambulumok	törvények jogalkotói indokolása

Forrás: saját szerkesztés

A jogalkotói indokolás az Országgyűléshez benyújtott törvényjavaslat szövegtervezetét kísérő, formailag kisebb-nagyobb mértékben kötött

alakú, nem normastruktúrában kifejezett olyan dokumentum, amely a törvényjavaslat előterjesztőjének előadásában a törvényjavaslat 1990–2018 között kihirdetett törvények számbeli mutatóiról. Az adatgyűjtést elvégezve összehasonlítottam a törvények közlőnybeli normaszövegének és a hozzájuk fűzött indokolásoknak a hosszát, szóközzökkel számolt karakterszámban mérve.

Az adatok megfelelő leszűrésével arra kívántam választ kapni, hogy megfigyelhető-e valamilyen mintázat vagy korreláció a törvények hosszúsága és az indokolások hosszúsága között. Feltételezésem szerint egy hosszabb, részletesebben kifejtett indokolás minőségi mérce szempontjából is jobban hozzá tud járulni a normastruktúrába foglalt rendelkezések megértéséhez, megfelelő alkalmazásához, míg az indokolás tömörebb kifejtése annak minőségére is negatív hatással járhat.

A 4. ábráról leolvasható, hogy miként változott az adott ciklusban keletkező törvényszövegek és indokolásszövegek egymáshoz való aránya. Az adatokból kirajzolódik, hogy szinte folyamatos csökkenés figyelhető meg az indokolások átlagos hosszának a törvények átlagos hosszához viszonyított értékében. A folyamatban az 1998–2002-es törvényhozási ciklus jelent némi törést, azonban ez az érték nem mondható kiugrónak.

4.1. Indokolási kötelezettség, az indokolások címtettjei

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. Törvény (Jat.) 18.§ (1) bekezdése alapján: „*A jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági, szakmai okokat és célokat, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi szabályozás várható hatásait, és az álláspontját az indokolás közzétételéről.*”

Varga Csaba tipizálása szerint az alábbi címtetti csoportokat különböztethetjük meg egymástól:

- Államhatalmi testület
- Társadalom egésze
- Jogalkalmazó
- Jogalkotó

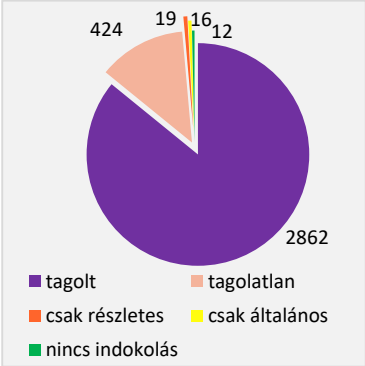
Kiindulhatunk abból a gondolatból, hogy az indokolások valamennyi címtettje a normastruktúrát teljes egészében és összefüggéseiben feltáró, összetett társadalmi-politikai-jogi indokolást igényel, azonban realisabb azt feltételeznünk, hogy az egyes címtetti körökbe tartozók más-más elmélyültséggel lesznek a normaszövegek és az azokhoz fűzött indokolások fogysztói. [2]

4.2. Az indokolások formája, tagolása és tartalma

Hogy miért is fontos tagolni és vajon mi alapján érdemes formai szempontból felosztani a törvényjavaslatok indokolását, arra választ az egyes címtetti körök által támasztott igények és követelmények adnak.

Az általános részben az összetett társadalmi-politikai vonatkozás kell domináns szerepet kapjon, a részletes indokolásban pedig a jogi vonatkozás kell hangsúlyosabb kifejeződést nyerjen. Az opcionális felosztás azonban nem azt jelenti, hogy az indokolás két része elválasztható egymástól. A jog normastruktúráit indokoló jogalkotói indokolásokban a társadalmi-politikai és a jogi indokolás kölcsönös egymásra hatással, eltérő arányban és hangsúlyozottságban, de együttesen kell jelen legyen.

2.sz. ábra: A jogalkotói indokolások struktúrája

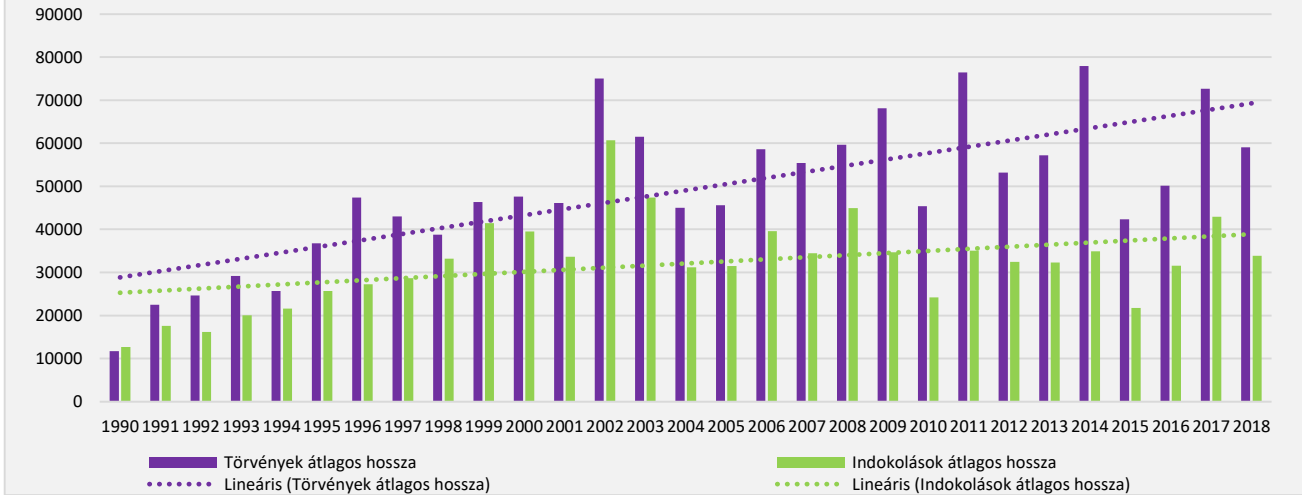
Forrás: saját szerkesztés az elkészített adatbázis alapján

Az ideális felosztást felvázolva az indokolások tényleges struktúráját megvizsgálva azt látjuk, hogy elvétele, de találkozhatunk olyan törvényjavaslatokkal, amikhez nem nyújtottak be indokolást, vagy tagolatlan formában kerültek benyújtásra, vagy az indokolásnak csak az egyik részét – csak az általános, vagy csak a részletes indokolást – tartalmazzák. A törvények 15%-a, 471 db nem a gyakorlatnak megfelelő struktúrát követi.

Az egyik talán leg súlyosabb probléma az indokolások tartalmát tekintve, hogy azok sokszor lényegében csak megismétlik szakaszjelzések nélkül „prózában leírva” [3] a norma szövegét, vagy formálissá válva kvázi tartalomjegyzékként szolgálnak a jogszabályhoz. Az indokolási kötelezettségre sokszor úgy tekint a jogalkotó, mint egy letudandó, kellemetlen de teljesítendő feladatra. [4]

5. Indokolások számokban

3. sz. ábra: A törvények és az indokolások átlagos hossza

Forrás: saját szerkesztés az elkészített adatbázis alapján

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

KOLLER MARCO

**KORCSOPORTOS ELFOGADOTTSÁG VIZSGÁLAT AZ OKOS ESZKÖZÖK ÁLTAL
GYŰJTÖTT ADATOK ÉS AZ ÁLLAMI SZEREPVÁLLALÁS KAPCSÁN**

**KOCKÁZATMENEDZSMENT ELMÉLETÉNEK ALKALMAZÁSA, MINT
BIZTONSÁGTUDATOSSÁGI MECHANIZMUS**

Szerző intézménye: NKE – HHK Hadtudományi Doktori Iskola

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: Adatvédelem, kockázatmenedzsment, biztonság tudatosság

Szerző státusza: Doktorandusz

Szerző elérhetőségei: E-mail: marcoakoller@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

A Szerző tudományos munkásságát az NKE Rendészettudományi Karán kezdte meg alapszakos hallgatóként, ahol „A migráció nemzeti és nemzetbiztonsági kihívásai, kockázatai” címmel az intézményi Tudományos Diákköri Konferenciát követően a 2017-es OTDK-n I. helyezést ért el, valamint a Had- és Rendészettudományi Tagozat Pro Scientia aranyérmesévé választották. BsC-s időszakában szakkollégiumi, demonstrátori, illetve hallgatói újságírói tevékenységet folytatott, a fentiek okán Egyetemi Szakmai Díjban részesült. Mesterszakosként kezdett érdeklődni az információs műveletek témaköre, és a kiberbiztonság iránt konzulense, Dr. Bányász Péter útmutatásai mentén. Jelenleg a Hadtudományi Doktori Iskola I. éves doktorandusza. A tervezett disszertációjának címe: „Okos eszközök fejlődő irányai, az információs társadalom biztonsági kihívásai, az adatbiztonság és a társadalmi elfogadottság tükrében”, Dr. Dobák Imre témavezetése alatt.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

Korcsoportos elfogadottság vizsgálat az okos eszközök által gyűjtött adatok és az állami szerepvállalás kapcsán.

Koller Marco

Nemzeti Közzolgálati Egyetem – Hadtudományi Doktoriskola

A kutatás célja

Hipotézisem szerint a biztonságtudatosságban eltérés lehetséges az különböző generációkban, egy kérdőíves felmérésen keresztül, amit egy kérdőíves felméréssel kívántam bizonyítani. Meghatároztam két korcsoportot 25 év alattiak, illetve 50 év feletti, nevezzük az előbbieket fiataloknak, míg az utóbbit idősebbeknek. Álláspontom szerint a fiatalokat nem érdekli a nem kívánt adatgyűjtést, amíg az idősebbeket inkább zavarja. Továbbá az idősebbek fogékonyabbak a szolgálatok feletti nagyobb állami kontrollra és elégedettebbek a meglévő szabályozásokkal, ellentétben a fiatalokkal.

1.sz.ábra:Forrás:https://www.vasarnapihitek.hu/fokusz/generaciok_csataja_ki_nyom_le_kit, Németh András Péter felvétele,

Kutatási módszertan

A nemzetközi és hazai szakirodalomon és jogi szabályozáson túl a társadalmi elfogadottságot a TAM2 modell (társadalmi elfogadottsági modell egy fajtája) és egy a nemzetközi szakirodalomban már megjelent publikációban felhasznált kérdőív alapján egy felméréssel vizsgáltam, melyet tervezetten SPSS kereszttábla analízissel értékelttem ki.

Kérdőíves felmérés kitöltői

A kérdőívet összesen 201 személy töltötte ki, a kérdőív nem reprezentatív, azonban a kitöltő személyek száma alapján lehet bizonyos fokú következtetéseket levonni. A kutatás során felmértem, hogy a kitöltők, milyen arányban vannak azok a személyek, akik dolgoznak vagy tanulnak, vagy munka mellett tanulnak, illetve nem dolgoznak és tanulnak. A legnagyobb kategória a csak dolgozók kategóriája, akik a válaszadók, mintegy 40 %-át (82 fő) tették ki. Továbbá felmérésre került, hogy az IT/adat,-és információbiztonság területén hány fő dolgozik, vagy tanul a területen. Ez összességében 34 fő volt, azaz a kérdőívet kitöltők közel 17%-a, ami álláspontom szerint magas adatnak tekinthető, így valószínűsíthetően ezen személyek pozitívan befolyásolták a keletkezett adatokat.

Továbbá megállapítható, hogy a kitöltők iskolai végzettség szerinti legnagyobb csoportok az érettségivel rendelkezők (71 fő), őket követik a Bsc oklevéllel (58 fő) majd Msc oklevéllel (47 fő) rendelkezők. A kérdőívből levonható következtetések a viszonylag magasán képzett fiatal korosztály teszi ki. 20-29 év közötti személyek száma összesen 114 fő. Azonban kiemelendő, hogy bár összes kitöltő 201 fő volt, egyes kérdésekre beérkezett összes válasz száma alacsonyabb is lehet, figyelemmel arra, hogy a válaszok megadása nem volt kötelező. A kitöltések során egy ötfokú skálán kellett egy adott állítással való egyetértést kifejezni, ahol az 1. az állítással való teljes egyet nem értés, míg az 5 az állítással való teljes mértékű egyetértést jelöli. A 0-s választási lehetőség azt jelölte, hogy az illető nem tudja vagy nem kíván válaszolni az állításra.

Kérdőíves felmérés részeredményei

Az alábbiakban a felmérés négy kiemelt állítással kapcsolatban beérkezett válaszokat vizsgáltam, amelyek álláspontom szerint a kérdőíves felmérés kardinális lényegét leginkább reprezentálja. A lenitekben olvasható adatok nem tartalmazzák azokat a személyeket, akik nem kívántak vagy nem tudtak válaszolni.

1. Állítás: A meglévő szabályozások védelmet nyújtanak a személyes adatokkal való visszaélés ellen.

A 25 év alattiak csoportja (amely 79 főt tesz ki) az állítással kapcsolatban, leginkább semleges attitűdöt mutatott (28 fő). Azonban azon személyek száma, akik negatív attitűdöt (az állítást teljes mértékben vagy elutasítók, vagy inkább elutasítók) mutattak, is viszonylag magas volt (23 fő). Azok, akik pozitív attitűdöt mutattak (teljes mértékben egyetértettek, inkább egyetértettek) száma valamennyivel alacsonyabban alakult a fentiekhez képest (20 fő). A fentiek alapján megállapítható, hogy a fiatalok hozzáállása változó a meglévő szabályozásokkal kapcsolatban, kiemelkedő hajlandóság valamelyik attitűd képviselésére jelen csoportban nem alakult ki. Az idősebbek csoportja (29 fő) közül, akik semleges álláspontot képviseltek 10 fő volt. A negatív attitűddel rendelkező kitöltők volt többségben ebben a csoportban, 11 fő volt, míg pozitív attitűddel rendelkezők csak 6 fő volt. Előzetes feltevéssel ellentétben az idősebb korosztálynak összességében negatívabb az attitűdje a meglévő szabályozások által nyújtott védelemmel kapcsolatban, mint a fiataloknak.

2. Állítás: Az államnak nagyobb kontroll alatt kellene tartania a szolgálatokat.

A fiatalok esetében a semleges hozzáállást képviselők a csoport 10 fő volt. Az állítással egyet nem értők 15 fő, míg a pozitív attitűdöt mutatók 51 főt tettek ki. A feni állítással kapcsolatban az idősebbek csoportjában a semleges álláspontot képviselők száma 6 fő volt. Míg a negatív attitűdöt mutatók csupán 1 fő. A fiatalokhoz hasonlóan az állítással száma jelen esetben is magas volt az egyetértők száma (19 fő), ami majdnem elérte a jelen kérdésre válaszadó idősebbek csoportjának 66%-át (29 fő). A fentiek igazolták a felvetésem, hogy az idősebb generáció a szolgálatok feletti erősebb állami kontrollhoz pozitívan áll hozzá. Azonban a fiatalabb korosztály nagy része is pozitívan áll a szolgálatok feletti magasabb állami kontroll felvetéséhez. A 25 év alattiak csoportjában felmért nagyszámú pozitív reakció álláspontom, alapján annak is betudható, hogy ezen csoport kitöltői között (tekintettel arra, ahogy a fentiekben is említettem az ismeretségi körömből kerültek ki a felmérésben résztvevők egy része) nagy számban lehetnek az Nemzeti Közzolgálati Egyetem hallgatói is, akik tekintettel a speciális képzési és kimeneteli rendszerükre magasabb arányban lehet pozitív a hozzáállásuk az állami szerepvállaláshoz.

3. Állítás: Nem szeretem, amikor a szolgálató személyes adataimhoz kér hozzáférést.

Az általam vizsgált mindkét csoport magas számban egyetértett a kijelentéssel. A fiatalabbak csoportjából (60 fő) és az idősebbek (22 fő) csoportjából is 76%-os volt az állítással kapcsolatos pozitív attitűdöt képviselő aránya. Semleges attitűdöt a fiatalok körében 15 fő, negatívát pedig mindössze 3 fő mutatott. Az idősebbek viszonylatában a semleges értéket képviselők 4 fő volt, míg a negatívan viszonyulók száma 3 fő volt. A fentiek alapján jól látható, hogy alapvetően mindkét generáció képviselői sem szereti azt, amikor a szolgálató személyes adatokhoz kér hozzáférést.

A kérdőíves felmérés jelen eredményei alapján azon következtetések vonhatóak le, hogy mindkét korcsoport nem kedveli a személyes adatok megadását a különböző szolgálatok részére, illetve, egyetértene azzal, hogy a szolgálatok túl sok adatot gyűjtenek, és az államnak nagyobb kontroll alatt kellene tartania őket. A meglévő szabályozásokkal kapcsolatban a résztvevők attitűdje inkább semleges volt, azonban ebben a kategóriában az idősebbek csoportja arányaiban negatívabb attitűdöt mutatott. A felmérés meglepő eredménye volt, hogy a magasabb állami kontroll ötlete a szolgálatok irányában a fiatalabbak között is pozitív reakciót váltott ki.

Felhasznált irodalom

[1] Bányász Péter: Az okos mobil eszközök biztonsága, Hadmérnök, XIII Évfolyam 2. szám, 2018., 360-377. o.

[2] Fehér-Polgár Pál – Beerger Michel: A sajáttulajdonú mobil eszközök információbiztonsági kockázatai, International Journal of Engineering and Management Sciences, Vol. 3. (2018). No. 4., 2018., 176-185. o., DOI: 10.21791/IJEMS.2018.4.16

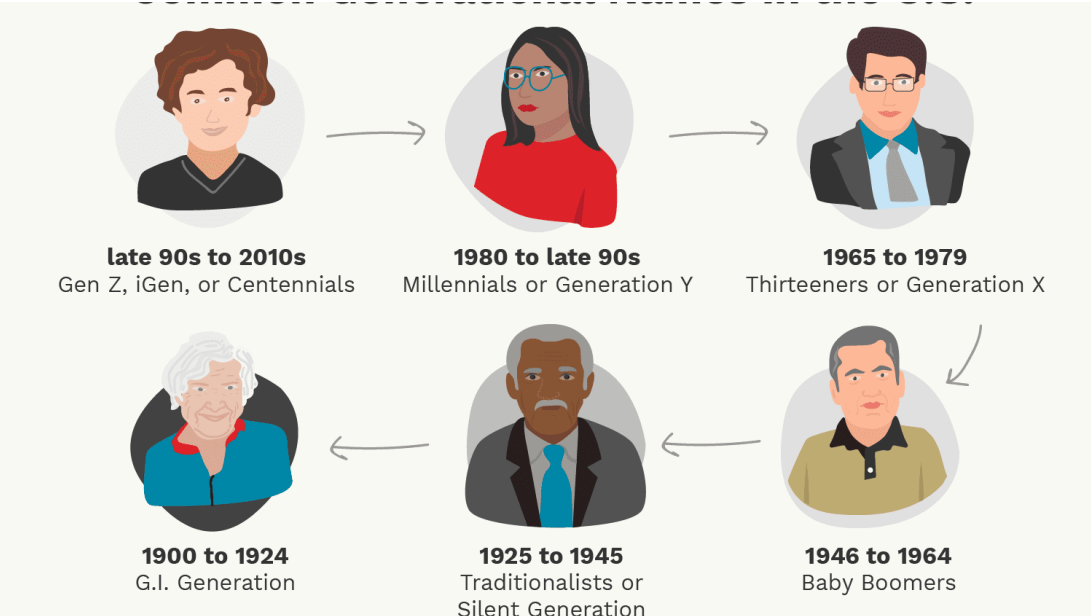
[3] Kiss Attila – Krasznay Csaba: A felhasználói viselkedéselemzés kiberbiztonsági előnyei és adatvédelmi kihívásai, Információs Társadalom, 2017/1. szám, 2017., 55–71. o.

[4] Vladlena Benson - Jean, Noel Ezingear - Hemamali Tennakoon - George Saridakis: Individual informationsecurity, user behaviour and cyber victimisation: An empirical study of social networking users, In: Technological Forecasting and Social Change, Volume 102, 2016., 320-330. o.

„Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-3-I-NKE-94 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

2.sz.ábra:Forrás:Tought.Co https://www.thoughtco.com/names-of-generations-1435472

4. Állítás: A szolgálatok túl sok személyes adatot gyűjtenek.

Az általam vizsgált mindkét csoport magas számban egyetértett a kijelentéssel. A fiatalok csoportjából (60 fő) és az idősebbek (22 fő) csoportjából is 76%-os volt a pozitív attitűdöt képviselő aránya. A fiatalok esetében a semleges álláspontot képviselő száma 13 fő, a negatív attitűdöt képviselő száma pedig 5 fő volt. Az idősebbek csoportjában a semleges álláspontúak 5 -en voltak, míg a negatív attitűddel rendelkezők száma csak 1 főt érte el. Jelen adatok azt mutatják, hogy mindkét generáció nagy százalékban egyetért abban, hogy a szolgálatok túl sok személyes adatot gyűjtenek.

Következtetés

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

Kockázatmenedzsment elméletének alkalmazása, mint biztonságtudatossági mechanizmus.

Koller Marco

Nemzeti Közszolgálati Egyetem – Hadtudományi Doktori Iskola

A kutatás célja

Jelen írás célja a kockázatmenedzsment folyamatán keresztül tudományos igényességgel bemutatott, tudatos felhasználói magatartás megfogalmazása, amely alkalmas arra, hogy egy felhasználó visszaszorítsa a nemkívánatos, személyével kapcsolatos adatgyűjtést. Úgymond az adott felhasználó, hogyan tudja elkerülni, minimalizálni az online térben, kiváltképpen az okos eszközökre telepíthető alkalmazások általi nemkívánt adatgyűjtés kockázatát a tudatos felhasználó magatartásával a kockázatmenedzsment folyamatán keresztül.

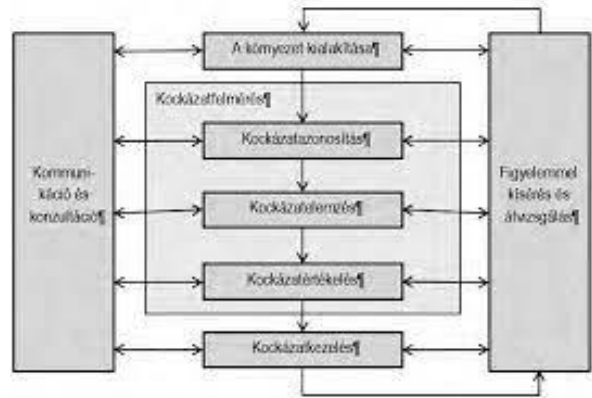
Kockázat és annak fogalmi elemei

A kockázatot - az ISO 31000 szabvány alapján - mint a bizonytalanság szervezeti célokra való hatását értelmezzük. A fentiek alapján megállapítható, hogy a kockázat valamilyen bizonytalansági faktort jelöl, melynek bekövetkezése esetén negatív hatása van valamilyen védendő értékre. Információbiztonsági szempontból bizonytalanság annak a hiánya, hogy képesek vagyunk előre jelezni az aktuálisan végbe menő cselekmények jövőre történő hatását. Amennyiben a bizonytalanság és a kockázat fenti definícióból indulunk ki, arra a következtetésre juthatunk, hogy a kockázat negatív hatásának bekövetkezésének megelőzése érdekében a bizonytalanságot kell csökkenteni, úgy, hogy a lehetséges hatást felmérése érdekében növeljük az informáltságunkat.

Kockázatmenedzsment

A kockázatmenedzsmentnek több definíciója létezik, álláspontom alapján a lenitekben olvasható az egyik legszemléletesebb. A kockázatmenedzsment egy olyan vállalatvezetési alrendszer, ami a döntés szempontjából releváns kockázatokat rögzíti, méri és irányítja, valamint a vállalat összes kockázatát felügyeli és elemzi a kapcsolódó potenciális veszteségeket. A kockázatmenedzsment, mint folyamat magában foglalja a kockázatelemzést, kockázat kiértékelést, továbbá a kockázatszabályozással kapcsolatos irányítási elveket és gyakorlatokat. A folyamatos kockázatmenedzsment olyan széles körben használt módszer, amely alkalmas a különböző kockázati elemeket is magában foglaló munka menedzsmentjére. A kockázatmenedzsment iteratív és adaptív folyamat, mely minden tevékenysége az előzőre épül, felhasználva a korábbi lépések során feltárt információkat, folyamatosan csökkentve a kockázatot. A kockázatmenedzsment folyamata alkotóelemeire bontva az alábbiak szerint néz ki:

1. Környezetkialakítás
2. Kockázatfelmérés (Kockázat azonosítás, Kockázat elemzés, Kockázat értékelés)
3. Kockázat kezelés,
4. Kockázat elfogadás,
5. Kockázatok kommunikációja konzultációja,
6. Kockázat figyelemmel kísérés és átvizsgálás.

1.sz. ábra: Forrás: Horváth Zsolt: A kockázatmenedzsment informatikai kérdései, Informatika és Minőség, MM 2016/3., 151.o./A kockázatfelmérés és -kezelés általános folyamata (MSZ ISO 31000:2015)

Kockázatmenedzsment biztonságtudatossági alkalmazása

Környezetkialakítás: Először ki kell alakítani a környezetet, meg kell állapítani az alapvető szempontokat, ami alapján értékelheti az adott felhasználó az esetleges kockázatokat. Meg kell határozni, hogy mi az az esetleges hatás, amely belefér egy adott applikáció letöltésébe, egy honlap meglátogatásába, és így tovább. Tehát meg kell határozni, hogy

milyen kockázatok várhatóak egyes jogosultságok (Sütik elfogadása, GPS koordináták, stb.) megadása, azokkal való visszaélés milyen kockázatokat rejt magában. A környezet kialakításkor az előzetes tájékozottság szükséges.

Kockázatfelmérés (Kockázat azonosítás, Kockázat elemzés, Kockázat értékelés): A felhasználónak azonosítania kell egy adott alkalmazás telepítése előtt, vagy honlap meglátogatása, azon történő regisztráció előtt, hogy milyen specifikus fenyegetésekkel kell szembenéznie, fel kell mérnie, hogy mennyiben tudja kontroll alatt tartani az adott applikáció, vagy weblap által gyűjtött adatokat. pl.: korlátozott hozzáférés biztosítása egy alkalmazásnak, sütik konfigurációja. Fontos, hogy azonosítani kell a felhasználónak, hogy mik azok a vagyonelemek, melyre az alkalmazás vagy weblap kockázatot jelenthet. pl.: személyes adatok, maga a készülék vírusmentes állapota stb. Ezek megtörténte után mérlegelnie kell, hogy milyen valószínűséggel következhet be biztonsági incidens, milyen hatásai lehetnek, azaz a várható hatást és a bizonytalansági faktort kell szem előtt tartani. Végül értékelni szükséges, hogy a várható negatív hatás mértéke és bekövetkezésének valószínűsége alapján érdemes az előzetesen kiválasztott tevékenységet végrehajtani.

Kockázat kezelés: Ha felmerül a felhasználóban, hogy kockázat áll fenn, akkor a kockázatmenedzsment jelen szakaszát kell alkalmazni. Alapvetően háromféle kockázatkezelési lehetőséggel tud élni. Módosítja a kockázatot, amennyiben lehetséges, egyes jogosultságokat megvon. Vagy fenntartja a kockázatot, tekintettel arra, hogy az alkalmazás vagy weblap használata elengedhetetlen, vagy olyan kényelmi funkciót tölt be, hogy a kockázat vállalása megéri. Illetőleg elkerülheti a kockázatot (adott alkalmazás törlése, le nem töltése, regisztráció elkerülése egy adott oldalon).

Kockázat elfogadás: Fontos, ahogy a fentiekben is említésre került, a felhasználói tudatosság nem nyújt teljes védelmet, azonban a kockázatok szintje meghatározásra kerülhet, ez által biztonságosabbá tehető az alkalmazások használata. A felhasználónak a fenitek alkalmazása után, amennyiben elfogadhatónak ítéli a fennmaradó kockázatokat, azokat el kell fogadnia és tisztában kell lennie azok lehetséges hatásaival, illetve a bekövetkezési valószínűséggel.

2.sz. ábra: Forrás: <https://compliancenavigator.bsigroup.com/en/medicaldeviceblog/risk-control-in-the-third-edition-of-iso-14971>

Kockázatok kommunikációjának konzultációja: Felhasználói viselkedésre történő átvezetése jelen kategóriának nehezen értelmezhető, figyelemmel arra, hogy ez a vállalatoknál egyes projekteknél alkalmazható ez a módszer. Azonban a biztonságtudatos magatartás esetén is felmerülhet, amennyiben az adott személy felmér egy bizonyos kockázatot, akkor azt jelezheti az applikáció fejlesztőinél vagy az értékesítés felületén, ahol az alkalmazást vásárolta. Ez által káros vagy nem kívánt adatgyűjtéssel foglalkozó applikációk akár kiszűrésre is kerülhetnek az által, hogy a fejlesztő nem tudatosan végezte ezt, vagy az értékesítési felületet birtokló cég távolíthatja el az alkalmazást az adott webshopból.

Kockázat figyelemmel kísérés és átvizsgálás: Végül kijelenthető, hogy a fentiek elvégzése nem egyszeri cselekvés, ennek egy folyamatnak kell lennie. Pl.: egyes applikációk frissítéseivel változhat kockázati besorolásuk vagy a felhasználó igénye is megváltozhat a biztonság terén. Így a felhasználónak fontos mindig monitoroznia, figyelemmel kísérnie az okos eszközén jelenleg telepített alkalmazásokat.

Felhasznált irodalom

- [1] Abonyi János – Fülep Tímea: Biztonságkritikus rendszerek, online egyetemi jegyzet, Pannon Egyetem, 2014. http://moodle.autolab.uni-pannon.hu/Mecha_tananyag/biztonsagkritikus_rendszerek/ch02.html
- [2] Bányász Péter: Az okos mobil eszközök biztonsága, Hadmérnök, XIII. évf. 2. szám, 2018., 360-377. o.
- [3] Hanane Bahtit - Boubker Regragui: Risk Management for ISO 27005 Decision support, International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology Vol. 2, Issue 3, 2013. 530-538. o.
- [4] Halczmann Attila: Kockázatmenedzsment követelménye irányítási rendszerekben, International Journal of Engineering and Management Sciences, Vol. 3.. No. 3., 2018., 314-323. o., DOI: 10.21791/IJEMS.2018.3.26
- [5] Horváth Zsolt: A kockázatmenedzsment informatikai kérdései, Informatika és Minőség, MM 2016/3., 148-156. o.
- [6] Székely Csaba: Stratégiai kockázatmenedzsment, Taylor, 7. évfolyam, 1-2. szám, 2015. 103-118. o

„Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-3-I-NKE-94 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.”

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

MAGAS BIANKA

A DIGITÁLIS ÁLLAMI MEGFIGYELÉS – A NAGY TESTVÉR MINDIG FIGYEL?

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Kiberbiztonság

Szerző kutatási témája: A mesterséges intelligencia alkalmazása az állami megfigyelésre, annak társadalmi elfogadhatósága

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: mbius98@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

A Szerző nemzetközi igazgatási alapszakos hallgatóként a kiberbiztonsággal az előző szemeszterben kezdett el aktívan foglalkozni. A fő érdeklődési területe a mesterséges intelligencia lehetőségei és veszélyei, melyből a Tudományos Diákköri Konferencián bemutatta kutatását. A területen végzett kutatásait, ismereteit számos konferencián volt lehetősége előadni.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

A digitális állami megfigyelés- a Nagy Testvér mindig figyel?

Magas Bianka

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

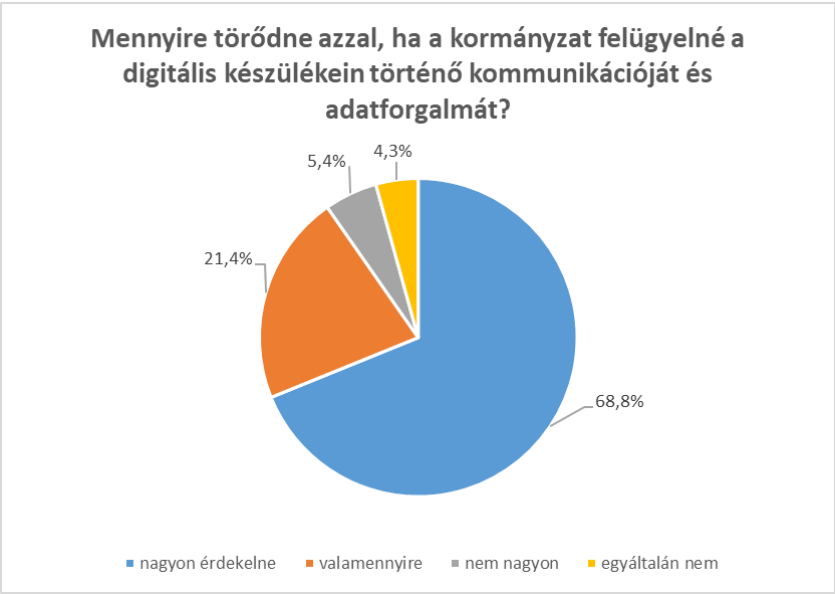

Bevezetés

Az állampolgárokról hatalmas mennyiségben gyűjtött adatok mesterséges intelligenciával való feldolgozása, kiértékelése számos ajtót megnyit az azokat birtokló vállalatoknak, államoknak. Felhasználási módját tekintve pedig nagyon fontos, hogy a témát minél szélesebb körben feszegezzük, hisz efelé halad a világ. Arra, hogy egy szuperhatalom hogyan használja tömeges magatartás- befolyásolásra, már napjainkban is látunk példát. Kínában egy, az állampolgárokat 24 órás megfigyelés alatt tartó, őket jelen időben értékelő, úgy nevezett szociális kreditrendszer kiépítését szorgalmazta a párt az elmúlt években, melynek alapját a mesterséges intelligencia és a big data szolgáltatja.[1] Az állampolgárok mesterséges intelligenciával történő megfigyelésének és pontozásának gondolata pedig nem korlátozódik le csupán az említett országra, a nyugati világban is szárnyait bontogatják az államok, óriásvállalatok (például a Google, Facebook) által.[2] Ezen vállalatok célja, jóllehet jelenleg a profitszerzés, de nem elképzelhetetlen annak a gondolata, hogy a megfelelő technológiával rendelkező államok is használatba veszik, ha nem is teljesen. Vajon a társadalom is akar a megfigyelés társadalmává válni? Elfogadható egy kínai típusú szociális kreditrendszer nyugaton is? Befolyásolja a támogatottságot az, hogy milyen politikai nézettel rendelkezünk?

Digitális állami megfigyelés

Elsősorban érdemes megfigyelni, hogy hogyan vélekedik a lakosság az állami megfigyelésről, amely a digitális eszközöket érintené. A kutatásból kiderül, hogy 68,8%-ot nagyon is érdekelné, ha felügyelnék őt az állami szervek, amelyet a valamennyire érdeklődők követnek. Csupán 4,3%-uk vélekedett úgy, hogy egyáltalán nem foglalkozna ilyennel.

1.sz. ábra Az esetleges digitális állami megfigyelésre tanúsított érdeklődés a kitöltők szerint (saját szerkesztés)

A kínai típusú kreditrendszer elfogadhatósága

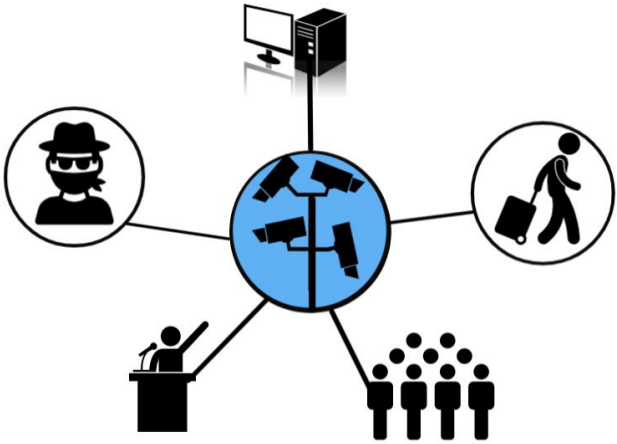
Ezután a kínai szociális kreditrendszert vettem alapul, mint egy esetleges teljeskörű digitális állami megfigyelés rendszerét. Kíváncsi voltam, a nyugati civilizációban milyen feltételei vannak annak, hogy egy ilyen rendszer támogatásra leljen. Röviden felvázoltam a kínai szociális kreditrendszer jellemzőit, és kértem a kitöltőket, hogy egy 1-től 5-ig terjedő Likert- skálán fejezzék ki véleményüket (az 1 a határozottan nem értek egyet, az 5 pedig a határozottan egyetértést jelentett) bizonyos szempontok alapján. Ezen lefuttattam a Kruskal- Wallis tesztet. A K-W teszt megmutatja, hogy van-e vagy nincs statisztikailag szignifikáns különbség három vagy több különböző, független csoport középértéke között. A tesztet lefuttattam a politikai irányultságukat tudók/bevallók és a nem válaszolók között (n=276). A politikai irányultsággal rendelkezők/irányultságukat megadó és nem tudók/nem válaszolók a szociális kreditrendszer elfogadhatóságához feltételeket szabtam. A tapasztalt különbség a két csoport között szignifikáns majdnem minden kérdésre adott válasz átlagértéke esetén. Azoknál, akik nem rendelkeznek vagy nem akarták megadni a politikai irányultságukat, náluk a legnagyobb az egyetértésre való hajlás. Nem állapítható meg jelentős különbség a csoportok között a rendszer hatékonyságára vonatkozó, illetve a baráti, családi támogatottságra esetére reagáló kérdés esetén. A középértékek 1 és 3 között változnak, tehát a „határozottan nem értek egyet” és a „semleges” között.

2.sz. ábra A politikai irányultság tudása/ bevallása és nem tudása/bevallása hatása a kínai szociális rendszer megítélésére (saját szerkesztés)

Mi történik, ha a megfigyelés csak bizonyos csoportokra irányul?

Arra is kíváncsi voltam, hogy az állami megfigyelést mennyire tartják a kitöltők elfogadhatónak, ha különböző csoportokra irányulna, úgymint: állampolgárok, bűncselekménnyel összefüggésben hozható személyek, állami vezetők, külföldiek (bevándorlók). Ennél a kérdésnél rákérdeztem egy egységes állami, személyhez köthető adatbázis támogatottságára is. A következő ábrán a politikai irányultsággal rendelkező, azt megadó személyek értékelése látható. A vizsgálatba bevont irányultságok a konzervatív, centralista, liberális és baloldali volt. A bekarikázott csoportokra irányuló megfigyelés esetén jelentős különbség állapítható meg a válaszok tekintetében.

3.sz. ábra A politikai irányultság hatása a digitális állami megfigyelésre, bizonyos csoportokra való irányulás esetén (saját szerkesztés)

A középérték a feltételes bűnözőkre vonatkozóknál 3,5, ami azt jelenti, hogy az összes csoport közül ez tűnt a leginkább támogatottnak. Itt a megfigyelt szignifikanciaszint 0,037, tehát jelentős különbség állapítható meg az egyes politikai irányultsággal rendelkezők válaszai között. A legmagasabb rangátlaga a magukat konzervatívnak vallóknak van, tehát sorban náluk a leginkább támogatott, legalacsonyabb pedig a magukat baloldalinak vallóknak, így sorban pedig náluk a legkisebb a támogatottság aránya. Szignifikáns különbség (p=0,048) mutatkozik meg a külföldiek (bevándorlók) megfigyelése esetén is a csoportok között. A legnagyobb rangátlaggal szintén a magukat konzervatívnak vallók rendelkeznek, és ugyancsak a baloldaliaként vallók a legalacsonyabbal.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- [1] „Exposing China’s Digital Dystopian Dictatorship | Foreign Correspondent - YouTube”, https://www.youtube.com/watch?v=eViswN602_k. Letöltés dátuma: 2020. október 13.
- [2] Herczeg Márk, „Eljött az idő, amikor az online tevékenység alapján pontozzák, mennyire vagy megbízható állampolgár”, 444, 2020. január 27., <https://444.hu/2020/01/27/eljott-az-ido-amikor-az-online-tevekenyseged-alapjan-pontozzak-mennyire-vagy-megbizhato-allampolgar>. Letöltés dátuma:2020. október 11.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

NIMSZ VIVIEN

AZ ONLINE TÁRSKERESÉS KOCKÁZATAI

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási témája: A társkereső alkalmazások biztonsági kockázatai az állami szférában

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: nimszvivi@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Jelenleg harmadéves hallgató a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának közigazgatás-szervező alapszakán, valamint tagja a Magyar Hadtudományi Társaság Kápolnai Pauer István Ifjúsági Klubjának.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

Az online társkeresés kockázatai

Nimsz Vivien

Nemzeti Közzolgálati Egyetem

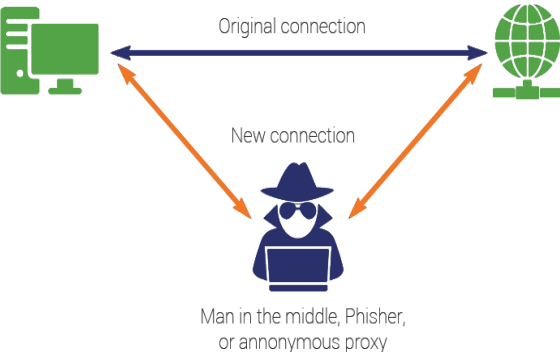
Nem véletlen a mondás, miszerint információbiztonsági szempontból az ember a leggyengébb láncszem. Befolyásolhatóság, kíváncsiság, manipulálhatóság. Ezek a tulajdonságok mind-mind hozzájárulnak a social engineering alapú támadások sikerességéhez. Social engineering során a támadóknak az információbiztonságot nem, vagy csak kevésbé ismerő, vakon együttműködő személyektől szereznek információt. [1] Ha a social engineering kifejezést emlegetjük, sokszor elsőre a közösségi médiára gondolunk. De mi a helyzet a társskereső alkalmazásokkal?

A társskereső alkalmazások szentivíz adatok sokaságát várják el tőlünk a felhasználótér cserébe. Az átlag felhasználó logikusan gondolhatja azt, hogy minél többet oszt meg saját profilján magáról, annál hatékonyabban keresheti bele magát a párkeresésbe, az online tér azonban tartogathat némi meglepetést az óvatlan felhasználók számára, továbbá, ha esetlegesen konkrét személy befolyásolása lenne a támadók fő célpontja, mi más lehetne az optimális megoldást, mint a társadalom által gyakran tabunak tekintett társskereső alkalmazások nyújtotta információgyűjtés. Első hangzásra nem tűnhet olyan kockázatos dolognak személyes adatokat megosztani magunkról internetes platformokon, vagy akár az online beszélgetéseinkben, azonban számos kockázattal járhat, és olykor a felhasználók nem is gondolják mennyire könnyen válhatnak adathalászat vagy egyéb más támadás áldozataivá.

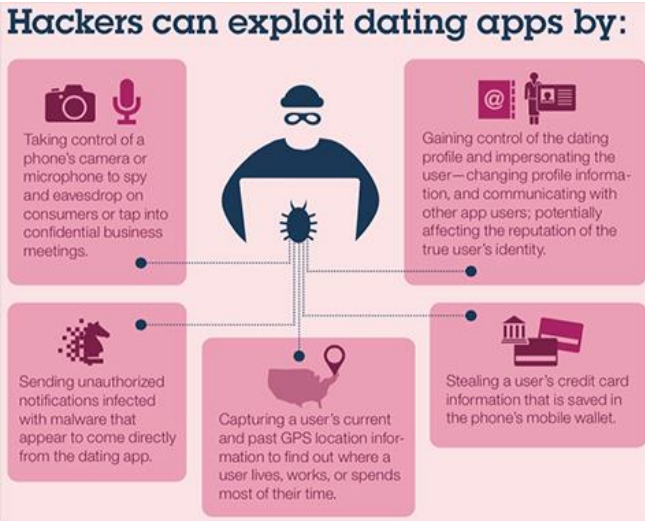
1. sz. ábra: Adathalászat. forrás: <https://gasparinsurance.com/wp-content/uploads/phishing.jpg>

A probléma nem új keletű: ahogyan az elmúlt években egyenes arányosan nőtt a társkereső alkalmazások felhasználóinak száma, úgy növekedett a potenciális támadók jelenléte ezen a platformokon. Az IBM multinacionális informatikai cég már 2015-ben érzékelte a társkereső alkalmazások sérülékenységei által kiváltott lehetséges problémákat, a fenyegetettségeket. A cég akkori, sajátos felmérése során 41 népszerű randevű alkalmazást elemezett biztonsági szempontból. A kiválasztott applikációk 73 százaléka fért hozzá a GPS helyinformációkhoz, azonban mára ez az érték csak növekedett, hiszen jelenleg a lokáció alapú társkereső applikációk térhódítását tapasztalhatjuk. A helyinformációk segítségével a támadók könnyen köthetik az adott személyt munkahelyhez, oktatási intézményhez, lakhelyhez, továbbá számos, az IBM által azonosított biztonsági rés lehetővé teszi még, hogy az internetes böngözők hozzáférjenek a telefon kamerájához vagy mikrofonjához akkor is, ha a felhasználó nincs bejelentkezve randevű alkalmazásba. De hogyan valósulhatnak meg ezek technikailag? Ezekben az esetekben a legelterjedtebb módszernek a közbeékelődéses támadás bizonyul (man-in-the-middle attack), mely lehetővé teszi a támadók számára, hogy egy nem biztonságos Wi-Fi-kapcsolaton vagy nem valós hozzáférési ponton keresztül lekövéssék az alkalmazások, webhelyek cookie-jait és egyéb információkhoz jussanak. A közbeékelődéses támadás továbbá alkalmas a bejelentkezési felület generálására, melyen keresztül a kevésbé biztonság tudatos felhasználó közvetlenül oszthatja meg bejelentkezési adatait, s ezt követően a támadó képes lesz az adott felhasználó nevében kártékony szoftverekkel ellátott üzeneteket terjeszteni, annak érdekében, hogy további eszközöket fertőzzön meg. [2]

2. sz. ábra: „man in the middle” támadás forrás: <https://www.thesslstore.com/blog/man-in-the-middle-attack-2/>

2018-ban három oiasz kutató, - nem túl etikus módon - vette a bátorságot és letesztelte mekkora mértékű gondot jelent a Happn elnevezésű alkalmazásról adatokhoz jutni illegális módon. A Happn egy helymeghatározásra alapozó tárkéréses céljából létrehozott applikáció, melynek célja, hogy a felhasználók tudomást szerezzenek arról, hogyan egymás közelében tartózkodnak. A kutatók szintén közbeékelődéses támadást alkalmaztak, így alkalmazást, azt „hitte”, hogy a valós végponttal, azaz a felhasználóval kommunikál, a felhasználó pedig szintén azt gondolta, hogy szimplán az alkalmazás számára szolgáltatott adatokat. A kutatóknak sikerült ily módon Róma területén több mint 10.000 ember adatait begyűjteni, melyeket a kutatás végén egy titkosított adatbázisba tároltak, majd a kutatás végén megsemmisítették az adathalmazt. [3]

3. sz. ábra: A társkereső alkalmazások kockázatai forrás:
<https://img2.helpnetsecurity.com/articles/ibm-022015-valentine.jpg>

A támadókat azonban nem kizárólag az információszerzés motiválhatja a támadások, internetes bűncselekmények elkövetésére, számos esetben sokkal inkább a vagyonserzés áll a belső egy családi hullám keretein belül a többszöri támadás hátterében. Amerikában b zsz gyanútlan civil felhasználók sikeresül átvérte azoknak a bűnözőknek, akik katonáknak adták ki magukat. A támadók főképp szenszívű üzenetekkel, az érzelmekre hatva jutottak el a céljukhoz odáig, hogy a felhasználók pénzt utaljanak nekik. [4]

4. sz. ábra: „It’s a match” forrás: saját szerkesztés

A társkereső alkalmazások nyújtotta családi lehetőségeket már a hadszíntéren is kihasználták. A Hamász palesztin szervezet megbízásából tevékenykedő hackereknek Izraeli Védelmi Erőknél (IDF) szolgáló katonák szárazít sikerült megvezetni dekoratív hölgyek képeivel, ennek eredményeképp az izraeli katonák egy alkalmazást töltöttek le a mobilkészülökre, melynek segítségével a palesztinaiak hozzáfértek a teljes lokostelefon készülék adattartalmához és a tártózkodási helyhez. [5]

Fontos rögzíteni, hogy nem csak a rosszindulatú, hackereket, támadókat veszélyes említeni abban az esetben, ha esetleges kockázatokról beszélünk. Maguk a társkereső alkalmazások is adatokat gyűjtenek a felhasználóikról. Judith Duportail 2017-ben publikált írása kiválóan rávilágít az alkalmazások összekapcsolásának problémájára. Az újságíró nő levelet írt a Tinder alkalmazás részére, melyben kéri az összes vele kapcsolatos adatot, információt, amit az alkalmazás a használat közben gyűjtöttek róla. A hölgy hosszas levelezést követve 800 oldalas dokumentumot kapott, telis-tele a Tinder aktivitásával kapcsolatos adatokkal, megosztott üzenetekkel, de egyaránt bukkant információkra Facebookon és Instagramon megtekintett tartalmakkal kapcsolatban. A meglepődést mégsem okozta, hanem sokkal inkább az ok, amiért ilyen mértékű adatgyűjtésről van szó. Az alkalmazás a jobb találatok érdekében egy

kialakított pontrendszer szerint pontozza a felhasználókat, mindezt azért, hogy a hasonló pontokkal rendelkező felhasználót tudja feloldni. Ez a „szolgáltatás” tehát egy nagymértékű profilozás, melynek során próbálják a legpontosabb definiálást létrehozni a felhasználókról, mindezt úgy, hogy a felhasználók ne szerezzenek tudomást róla. Judith Duportail története az egyik legnagyobb videó streamer szolgáltató saját készítésű ismeretterjesztő dokumentumsorozatában is helyet kapott [6].

5. sz ábra: Match forrás https://infoter.eu/attachment/0038/37371_copy_3_tarskereso.jpg

A tárkérés alkalmazások biztonsági kockázatairól szóló kutatásom során a fókuszcsoportos interjúk keretein belül érdeklődtém hallgatótársaimtól (n=24), hogy olvasták-e a Tinder adatkezelési tájékoztatóját. A válaszok alapján minden megkérdezett hallgató esetében egyhangú volt, kérdezettek közül senki nem olvasta el a Tinder adatvédelmi tájékoztatóját, sőt többek hozzászöttek, hogy ezt semmilyen platform esetében sem tették meg korábban, annak ellenére, hogy számos esetben találkozhatunk lényeges kijelentésekkel ezekben a dokumentumokban.

Szemléltetésképp a Grindr példáját mutatom be. A Grindr homoszexuális, biszexuális és transznemű felhasználók számára nyújt ismerkedési lehetőséget. A használata során információkat gyűjt a nem identitásról, a kikapcsolódási lehetőségekről. Az alkalmazás célját tekintve a fejlesztők releváns információknak gondolják továbbá az egyének humán immundeficienciavírus (HIV) státuszát és az etnikai származást is megkérdezni. GDPR. 9. cikk (1) bekezdése [6] alapján mind az egészségügyi adat, mind az etnikai származás különleges adatnak számít és ezeknek kezelése hozzájáruláshoz. Az adatokhoz azazt követően pedig szigorú korlátkozhó köttét. Az említett különleges adatokat ugyan kötelezően nem várja el az applikáció a használathoz, tehát a felhasználó dönthet maga a megosztásról, azonban a Grindr adatvédelmi tájékoztatójában nem éppen megnyugtató adatkezelési eljárásról olvashatunk. A tájékoztató rögzíti, hogy komolyan veszik a felhasználói személyes adatok kezelését, ám garantálni nem tudja azok teljes biztonságát.[7]

Fontos tudni, hogy az alkalmazás egy kínai cég kezében van, így a kínai jogszabályoknak megfelelően nemzetbiztonsági okokból bármikor kérhet adatfeldolgozást a felhasználókra vonatkozóan, ám egy európai felhasználó - attól függetlenül, hogy milyen nemzetiségű cég üzemelteti a platform - a GDPR rendelkezése vonatkoznak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] Bányász Péter és Bóta Bettina és Csaba Zágon: A social engineering jelentette veszélyek napjainkban. In: Biztonság, szolgáltatás, fejlesztés avagy új irányok a bevételi hatóságok működésében. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, Budapest, pp 12-37. 2019

[2] Neil Jones: A Perfect Match: Uniting Mobile Security With Your Employees' Use of Online Dating Apps
[https://securityintelligence.com/datingapps/#.VN2Zdi4cfcR\(Letöltés dátuma: 2020.12.26.\)](https://securityintelligence.com/datingapps/#.VN2Zdi4cfcR(Letöltés dátuma: 2020.12.26.))

[3] Adriano Luzio, Alessandro Mei, és Julinda Stefa: Uncovering hidden social relationships through location-based services: The Happn case study, <https://doi.org/10.1109/INFCOMW.2018.8406866>, 2018

[4] Military Romance Scams: Are You a Target?
<https://www.military.com/spouse/military-life/military-romance-scams-are-you-target.html> (Letöltés dátuma: 2020.12.26)

[5] Csaba Molnár: Dekoratív hölgyek képével verték át a Hamász hekkere az izraeli katonákat, 2020. február 17.

https://index.hu/techtud/2020/02/17/izrael_hadsereg_idf_hamasz_hekkerek_adathalasz_atveres_kamu_nok/ (Letöltés dátuma: 2020. december 26.)

[6] „GDPR Rendelet Szövege Magyarul”, [gdprnepageur.,
https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege](https://www.gdpr.info.hu/gdpr-rendelet-szovege).(Letöltés dátuma: 2020
december 26.)

[7] Privacy and Cookie Policy | Grindr, „, <https://www.grindr.com/privacy-policy/>. (Letöltés dátuma: 2020. december 26.)

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

SIVÁK VERONIKA

**FOGYASZTÓVÉDELMEIN INNEN ÉS TÚL – GONDOLATOK A TISZTESSÉGTLEN
KERESKEDELMI GYAKORLATOK VILÁGÁBÓL**

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK

Szerző kutatási területe: Fogyasztóvédelem

Szerző kutatási témája: A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló uniós irányelv és az ehhez kapcsolódó bírói gyakorlat

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: sivakveronika99@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

2017 óta a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karán az államtudományi osztatlan mesterszak hallgatója. 2018 óta a Magyary Zoltán Szakkollégium tagja. Első kutatását a jogtörténet területén végezte, amikor Haynau alatti Magyarország közigazgatását vizsgálta, és a formális, illetve informális besúgóhálózatra utaló jeleket keresett a Pest megyei Levéltár iratai között. A kutatott eredményeket több konferencián is bemutatta, többek között a 2019-ben megrendezett Haza Szolgálatában Konferencián, valamint posztert is készített a Tudomány Kapujában poszterversenyre.

Jelenlegi kutatási területe a fogyasztóvédelem, melyre figyelmét a Magyary Zoltán Szakkollégium és a Civilisztikai Tanszék együttműködésében megvalósuló Magánjogi Kutatóműhely 2020 tavaszi, fogyasztóvédelemmel kapcsolatos előadása keltette fel. Az előadásból kiindulva kutatása a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok vizsgálatára irányult. A kutatásból a 2020. évi őszi Intézményi Tudományos Diákköri Konferenciára dolgozat született, amely a bemutatás alapján a 2021 tavaszán indulhatott az Országos Tudományos Diákköri Konferencián az Állam- és Jogtudományi Szekció Fogyasztóvédelmi és Versenyjogi Tagozatában. A kutatás több konferencián bemutatásra került: Haza Szolgálatában Konferencia, IV. Móra Interdiszciplináris Konferencia, XXV. Bolyai Konferencia. A dolgozat publikációja a Civilisztikai Tanszék által szerkesztett Opuscula iuvenum excellentissima kiadványban jelent meg.

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

SZERZŐI ISMERTETŐ

TRNKA NORBERT

ÉLET A BREXITEN TÚL - AZ EURÓPAI UNIÓ LEGNAGYOBB KIHÍVÁSAI

Szerző intézménye: NKE – ÁNTK Magyary Zoltán Szakkollégium

Szerző kutatási területe: Társadalom- és politikatudomány

Szerző kutatási témája: Az Európai Unió és az európai identitás

Szerző státusza: Hallgató

Szerző elérhetőségei: E-mail: norberttrnka@gmail.com

Szerző szakmai bemutatkozása:

Trnka Norbert 2019 óta a Magyary Zoltán Szakkollégium aktív tagja. Tudományos tevékenysége során részt vett az I. Magyary Konferencián, a XXV. Bolyai Konferencián, a 2021-es A Haza Szolgálatában Konferencián, és a Tudomány Kapujában poszterversenyen. Kutatási témája elsősorban az Európai Unió ezen belül is különös tekintettel az Európai identitás kérdésköre. Tudományos Diákköri Konferenciára tervezett kutatásának témája *Az Európai Unióról való kormánykommunikáció alakulása a Nyugati és a Közép-Keleti tagállamok viszonyaiban.*

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

Élet a Brexiten túl

Az Európai Unió legnagyobb kihívásai

Trnka Norbert

Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Magyar Zoltán Szakkollégium

Bevezetés

Magyar állampolgárként az Európai Unió polgárai is vagyunk, így az Unióban történő változások közvetve hatással vannak a mi életünkre is. Az Egyesült Királyság elhagyta az Európai Uniót, azonban ez nem jelenti azt, hogy ez az esemény lenne az egyetlen kihívást jelentő feladat jelenleg az EU életében. Ezért olyan problémaköröket szeretnék ezen a poszteren megjeleníteni, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a Brit kilépéshez, mégis véleményem szerint a most tárgyalt három témakör erősen meghatározó lesz az Unió és az Európai integrációs folyamat életében.

Az európai identitás hiánya

Az Unió már jelenlegi formájában 1995 óta létezik, azonban több kritika is éri, hogy a hosszú több mint 25 éves története során az Európai integrációs folyamat, még mindig nem volt képes egy egységes európai identitás megalapozására. Bár az Európai értékekről már az 1973-as Koppenhágai nyilatkozatban számot adtak[1], az identitás politika ezeken az alapvető értékeken túl nem jutott, csak kibővült olyan materiális jelképekkel, mint a himnusz vagy a zászló. Az Európai unió önmagát egy közös gazdasági és politikai unióként definiálja. Azonban felmerül a kérdés, hogy a 21. századi politizálás sokrétű jellegéből fakadóan, a „politikai unió”, mint kifejezés továbbra is azt jelenti e, mint amit az előző évszázadban magában hordozott. A politikai unió ma már nem határolja le megfelelően, csak a demokrácia és jogállamiság témakörét. Ez abból fakad, hogy ma már egy államnak nem elég csak önmagát demokráciaként meghatározni és kormányformáját is demokratikus alapokon keresztül gyakorolni, hisz ezeket a kritériumokat Európa majd minden országa teljesíti. Az integrációt nem segíti továbbá az sem, hogy Európa gazdasági egyenlőtlenségei egy politikailag is megosztott Európát eredményeztek[2]. Az utóbbi években erősebb vízhangot kapó ideológiák, mint a populizmus, vagy az Euroszeptizmus elsősorban Európa periféria országaiban váltak népszerűvé vagy politikaformáló erővé. Már a jelenlegi politikai térben is egyre világosabbá válik, hogy az Európai identitás megléte vagy épp nemléte, nem gyakorlati, hanem ideológiai kérdéssé kezd válni.

1.sz. ábra, „Az EU zászlaja” Forrás: <https://www.itgovernance.eu/blog/de/eu-flag-2108026> [9]

Bürokrácia VS Demokrácia

Az Európai unió már megalakulása óta több belső politikai dilemmával is küzdött, így a közös belpolitika kialakítása igen nehéz feladatnak bizonyul mind a mai napig. Az egyik első és talán legnagyobb kérdés a tagállamok közötti koordináció megoldása. Erre szolgálna az Európai parlament intézménye, azonban az unió bürokratikus felépítéséből fakadóan az Unió parlament legitimitációja lényegesen kisebb, mint az Európai tanácsé vagy pedig magáé a bizottságé[3]. Amennyiben az Unió belpolitikai kihívásait tárgyaljuk, kiemelten fontos megemlítenünk egy olyan kifejezést, amely napjainkban igen közkedvelté vált az euroszeptikusok körében, ez pedig a „Demokrácia deficit”. A demokrácia deficit, mint fogalom gyakran előkerül az Európai unióval kapcsolatban, igaz jelentéstartalma több dimenziós. Alapvetőleg az Unió szempontjából azt a gyakorlatot tekintjük demokratikus deficitnek, amely az Unió döntések polgári belátását vagy számon kérhetőséget korlátozza. Arról megoszlanak a vélemények, hogy ez a fogalom ténylegesen a rendszer vagy pedig az azt működtetők kritikája e, azonban mindenképp érdekes gondolat, hogy talán pont az az apparátus, amely a demokráciát felváltotta illetve módosította a korábbi terrorizmus elleni védekezésről működtetni kívánja, egyre inkább szűkíti annak mozgásterét. Szorosan ide kapcsolódik az „emberek nélküli demokrácia” elmélet is[4]. Az Unió egyfajta osztott szuverenitással rendelkezik ami azt jelenti, hogy a hatalom modern terrorelhárítás gyakorlatát egy egységes irányelvbe gyakorlása megosztott a tagállamok és az Unió között[5]. Többször foglalhatnánk[7]. Ebben az Unió irányelvben a globális kül- és felmerülő kérdés, hogy az Európai jog élvezhete e, felsőbbrendűséget a Nemzet állami joggal szemben egy „de jure” nem föderális tagállamokilletékes hatóságai közötti együttműködéseket és a már államkultatban? Hiszen ameddig, az Unió jogalkotást nem kifejezetten a megszerzett információk megosztását jelentik. Amennyiben az Európában választott parlament végzi addig, az Unió határozatok és szabályok elkövetett terrorizmussal összeköthető cselekmények számát vizsgáljuk,

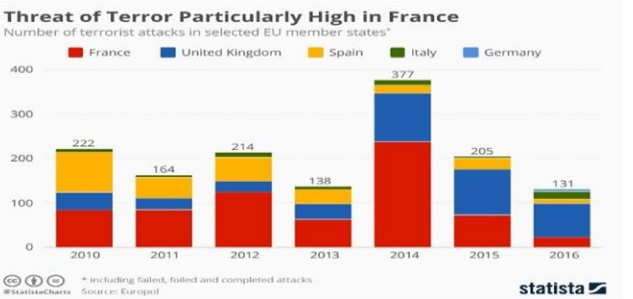
legitimitása is minimum kétséges marad a polgárok számára. Az Unió úgy a stratégia és az Unió irányelv meghirdetését követően jogalkotás többiében is megosztott, a Tanács a Bizottság és az Európai megfigyelhető egy folyamatos csökkenő tendencia.[8] Ezt mindenképpen parlament között, ez pedig az Unió állampolgárok általi számonkérését sikerként kell elkönyvelnünk, azonban a jövőre nézve nehéz megjósolni, szinte ellehetetleníti. Ezek alapján látható, hogy az Unió jog hogy meddig képes folytatódni a tagállamok közötti koordinált szupranacionális jellege a jövőben, ahogy most is komoly nehézségeket együttműködés. Szintén kardinális kérdés, hogy képes lesz e tovább fog okozni az Európai integrációban.

2.sz. ábra, „Hogyan működik az Eu” Forrás: https://www.scotlandineurope.eu/how_the_eu_works [10]

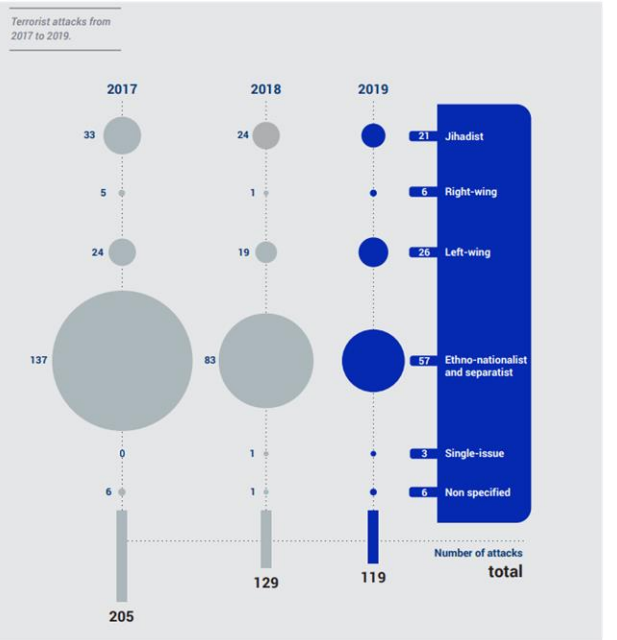
Az egyre növekvő globális terrorizmus

Az EU egyik fő politikai dilemmáját napjainkban leginkább a terrorizmus elleni védekezés minél hatékonyabb szervezése alakítja, hiszen a 2010- es évektől kezdődően egyre inkább kezd világossá válni, hogy az Unió nem volt képes megfelelően alkalmazkodni a globális terrorizmus jelentette kihívásokhoz. A 2015-ös Párizsi támadással kezdődő nyugat európai terrorcselekmények azonban lépésre kényszerítették az Uniót, ebben a témakörben. Az EU 2016 június 28-án fogadta el a Federica Mogherini külügyi és biztonságpolitikai főképviseelő által kidolgozott Unió globális kül- és biztonságpolitikai stratégiát. Ez a Stratégia alapvetőleg a minél szorosabb katonai, kiberbiztonsági és titkosszolgálati együttműködések helyezi előtérbe a nemzetek, és ez által az Unió stabilitásának megőrzése mentén.[6]

3.sz. ábra, „A Terror fenyegetettség alakulása, elsősorban Franciaországban” Forrás: <https://www.statista.com/chart/9991/eu-terrorism/> [11]

Ezt pedig szorosan követte a 2017/541 –es Európai Unió irányelv, amely szóló határozatokat. Erre azért volt szükség, hogy a terrorizmussal kapcsolatos fogalmakat összefoglalóan aktualizálhassák, emellett pedig a biztonságpolitikai stratégia több eleme is visszaköszön, ezek elsősorban a Nemzet állami joggal szemben egy „de jure” nem föderális tagállamokilletékes hatóságai közötti együttműködéseket és a már államkultatban? Hiszen ameddig, az Unió jogalkotást nem kifejezetten a megszerzett információk megosztását jelentik. Amennyiben az Európában választott parlament végzi addig, az Unió határozatok és szabályok elkövetett terrorizmussal összeköthető cselekmények számát vizsgáljuk,

4.sz. ábra, „Terror támadások 2017 és 2019 között Európában” Forrás: https://www.reddit.com/r/europe/comments/iY5Hy8/terrorist_attacks_from_2017_to_2019completed/ [12]

Összegzés

Összegezve a tárgyalt témaköröket láthatjuk, hogy az EU számára a Brexiten túl is van kihívás és végrehajtandó feladat. Véleményem szerint ez a három általam említett kritikus pont lehet ami az Unió jövőjét meghatározhatja majd. Az integráció számára az érezhető identitás megteremtése, egy átláthatóbb politikai és közigazgatási rendszer kialakítása és a terrorfenyegetettség elleni hatásos fellépés, mind fontos csavarok az Unió gépezetében.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] J. Nagy László: AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ POLITIKAI TÖRTÉNETE, SZEGED (2005) 53-56 pp <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/3325/1/EUINTEGR.pdf> Letöltés dátuma: 2020.09.15
- [2] Stefan A. Musto: Mag- és perifériaországok kapcsolata az Európai Unióban – Hatalom és konfliktus a dualisztikus politikai gazdaságban, Hítelintézeti Szemle, 15. évf. 2. szám, 2016. június, 181–187 pp <https://hitelintezetiszemle.mnb.hu/letoltes/stefan-a-musto.pdf> Letöltés dátuma: 2020.12.20
- [3] Kőrösenyi András: Demokráciadeficit, föderalizmus, szuverenitás. Az Európai Unió politikaelméleti perspektívából Politikatudományi Szemle 3:143-164pp <https://www.ceeol.com/search/viewpdf?id=241697> Letöltés dátuma: 2020.12.12
- [4] H. H. Weiler – Ulrich R. Haltern – Franz C. Mayer: „European democracy and its critique” EUROPEAN UNIVERSITY INSTITUTE, FLORENCE (1995) Letöltés dátuma: 2020.12.25
- [5] Szerk: Gárdos-Orosz Fruzsina és Halász Iván: BEVEZETÉS AZ ALKOTMÁNYJOGBA Alapfogalmak, Dialóg Campus kiadó, Budapest (2019). 362pp Letöltés dátuma: 2020.09.01
- [6] Molnár Anna: Közös jövőkép, közös cselekvés: erősebb Európa. Az EU globális kül- és biztonságpolitikai stratégiája Nemzet és Biztonság 2016/2. szám | 75–85 pp http://www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/nb_2016_2_07_molnar_anna_-_kozos_jovokep_kozos_cselekves_erosebb_europa_kozos_kul_es_biztonsagpolitikai_strategia.pdf Letöltés dátuma: 2020.12.23
- [7] AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/541 IRÁNYELVE (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017L0541&from=ENb> Letöltés dátuma: 2020.12.23
- [8] Europol: EUROPEAN UNION TERRORISM SITUATION AND TREND REPORT 2020 Letöltés dátuma: 2020.12.27
- [9] „Az EU zászlaja” Forrás: <https://www.itgovernance.eu/blog/de/eu-flag-2108026> Utolsó megtekintés: 2020.12.25
- [10] „HOW THE EU WORKS” Forrás: https://www.scotlandineurope.eu/how_the_eu_works Utolsó megtekintés: 2020.12.27
- [11] „Threat of Terror Particularly High in France” Forrás: <https://www.statista.com/chart/9991/eu-terrorism/> Utolsó megtekintés: 2020.12.27
- [12] „Terrorist attacks from 2017 to 2019” Forrás: https://www.reddit.com/r/europe/comments/iY5Hy8/terrorist_attacks_from_2017_to_2019completed/ Utolsó megtekintés: 2020.12.27

FELHÍVÁS

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE) Doktorandusz Önkormányzata a Doktoranduszok Országos Szövetségének Hadtudományi, Közigazgatás-tudományi és Rendészettudományi Osztályaival, az NKE Szakkollégiumival és az MHTT Kápolnai Pauer István Ifjúsági Klubjával együttműködésben idén is megrendezi a hagyományossá vált

A TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

című

Poszter versenyt.

A verseny lehetőséget kínál a tudományos pálya iránt érdeklődők számára kutatásaik és eredményeik bemutatására. A poszterek korlátozott számban kiállításra kerülnek, melynek nyomdai költségét a szervezők biztosítják. A kiállításra kerülő munkák és a helyezettek a szakmai zsűri által adott pontszámok szerint lesznek megállapítva.

**A kiállítás megnyitója:
2021.11.19. 09:00**

**A jelentkezés és a poszterek beküldésének határideje:
2021. november 02. 23:59**

A jelentkezési lapot és a posztereket a **tudomanykapujaban@gmail.com** e-mail címre szíveskedjenek megküldeni.

A határidő után érkezett jelentkezéseket nem áll módunkban figyelembe venni.

TUDOMÁNY KAPUJÁBAN

POSZTER KIADVÁNY 2020

